KEMI

Kemin kaupunki

Talousarvio 2027

Taloussuunnitelma 2027–2030

Kuva: Kemin kaupungin kuvapankki

KESKUSVIRASTO 13/2026

Talouspalvelut

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	**1**
1.1. Väestö	1
1.2. Yritykset ja työpaikat	4
1.3. Työllisyyden edistäminen	7
1.4. Elinkeinoelämän kehitys	13
1.5. Maankäyttö ja asuntojen rakentaminen	16
2. TALOUSARVION 2027 YLEISPERUSTELUT	**17**
2.1. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	17
2.2. Kemin kaupungin talous	20
2.2.1. Verotulot	21
2.2.2. Valtionosuudet	22
2.2.3. Vuosikate, poistot ja investoinnit	23
2.2.4. Korko- ja rahoitustulot ja -menot	23
2.2.5. Lainat	24
2.2.6. Antolainat ja takaukset	24
3. KEMI-STRATEGIA	**25**
3.1. Strategiaperusta	25
3.2. Kaupunkistrategian keskeiset projektit 2027 sekä strategiset painopisteet suunnittelu-kaudelle 2028-2030	25
3.3. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	29
3.4. Vihreä ja kestävä Kemi	37
3.5. Hankkeet	45
3.6. Hankinnat	52
4. TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA	**53**
4.1. Kokonaistulot ja -menot	53
4.2. Tuloslaskelma	53
4.3. Rahoituslaskelma	55
5. KÄYTTÖTALOUSOSA	**56**
5.1. Toimintatulot	56
5.2. Toimintamenot	56
6. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN LAATIMINEN	**57**
7. HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA	**59**
7.1. Henkilöstösuunnitelma 2027-2030	59
7.2. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen	59
7.3. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio kehittymisestä	59
7.4. Työsuhdemuotojen periaatteet	60
7.5. Seuranta	61
7.6. Työhyvinvoinnin ja työssä jatkamisen tukeminen	61
7.7. Osaamisen kehittäminen	62
7.8. Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet vuodelle 2027	62
7.9. Koulutussuunnitelma Kemin kaupunki (koko henkilöstö)	63
8. KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALOITTAIN	**65**
Numero-osa	65
Keskusvirasto	71
Elinvoimalautakunta	73
Hyvinvointilautakunta sekä Musiikkitoimen yhteislautakunta	79
Ympäristölautakunta	87
9. INVESTOINNIT	**95**
10. RISKIENHALLINTA	**96**
11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET	**98**
12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ	**100**
13. TYTÄROSAKEYHTIÖT	**102**

Kaupunginhallitus 23.11.2026 § 337
Kaupunginvaltuusto

Kaupunginjohtajan katsaus

Talousarvioehdotus vuodelle 2027 – Tasapainotusohjelma vaikuttaa, mutta valtionosuus vaikeuttaa.

Talousarvioiden valmistelun piti alun perin olla kunnille aiempaa helpompi Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa ja palvelukokonaisuuden siirtyessä henkilöstöineen, kustannuksineen ja palvelukokonaisuuksineen hyvinvointialueille. Tämän muutoksen piti tarkoittaa kuntalaisille parempia ja edullisempia palveluita, kunnille aiempaa selkeämmin ennakoitavaa taloudenhallintaa ja -suunnittelua sekä olla kunnille kustannusneutraali, jotta kuntien ei tarvitsisi ko. muutoksesta johtuen korottaa kunnallisveroa. Tätä varten siirtyvissä verotuloissa kunnilta hyvinvointialueiden rahoitukseen osuus veroista oli 12,64 ja loppu jäisi sitten kunnille, jonka pohjalle kuntien tulisi suunnitella taloutensa ja parantaa kuntien mahdollisuuksia elinvoiman kehittämiseen. Tiedossa oli, että niillä kunnilla, joilla on ollut korkeat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ja ikärakenne vanhusvoittoinen, siirtyvät kustannukset olisivat valtionosuusvaikutuksineen suuremmat.

Tällä hetkellä on kuitenkin kiistatonta, että edellä mainitut tavoitteet eivät tule toteutumaan. Kemin kaupungin valtionosuus on vuonna 2026 negatiivinen ja myös vuoden 2027 valtionosuus on arvion mukaan 2,2 miljoonaa euroa negatiivinen. Tasapainoisempi valtionosuuskokonaisuus oli kirjattu hallitusohjelmaan, mutta valtionosuusuudistuksesta ei päästy poliittiseen sopuun ja uudistus ei tule toteutumaan tällä hallituskaudella. Tähän muutostilanteeseen on anottu valtionvarainministeriöltä harkinnanvaraista valtionosuutta, jolla Kemin kaupunkiin kohdistuvaa rajua muutosta voitaisiin lieventää. Päätös on odotettavissa vuoden 2026 loppuun mennessä. Lisäksi asiasta on oltu lukuisia kertoja yhteydessä VM:n kuntaosastoon ja useisiin ministereihin, erityisavustajiin ja kansanedustajiin. VM:n valtionosuuspäätöksestä on tehty muutoksenhaku hallinto-oikeuteen, jolla haetaan tulkintaa siihen, tarkoittaako perustuslaissa määritelty kuntien rahoitusperiaate kunnallista itsehallintoa vaarantamatta mitään. Tällä hetkellä se nimenomaan sen tekee. Lisäksi valtionvarainministeriön kuntaosastolle kuntaministeri Ikoselle on luovutettu esitys erityisen kuntajakoselvittäjän asettamisesta tähän tilanteeseen. Puheista ja sympatiasta huolimatta ratkaisua asiaan ei ole tullut, eikä toistaiseksi ole myöskään odotettavissa, mitään tosiasiallista muutosta vaan pikemminkin näyttää siltä, että kaupunki on jätetty yksin rahoitusvajeen kanssa. Asiassa on merkityksellistä se, että kaupunki tai kaupungin päättäjät eivät ole tilannetta aiheuttaneet vaan päätöksenteko on tapahtunut muualla ja vieläpä tavalla, että kuntiin vaikuttavista ratkaisuista on lainvalmistelussa etukäteen varoitettu, mutta vaikutusarvioinnit on jätetty huomiotta ja seurauksiin ei tunnu löytyvän kyvykkyyttä sillä tasolla missä ne voitaisiin ratkaista.

Huolimatta valtionosuuskäyttäytymisen ja sen lisäleikkausten aiheuttamasta ylimääräisestä paineesta, ovat kaupungin toimialat tehneet todella ansiokasta työtä talousarvion sopeuttamisen eteen ja ne toimenpiteet, jotka valtuusto on päättänyt ovat selkeästi tehostaneet käyttötaloutta ja kaupunki voi osoittaa tehneensä ja edelleen tekevänsä tilanteen parantamiseksi sen mitä voi. Kaupungin palvelut €/asukas vertailussa ovat parantuneet merkittävästi. Sopeutusohjelman toimenpiteet ovat tuottaneet suunnitellun tuloksen myös konkretian tasolla. Kaupungin omista toimista riippumattomat muutokset tulevat kuitenkin edellyttämään jatkossakin tiukkaa talouskuria, jotta käyttötalouden tasapainon edellytyksiä ei heikennetä vaan oman toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus varmistetaan myös jatkossa. Tästä syystä käyttötalouden kustannushallintaa on korostetusti toteutettava, eikä käyttökustannusten harkinnanvaraiselle lisäämiselle ole edellytyksiä.

Vuoden 2027 vuosikate on -5,9 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on -10,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2027 talousarvioehdotuksen menot ovat 79,4 miljoonaa euroa. Toimintamenot pienenevät vuoteen 2026 verrattuna noin 3,4 %. Menojen laskua selittää pääosin uimahallin sulkeminen toukokuussa.

Uuden uimahallin investointi aloitetaan vuonna 2027 ja ajoittuu vuosille 2027-2029. Yläkoulun investointi ajoittuu samalle ajanjaksolle ja se toteutetaan leasingrahoituksella. Suunnittelukaudella

kaupungin investointitaso on bruttona noin 44 miljoonaa euroa. Kaikki investoinnit keskittyvät kaupungin peruspalvelujen ylläpitämiseen ja turvaamiseen.

On syytä huomioida, että Ristikankaan sillan osalta talousarvio pitää sisällään ainoastaan sen kunnon tarkistamisen ja arvioinnin. On olemassa merkittävä riski sille, että kyseiselle siltarakenteelle on lähitulevaisuudessa turvallisuussyistä asetettava painorajoituksia. Tällä tulee olemaan erittäin merkittävä ja välitön negatiivinen vaikutus sekä Outokumpu Oy:n että MetsäGroupin logistiikan toimintaedellytyksiin. Tästä riskistä ja tarpeesta on oltu yhteydessä LVM ministeri Ranteen esikuntaan, mutta asiaan liittyvää delegaatiota ei ministeri ottanut vastaan ja ministerin esikunnasta tuli ilmoitus, että asia ei kuulu heille. Asiaa on pidettävä yllättävänä, jos LVM ei näe tarpeelliseksi olla varmistamassa vientiteollisuuden toimintaedellytyksistä tilanteessa, jossa koko valtakunnan tulisi huolehtia teollisuuden toimintaedellytyksistä ja kaupunki on merkittävän haasteen edessä oman taloutensa osalta. Toisaalta varmuutta siitä, että ministeri Ranne tietäisi tilanteen, ei ole. Mikäli talousarvio tulee tältä osin hyväksytyksi, asia on viipymättä saatettava tietoon niin Väylävirastolle, Outokumpu Oy:lle kuin MetsäGroupille.

Lautakuntien käyttötalouden talousarvioehdotukset on pääosin huomioitu sellaisinaan.

Kokonaisuutena talousarvioesitys ja taloussuunnitelma osoittavat, että pitkäjänteinen työ ja tavoite kaupungin talouden tasapainottamiseksi on tehtyjen toimien osalta tuloksellista, mutta kokonaisuutta ei saavuteta niin kauan kuin palvelujen rahoitus kuntien osalta on nykyisen kaltaisessa epätasapainossa. Kaupungin omat toimet ovat olleet tuloksellisia, mutta valtionosuushaaste on välttämättä saatava korjattua.

Kemissä 19.11.2026

Matti Ruotsalainen
Kaupunginjohtaja

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1. Väestö

Kemissä oli vuoden 2025 lopussa 19 339 asukasta ja väestö väheni 63:lla hengellä (-0,3 %) edellisvuoteen verrattuna. Luonnollinen väestönkasvu on ollut Kemissä viime vuosina negatiivista eli ihmisiä kuolee enemmän kuin syntyy (-216 henkeä v. 2025).

Kokonaismuuttoliike on ollut Kemissä pitkään tappiollista, mutta kääntyi positiiviseksi vuonna 2023. Kokonaismuuttoliike sisältää kuntien välisen muuttoliikkeen ja siirtolaisuuden (maahanmuuton ja maastamuuton). Kemin kokonaistulomuutto oli 1 119 henkilöä ja kokonaislähtömuutto 958 henkilöä vuonna 2025. Kokonaisnettomuutto on tulomuuton ja lähtömuuton erotus ja se oli Kemissä vuonna 2025 voitollinen 161 henkilöä. Kuntien välinen muuttoliike on ollut Kemille kokonaisuudessa pitkään tappiollista, mutta maahanmuutto on tasoittanut muuttotappioita. Vuonna 2025 kuitenkin myös kuntien välinen muuttoliike oli Kemissä voitollista: Kemi sai muuttovoittoa kuntien välisestä muuttoliikkeestä 25 asukasta ja maahanmuutosta 136 asukasta. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Kemi on viime vuosina menettänyt asukkaita ylivoimaisesti eniten Ouluun ja saanut muuttovoittoa lähiseudun kunnista (Simo ja Keminmaa).

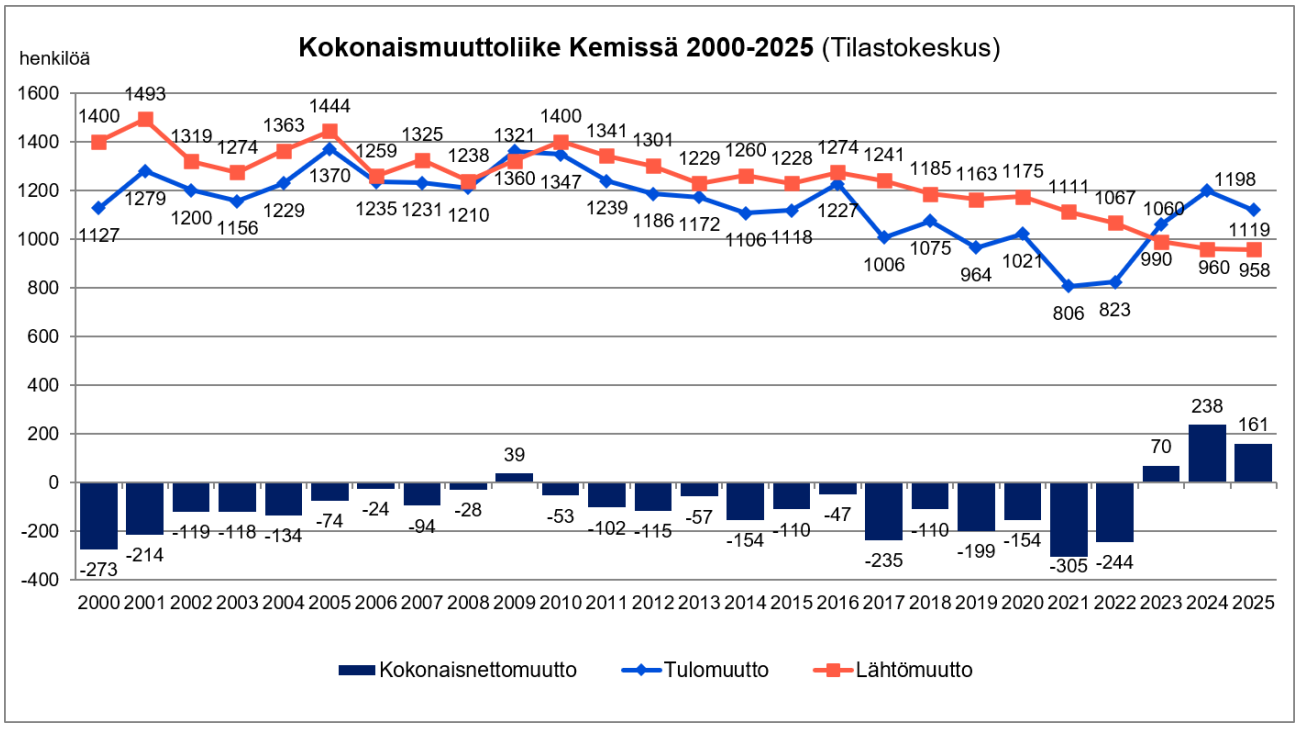

Tilastokeskuksen vuonna 2024 julkaiseman väestöennusteen mukaan Kemin väkiluku laskee vuoteen 2045 saakka. Luonnollinen väestönkasvu pysyy negatiivisena, sen sijaan muuttotappion odotetaan vähenevän ja muuttuvan muuttovoitoksi vuodesta 2032 lähtien.

Väestöennusteen mukaan ikärakenne muuttuu. Vuonna 2000 noin 17 % Kemin väestöstä oli yli 64-vuotiaita, kun vuonna 2025 vastaava osuus oli jo 31 %. Vuonna 2030 yli 64-vuotiaita ennustetaan olevan lähes 34 % väestöstä eli 5 991 henkilöä. Väestöennusteen mukaan suunnittelukaudella 2027–2030 yli 64-vuotiaiden määrä vähenee 56:lla hengellä. Vuodesta 2000 vuoteen 2025 alle 16-vuotiaiden määrä on laskenut 1 491:llä hengellä. Väestöennusteen mukaan alle 16-vuotiaiden määrä laskee edelleen (-260 henkeä) suunnittelukaudella. Työikäisten (20–64 v.) määrä vähenee suunnittelukaudella 252:lla hengellä.

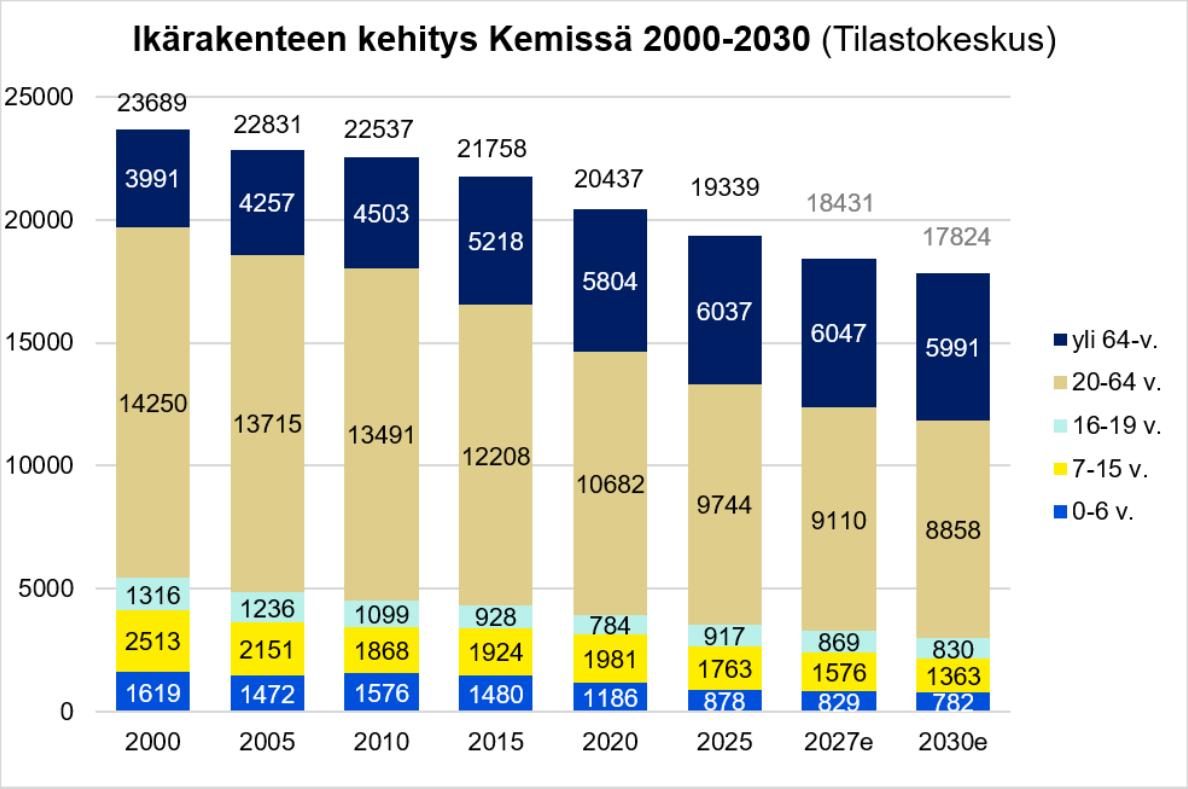

Kun tarkastellaan Kemin väestöä pääasiallisen toiminnan mukaan, suurimmat ryhmät ovat eläkeläiset ja työlliset, joita molempia oli noin 35 % väestöstä vuonna 2024. Vuodesta 2010 vuoteen 2024 työllisten määrä väheni 1 226 henkilöllä (-15 %). Eläkeläisten lukumäärä on pysynyt suunnilleen samana, mutta suhteellinen osuus väestöstä kasvanut, koska kokonaisväkiluku on samalla pienentynyt. Opiskelijoiden määrä on vähentynyt selvästi vuodesta 2020 vuoteen 2024 (-36 %).

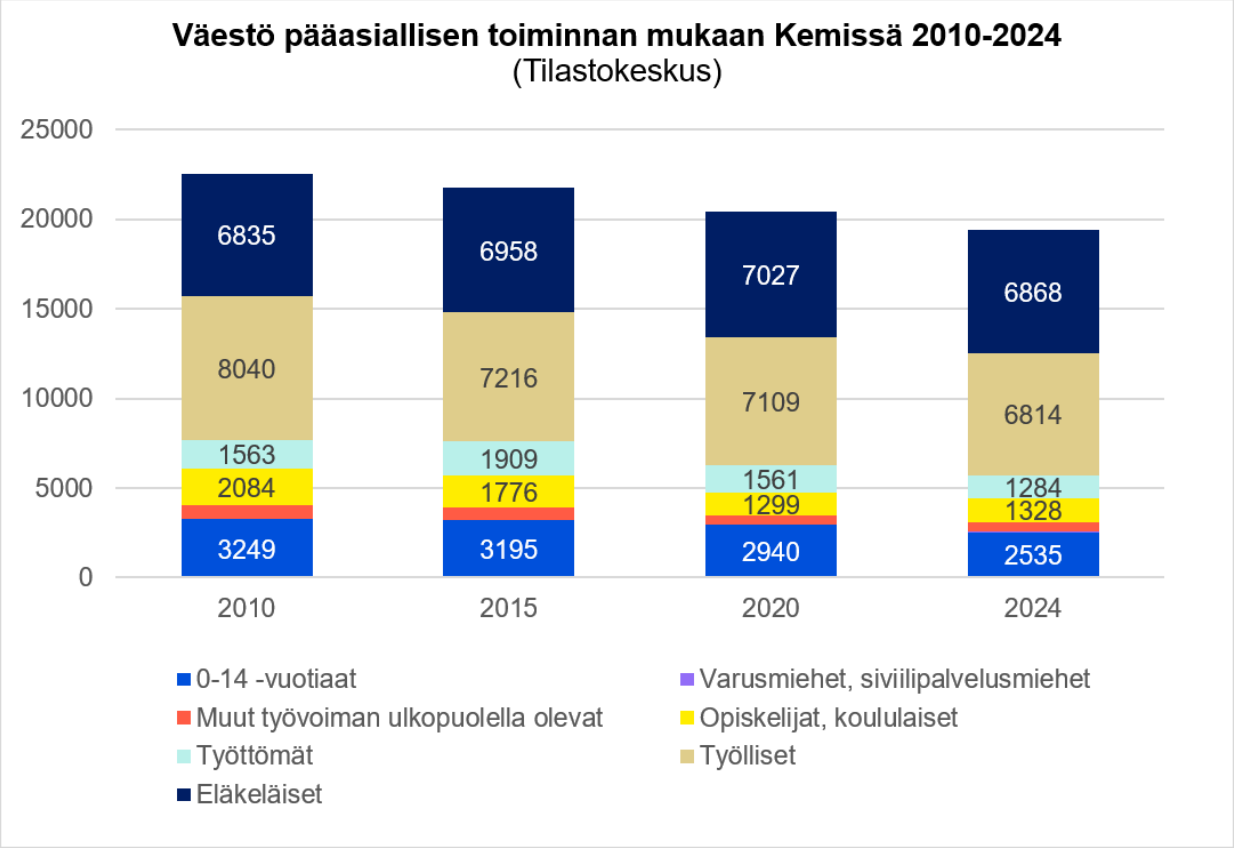

Väestön määrä on vähentynyt suhteellisesti vähiten Sauvosaaren (-1 %) ja Kivikon (-6 %) suuralueilla vuodesta 2000 vuoteen 2025. Suhteellisesti eniten väestö on vähentynyt Hepolassa (-35 %) ja Syväkankaalla (-30 %). Koivuharjun suuralueen väkimäärä on pienentynyt vuodesta 2000 noin 24 %.

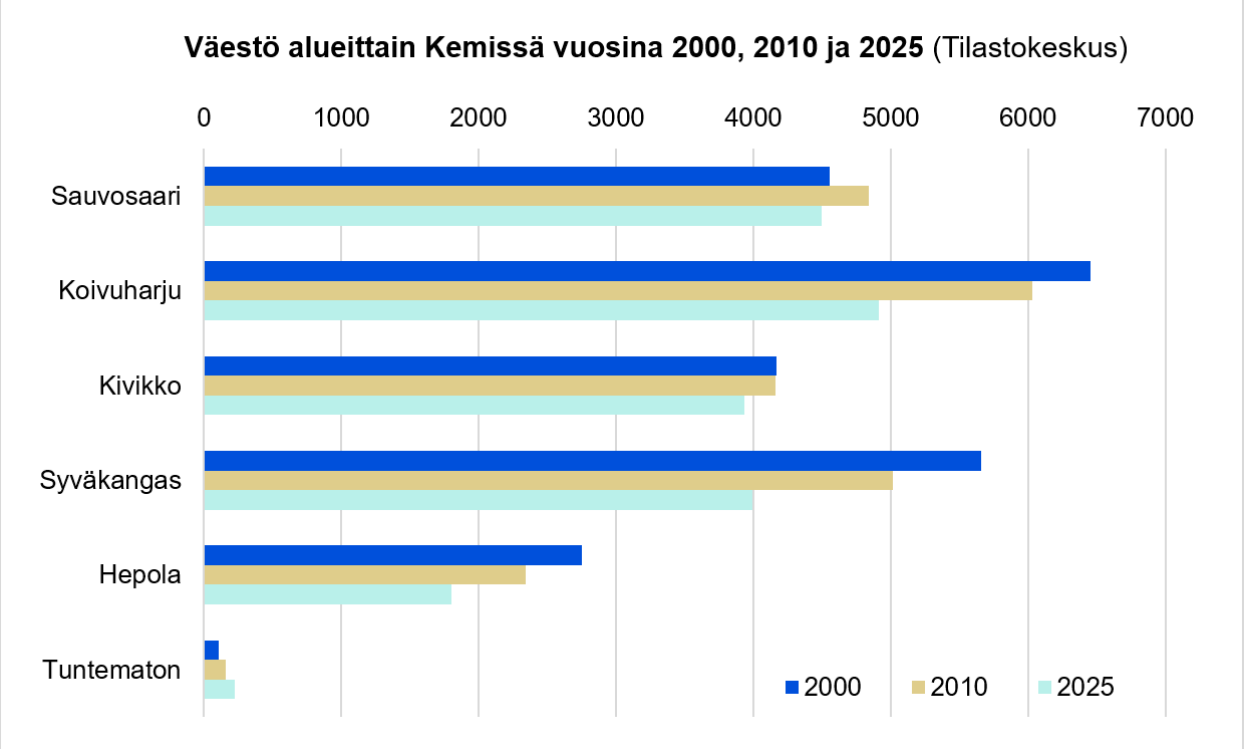

Kemiläisten koulutustaso on noussut 2000-luvulla, ja vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien määrä on vähentynyt. Koulutustaso on Kemissä kuitenkin muuta maata ja Lappia alhaisempi. Vuonna 2024 koulutustasomittain oli Kemissä 334, kun oli se koko maassa 399 ja Lapissa 368. Väestön koulutustasomittain osoittaa perusasteen jälkeen suoritetun korkeimman koulutuksen keskimääräisen pituuden henkeä kohti. Esimerkiksi Kemin koulutustasoluku 334 osoittaa, että väestö oli suorittanut keskimäärin 3,34 vuotta koulutusta perusasteen jälkeen. Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttänyttä väestöä, koska monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken.

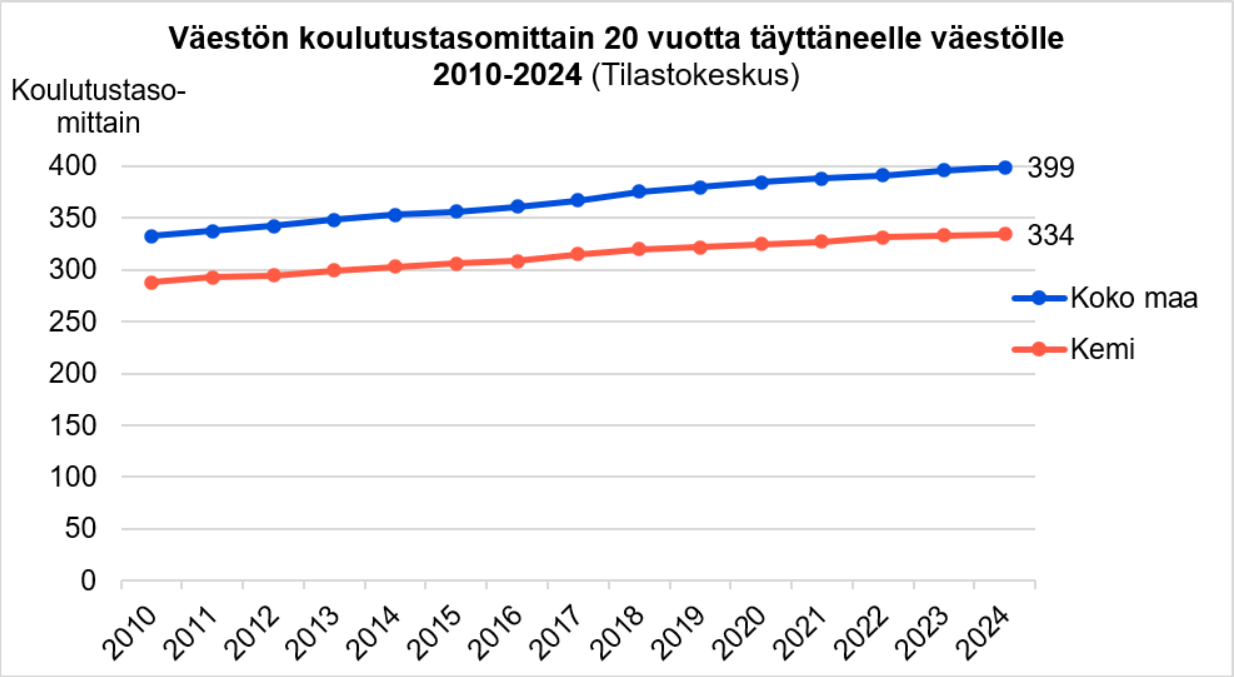

1.2. Yritykset ja työpaikat

Kemiin on perustettu viime vuosina enemmän yrityksiä kuin mitä niitä on lakannut, kun tarkastellaan kaupparekisteriin merkittyjä ja siellä lakanneita yrityksiä. Vuonna 2025 kaupparekisteriin merkittiin 77 yritystä ja sieltä poistui 39 yritystä, jolloin nettomuutos oli +38 yritystä.

Kemissä oli vuonna 2024 yhteensä 8 009 työpaikkaa eli Kemissä kävi töissä 8 009 henkilöä. Työpaikkojen määrä pysyi lähes samana vuoden 1993 jälkeen, kunnes vuoden 2009 taantuma vei yhden vuoden aikana noin 800 työpaikkaa eli runsaat 8 % työpaikoista. Vuoden 2008 jälkeen työpaikat ovat vähentyneet edelleen noin 21 % eli 2 124 työpaikkaa. Vuonna 2024 työpaikkojen määrä kasvoi kolmella edellisvuoteen verrattuna.

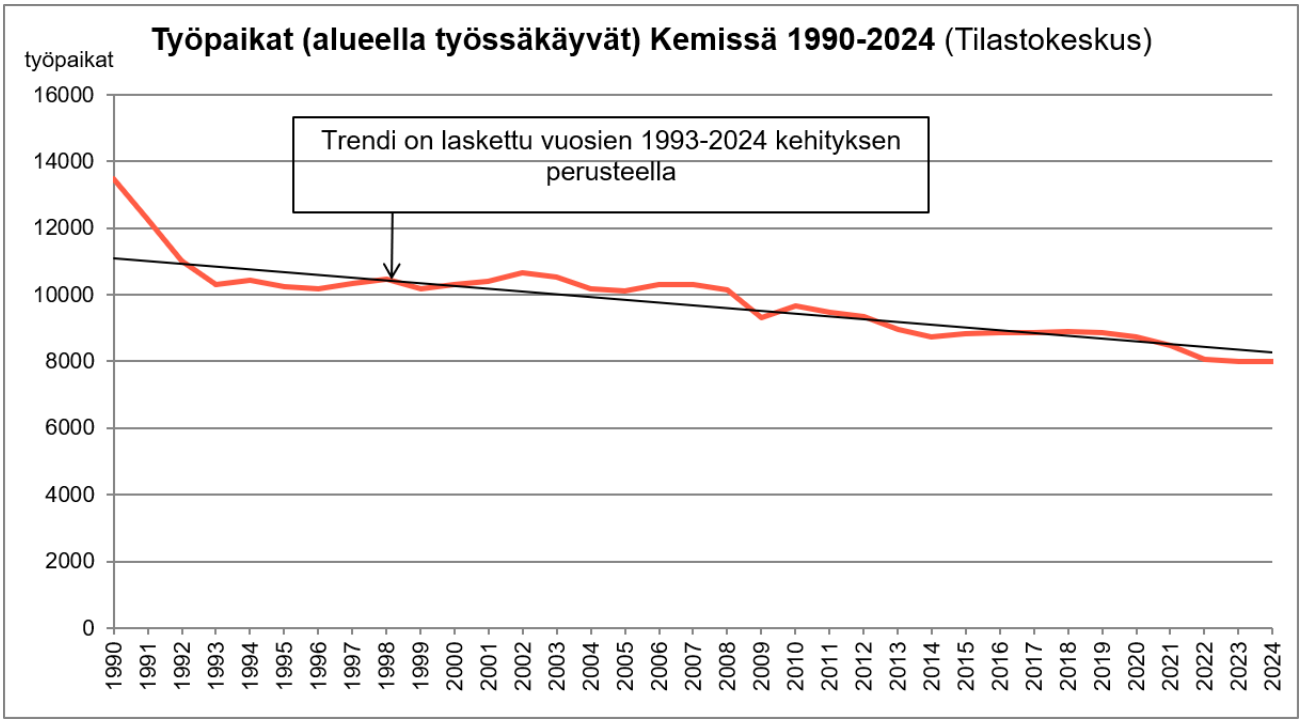

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä (Tilastokeskus, Tietoa tilastoista, Käsitteet). Vuonna 2024 Kemin työpaikkaomavaraisuus oli 117,5 %. Kemin työpaikkaomavaraisuus laski hieman vuoteen 2023 verrattuna.

Pendelöinnillä tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella. Nettopendelöinnillä tarkoitetaan alueen ulkopuolella työssäkäyvien ja alueelle muualta töihin tulevien henkilöiden välistä erotusta. Positiivinen nettopendelöintiluku tarkoittaa, että alueelle tulevien työllisten määrä on suurempi kuin alueelta sen ulkopuolella työssäkäyvien määrä (Tilastokeskus, Tietoa tilastoista, Käsitteet). Vuonna 2024 Kemissä kävi muista kunnista työssä 3 278 henkilöä, ja kemiläisiä kävi muissa kunnissa työssä 2 083 henkilöä. Nettopendelöinti oli 1 195 henkilöä eli Kemissä kävi muista kunnista tämän verran enemmän ihmisiä työssä kuin Kemistä käytiin työssä muissa kunnissa.

Kemi on elinkeinorakenteeltaan palveluvaltainen kaupunki. Kaupassa, kuljetuksessa, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä informaatio- ja viestintäpalveluissa oli 1 547 työpaikkaa ja muilla palvelualoilla 4 816 työpaikkaa vuonna 2024. Teollisuuden työpaikkamäärä on vähentynyt Kemissä voimakkaasti 2000-luvulla ja vuonna 2024 niitä oli jäljellä enää 1 054. Rakentamisessa oli 574 työpaikkaa vuonna 2024.

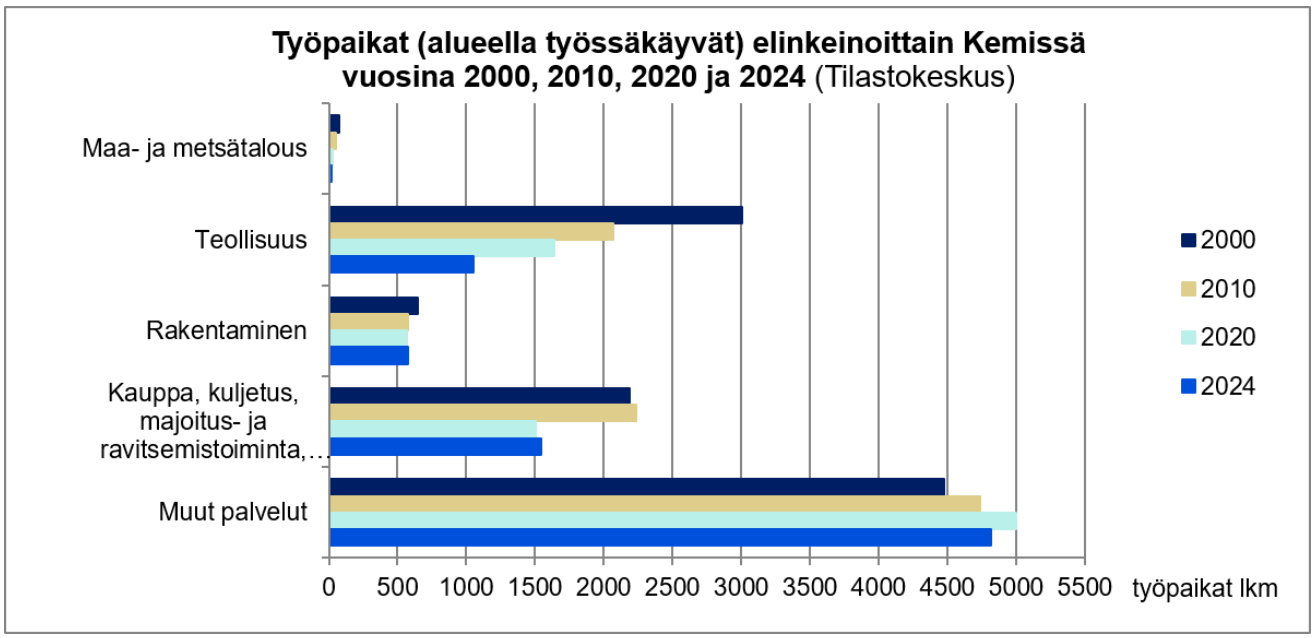

1.3. Työllisyyden edistäminen

Kaupungin työllisyyden edistäminen pohjautuu koko elinvoimatoimialan laajaan sidosryhmäyhteistyöhön, jossa keskiössä on elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yritysten kasvun ja uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen sekä työvoiman saatavuus ja osaamisen vahvistaminen.

Työllisyyden edistämisessä ja julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisessä siirryttiin uuteen aikaan vuoden 2025 alusta, kun ko. palveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille tai kuntien muodostamille työllisyysalueille. Meri-Lapin kuusi kuntaa, Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio muodostavat Meri-Lapin työllisyysalueen, jossa vastuukuntana toimii Tornion kaupunki. Kemin kaupunki vastaa eteläisen palvelualueen (Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola) asiakaspalveluista ja yhteistyöstä jäsenkuntien kanssa. Kemissä Ohjaamo ja Pointti jatkavat työllisyysalueen palveluna. Meri-Lapin työllisyyslautakunnan puheenjohtajana toimii yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Kemin kaupungin edustaja.

Työllisyysalueen toiminta on toteutunut järjestämissuunnitelman mukaisesti. Vuodelle 2027 Meri-Lapin työllisyysalueen toiminnan painopistealueet on johdettu työllisyysalueen strategisista tavoitteista. 1. Elinvoiman tukeminen 2. Kustannustehokas kunnallinen peruspalvelu 3. Yhtenäinen työllisyysalue. Painopistealueiden valinnassa on otettu huomioon kuntien kohonneet työttömyysturvakustannukset, tarve löytää avoimia työpaikkoja ja vakiinnuttaa matalan kynnyksen palvelut koko työllisyysalueella.

Kemin kaupungin elinvoimatoimialan työllisyyden edistämisen keskeiset strategiaa toteuttavat projektit vuodelle 2027 ovat:

- Työttömyysturvamaksujen kuntaosuuden vähentäminen kohdentamalla toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömien työkyky- ja eläkeselvittelyyn, tuettuun työhönvalmennukseen ja ESR-hanketoimintaan.
- Maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen Kemiin maahanmuuttopalvelujen ja työllisyyspalveluiden avulla

Edelleen painopisteenä työllisyyspalveluissa ovat työnvälityksen ja yrityspalvelujen yhteistyön tehostaminen, nuorten työllisyyteen panostaminen ja maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen.

TE-2025 uudistuksen yhteydessä uudistettiin myös työttömyysturvan rahoitusvastuu. Kuntien maksuvastuu alkaa jo 100 työttömyysturvan maksupäivän jälkeen ja yli 700 päivän työttömyyden jälkeen kunnat maksavat kaikesta työttömyysturvasta 50 %. Maksuvastuu säilyy myös työllistymistä

edistävien palvelujen ja työvoimakoulutusten ajalta. Palkkatukityö ei enää kerrytä työssäoloehtoa muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vaan ainoastaan työllistyminen poistaa kunnan maksuvastuun. Pitkään jatkuneen vaikean työmarkkinatilanteen ja korkean työttömyyden aikana kuntien työttömyysturvamaksut ovat kasvaneet yli varatun määrärahan eikä valtion valtionosuutena maksama kompensaatio riitä kattamaan maksuvastuun kasvua. Työllisyysalueet ja kunnat ovat esittäneet rahoitusmallin uudistamista ja mm. hyvinvointialueiden vastuun ja kannusteen lisäämistä.

Lapin kaikki neljä työllisyysaluetta, Lapin hyvinvointialue ja Kela ovat syksyllä 2026 neuvotelleet toimenpiteistä työttömien työ- ja toimintakykyselvitysten tehostamiseksi. 1.2.2026 voimaan tulleen toimeentulotukilain uudistuksen myötä Kela ohjaa pelkällä toimeentulotuella olevat ilmoittautumaan työnhakijaksi. Tämän myötä uusia työnhakijoita on elokuuhun mennessä ilmoittautunut n. 115 ja suurin osa heistä tarvitsee sekä hyvinvointialueen, Kelan ja työvoimaviranomaisen palveluja.

Lukuisista alueen yt-tilanteista, lomautuksista ja irtisanomisista huolimatta työttömien määrä on noussut ennakoitua vähemmän. Storan Enson Veitsiluodon sahan loppuminen, Länsi-Pohjan keskussairaalan ja Mehiläisen irtisanomiset heijastuvat koko työllisyysalueelle, jossa kuitenkin työttömyysaste on valtakunnallista tasoa alempi. Terveydenhuollon työpaikkojen väheneminen heijastuu myös mm. Lapin Amk:n opiskelijoiden harjoittelupaikkojen saamiseen ja osaavan henkilöstön siirtymiseen työskentelemään Ruotsissa.

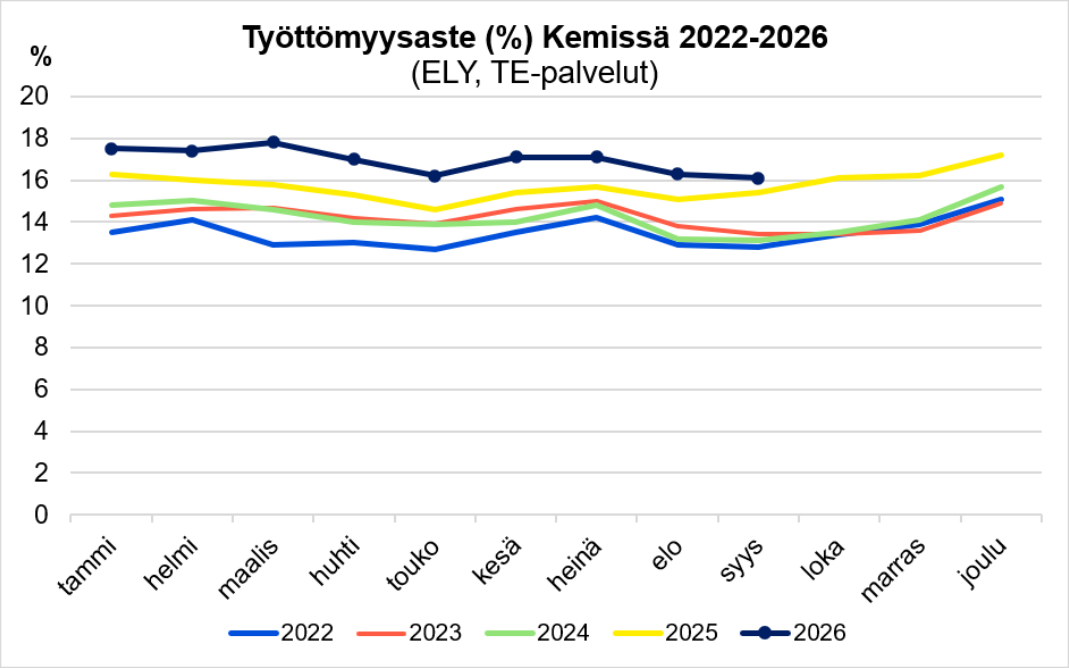

Kemissä oli syyskuussa 2026 työttömänä työnhakijana 1 307 henkilöä (v. 2025 1 228), työvoimaa 8 098 (v. 2025 7 976) ja työttömyysaste oli 16,1 % (v. 2025 15,4 %). Työikäisen väestön määrä on siis kasvanut yli sadalla henkilöllä.

Kaupunki panostaa ensi vuonnakin nuorten kesätyöllistämiseen niin, että 200 nuorelle on mahdollista myöntää kesätyöseteli ja toimialoille voidaan työllistää 150 sinne hakevaa peruskoulun päättänyttä tai toisen asteen 20-vuotiasta ja sitä nuorempaa opiskelijaa. Järjestöjen ja yritysten työllistämistä voidaan tukea Kemi-lisällä, mihin on varattu 60 000 euroa. Työttömien työhakijoiden osaamisen kehittämiseen ja työllistymisen tukemiseen on vielä vuonna 2027 voimassa ostopalvelusopimus Meriva sr:n kanssa. Palvelussa yhdistyy palkkatyö ja osatutkinnot/oppisopimus.

Työllisyysaste nousi Kemissä vuodesta 2014 vuoteen 2019, laski hieman vuonna 2020 ja kääntyi jälleen nousuun vuonna 2021. Vuonna 2024 työllisyysaste oli Kemissä 65,3 % ja koko maassa keskimäärin 72,1 %.

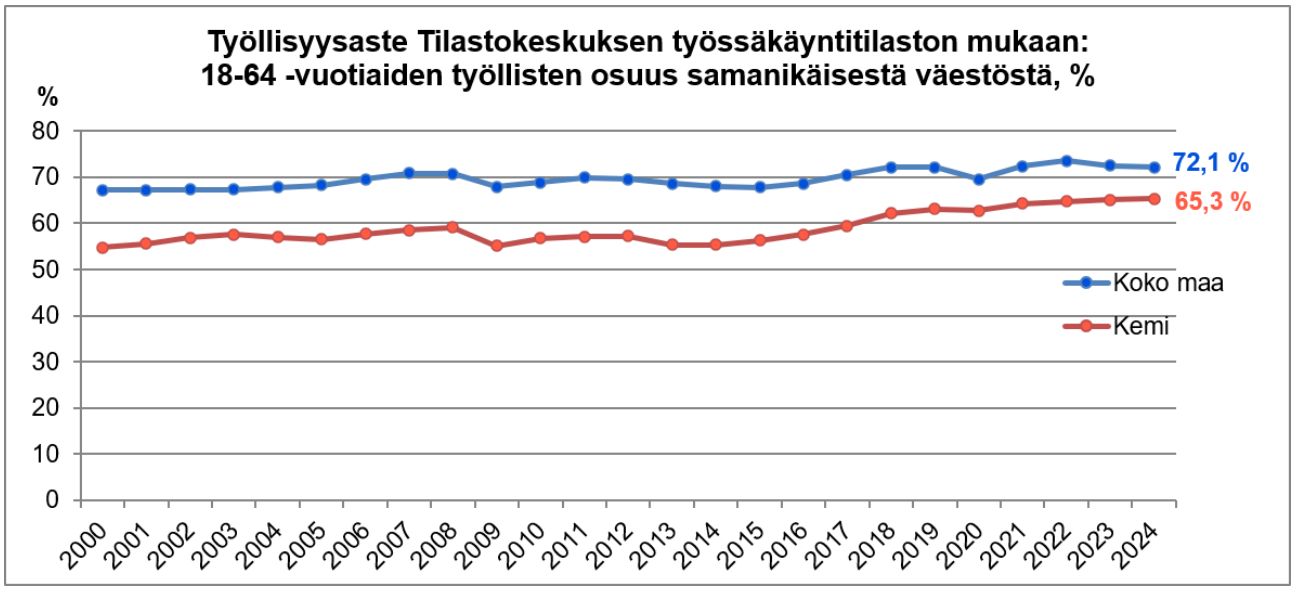

Kivalo-opisto tukee työssä olevien ammattitaidon säilymistä näille ryhmille suunnatuilla erikoiskursseilla sekä auttaa työllistymispoluilla olevien henkilöiden perustaitojen tukemisessa ja rakentamisessa. Muuttuva työelämä, uudet työtehtävät, työalan vaihdot sekä työelämän monimuotoisuus edellyttävät vahvan ja laaja-alaisen peruskoulutuksen lisäksi koko elämän ja työuran aikaista osaamisen kehittämistä. Vapaatavoitteinen tutkintoon johtamaton opiskelu tuo osallistujille monenlaista osaamista, jonka tunnistaminen ja tunnustaminen opistosuorituksiksi (osaamisperusteisuus) on vapaassa sivistystyössä tullut mahdolliseksi elokuusta 2021 lähtien. Maahanmuuttajien kotoutumista opistossa mahdollistetaan erilaisilla kielikoulutuksilla sekä muun opiston perustarjonnan kautta.

Tammikuussa 2025 tuli voimaan uusi kotoutumislaki eli Laki kotoutumisen edistämisestä. Lain tarkoituksena on edistää mm. maahanmuuttajien kotoutumista, työllisyyttä, yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia. Lisäksi lain tavoitteena on yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutuminen, hyvät väestösuhteet sekä yhteiskunnan vastaanottavuus. Kunnille määriteltiin uusia tehtäviä ja enää ei voida puhua pelkästään kansainvälistä suojelua saavien kanssa tehtävästä

työstä. Kuntien vastuulle tuli järjestää palveluita kaikille maahanmuuttajille, maahanmuuton syystä ja kestosta riippumatta.

Syyskuussa 2026 laskennallisen korvauksen piirissä oli noin 290 henkilöä, joista sekä kunta että hyvinvointialue saa korvauksen. Laskennallista korvausta maksetaan tällä hetkellä sellaisista henkilöistä, jotka saavat kansainvälistä tai tilapäistä suojelua ja ovat asuneet Suomessa alle neljä vuotta. Maahanmuuttopalveluiden asiakkuuteen on tälle vuodelle tullut 47 uutta asiakasta. Tämän lisäksi kuntaan on muuttanut noin 50 uutta kansainvälistä opiskelijaa sekä heidän perheenjäseniään.

Kotolain uudistus on parhaillaan jälleen käynnissä ja uuden lain tulisi olla voimassa 1.1.2027. Maahanmuuttopalveluiden talousarvioon on arvioitu laskennallisten korvausten pieneneminen. Maahanmuuttopalvelun henkilöstöresurssiin on haettu ja saatu jo kolmena edellisenä vuotena valtionavustus ja myös vuodelle 2027 on saatu 40 000 euroa valtion avustus. Maahanmuuttajien työvoimakoulutukset järjestetään Meri-Lapin työllisyysalueen hankkimana ja kustantamana. Lukutaitokoulutus siirtyy myös työvoimaviranomaisen järjestämisvastuulle.

Maahanmuuttajien matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluja sekä työllistymistä ja koulutusta edistetään International Pointti ESR+-hankkeella, joka jatkuu 30.4.2027 saakka. Setlementti Toivola ry:n kanssa on palvelusopimus matalan kynnyksen kohtaamispaikasta vuosille 2026–2028 ja kustannus on 37 000 euroa/vuosi.

Toimialojen työllisyyttä edistävät toimenpiteet

Kaupunginvaltuusto päätti 7.4.2026 § 29, että toimialojen tulee esittää konkreettisia toimenpiteitä toimialansa osalta työllistämistä edistäviin projekteihin.

Hyvinvointitoimiala

Hyvinvointitoimialan merkittävin työllisyysvaikutus syntyy laadukkaiden ja vaikuttavien peruspalvelujen kautta. Varhaiskasvatus, koulutus, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut luovat perustan osaamiselle, hyvinvoinnille, osallisuudelle ja työelämävalmiuksille sekä tukevat lasten ja nuorten siirtymiä koulutukseen, jatko-opintoihin ja työelämään. Näiden palvelujen avulla edistetään pitkällä aikavälillä työllisyyttä, elinvoimaa ja osaavan työvoiman saatavuutta Kemin alueella.

Toimenpiteet toteuttavat kaupunginvaltuuston 9.2.2026 § 7 hyväksymää Laajaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa vuosille 2026–2029. Lasten ja nuorten osalta painopisteinä ovat arjen osallisuus ja kohtaaminen, kasvun ja oppimisen vahvistaminen sekä hyvinvointia ja terveyttä tukeva elämäntapa. Työikäisten osalta painotetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, liikuntaa ja terveellisiä elämäntapoja, mielenterveyden ja työkyvyn tukemista sekä saavutettavia palveluja ja osaamisen vahvistamista. Toimenpiteillä vahvistetaan matalan kynnyksen palveluja, liikunta- ja

elintapaohjausta, elinikäistä oppimista sekä yhteistyötä hyvinvointialueen, työllisyyspalvelujen, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa.

Hyvinvointitoimialan työllisyyttä edistävät toimenpiteet Elinvoimatoimialan työllisyysprojektien tueksi:

- Hyvinvointitoimiala mahdollistaa harjoittelupaikkoja, TET-jaksoja ja työkokeiluja.
- Opetuksessa vahvistetaan työelämä- ja yrittäjyysosaamista opinto-ohjauksen, yrittäjyyskasvatuksen, Yrityskylä-toiminnan sekä oppilaitos- ja työelämäyhteistyön avulla.
- Lasten ja nuorten osallisuutta, toimijuutta ja työelämätaitoja kehitetään oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnassa, nuorisovaltuustossa ja kesätyöllistämisessä.
- Työikäisten hyvinvointia ja työ- ja toimintakykyä edistetään liikunnan, elintapaohjauksen, kulttuurin, vapaan sivistystyön, harrastustoiminnan ja yhteisöllisten tapahtumien keinoin.
- Lisäksi osallistutaan rekrytointitapahtumiin ja vahvistetaan oppilaitos-, järjestö- ja verkostoyhteistyötä.

Ympäristötoimiala

Ympäristötoimialan työllistämistä edistäviä projekteja ovat:

- kausityövoiman käyttö
- oppisopimus- ja harjoittelupaikat
- kolmannen sektorin käyttö
- yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa
- hankintojen kohdentaminen
- kaupunkikuvan kehittäminen.

Ympäristötoimiala pyrkii edistämään edellä mainittuja projekteja mahdollisuuksien ja määrärahojen mukaisesti seuraavasti:

Kausityövoiman käyttö: Mahdollistetaan kaupungin työllisyyspalveluiden ohjaamille nuorille opiskelijoille työtehtävät toimialan kunnossapito- ja investointikohteilta. Opiskelijoiden työnohjaamiseen tarvittava lisäresurssi pyritään paikkaamaan konsernin henkilöstörersurssilla yhteistyössä konsenrin yhtiöiden kanssa. Määräaikaisten työntekijöiden tarve kunnossapitotöissä on jatkuvaa. Toimialalla on tiedossa keskeiset tehtäväkokonaisuudet, joissa määräaikaista työvoimaa tarvitaan. Työllistämisjaksoihin sisällytetään perehdyttäminen. Pohditaan yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa malli, jossa voidaan kartoittaa jatkotyöskentelymahdollisuus joko kaupungilla tai paikallisissa yrityksissä.

Oppisopimus- ja harjoittelupaikat: Toimiala mahdollistaa aina määräaikaisen työntekijän oppisopimusmahdollisuuden, mikäli se parantaa kyseisen henkilön työhön sijoittumismahdollisuuksia. Toimiala kartoittaa sellaiset tehtävät, joihin voidaan kouluttaa ihmisiä kaupungin tarpeisiin. Alustavia tarpeita on ilmennyt muun muassa siivouksessa, koneenkuljetustehtävissä, ulkoliikuntapaikoilla, kiinteistönhoidossa sekä työnjohtotehtävissä lähitulevaisuudessa. Oppisopimusasioista käydään vuosittaiset keskustelut Ammattiopisto Lappian kanssa.

Kolmatta sektoria käytetään lyhytaikaisissa projekteissa kuten alueiden siivouksissa, rakennusten tyhjennyksissä ja aputöissä. Urheiluseurojen kanssa pidetään jatkuva keskusteluyhteys, jossa kartoitetaan mahdollisuuksia teettää erilaisia projekteja siten, että hankkeet edistävät seuratoimintaa ja palvelevat myös kaupunkia. Toimiala käy vuoropuhelua asukasyhdistysten ja muiden eri tahojen kanssa yhteistyömahdollisuuksista. Toimiala laatii listauksen erillistehtävistä, joista voidaan neuvotella kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa ja hankintojen kohdentaminen paikallisille yrityksille: Toimiala järjestää säännöllisiä markkinavuoropuheluja yritysten kanssa tulevista hankkeista ja suosii ennakkoilmoituksia pienemmissäkin hankinnoissa, jotta paikalliset yritykset pääsevät mukaan hyvissä ajoin ennen varsinaista hankintaprosessia. Urakoita ei saa lain mukaan pilkkoa, mutta ne voidaan hankintalain mukaisin edellytyksin jakaa tietyn kokoisiin osiin, jotka palvelevat myös paikallisia yrityksiä. Toimiala pyrkii kokeilemaan joissakin palveluhankinnoissa sosiaalisia kriteereitä, joilla pyritään työllistämään paikallisia työttömiä.

Kaupunkikuvan parantamishankkeita esitetään talousarvion investointiosioon jokaiselle suunnittelukauden talousarviovuodelle. Kaupunkikuvahankkeilla vaikutetaan asukkaiden viihtyisyyteen ja parannetaan yritysten toimintaympäristöä. Kaupunki järjestää osallistavan budjetoinnin, jossa osallistetaan kuntalaisia ideoimaan muun muassa kaupunkikuvallisia kohteita.

1.4. Elinkeinoelämän kehitys

Lapin elinvoimakeskuksen vuoden 2026 alueellisten kehitysnäkymien perusteella Kemin suurimmat mahdollisuudet liittyvät vihreän teollisuuden investointeihin, sataman ja logistisen sijainnin hyödyntämiseen sekä energia- ja vetytalouden hankkeisiin, mutta samalla osaajapula ja teollisuuden suhdannevaihtelut muodostavat keskeiset riskit. Puolustusteollisuuden mahdollisuudet ovat nousseet keskusteluun osana alueellista turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Ennusteiden ja arvioiden mukaan Lapin kehitys näyttää positiiviselta lähivuosille. Näkymien ja investointiympäristön ennustettavuutta kuitenkin heikentävät valtakunnalliset päätökset.

Kemin Digipolis oy tarjoaa yritysneuvontaa pienyrityksille, sijoittumispalveluita, vihreän siirtymän, teollisen kiertotalouden ohjelman ja kokonaisuuteen liittyvää toimintaympäristöjen kehittämistä. Ajoksen alue ja Veitsiluoto, teollinen infrastruktuuri ja resurssit sekä hyvät logistiset yhteydet herättävät yritysmaailmassa laajaa mielenkiintoa. Kansainvälinen teollinen vihreä siirtymä, uudet teolliset yritykset näkevät hyviä toimintamahdollisuuksia Perämeren pohjukassa. Kemille ja sen kumppaneille on erityinen haaste ja mahdollisuus edistää uuden teollisuuden syntymistä alueellaan.

Lapin matkailu elää vahvaa kasvun aikaa ja investointibuumi näkyy ja vauhdittuu vuoden 2027 aikana. Lapin kiinnostus näkyy myös The Icebreaking Company oy:n risteilymyynnissä ja kehitystä näkyy myös majoitusmyynnissä. Vuoden 2027 aikana saapuu useita kansainvälisiä risteilyaluksia tuoden matkailijoita Kemiin. Tilastokeskuksen majoitustilaston ennakkotietojen mukaan Kemin majoitusliikkeissä kirjattiin tammi-elokuussa 2026 yhteensä 68 918 yöpymisvuorokautta, mikä oli 252 yöpymistä ja 0,4 % enemmän kuin tammi-elokuussa 2025. Kemissä oli kansainvälisiä yöpymisiä noin 45 % kaikista yöpymisistä tammi-elokuussa 2026, kun vuotta aiemmin osuus oli 39 %. Vapaa-ajan matkalla olleiden yöpymiset lisääntyivät Kemissä 14 % ja työmatkalla olleiden yöpymiset laskivat 22 % tammi-elokuuhun 2025 verrattuna.

Vuoden 2027 aikana jatketaan Kemi – Keminmaa – Simo –rakennemuutossuunnitelman (2024) toimeenpanoa. Kärjiksi rakennemuutossuunnitelmassa on valittu metsä, metalli, mineraalit, matkailu ja energia. Kemin kaupungin toimenpiteet keskittyvät erityisesti matkailuun ja vihreään siirtymään, joka pitää sisällään useamman em. kärjistä.

Elinkeinopalvelut edistävät yrittäjyyttä ja yrittäjyyden aloittamista yhdessä **Kemin Digipolis oy:n** kanssa (Business Kemi). Toiminta tukee yritysten kehittymistä sekä parantaa yritysten toimintaedellytyksiä. Elinkeinopalvelut toimivat aktiivisesti yritysten, kehittämisorganisaatioiden, oppilaitosten, valtion organisaatioiden ja yhdistysten kanssa. Työnantajille ja yrittäjille tarjottavat palvelut ovat saatavilla mm. yhteispalvelu Pointissa yhteistyössä elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, Digipoliksen yritysneuvonta ja Lappia Koulutus oy.

Matkailussa Kemiä markkinoidaan ympärivuotisena merellisenä matkailukohteena etenkin kotimaisille matkailijoille. Matkailun ja palvelualojen master plan Kemi 2030 -kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2023. Vuoden 2027 aikana toteutetaan suunnitelman mukaisia toimenpiteitä kansainvälisen risteilymatkailun hankkeella. Elinvoimatoimialan yhteisillä prosesseilla tuetaan yrityshankintaa, yrittäjien hyvinvointia, markkinointia ja elinkeinojen edistämiseen liittyvien palveluiden tarjoamista monipuolisesti eri toiminta-alustoilla, kuten yhteispalvelu Pointissa. Hankkeet toteuttavat kaupunkistrategiaa ja strategian elinvoimaprojekteja.

Kemin kaupunkikonsernin keskeiset elinvoimapalvelut muodostuvat elinvoimatoimialasta, Kemin Digipolis oy:stä, Kemin Teollisuuskylä oy:stä, The Icebreaking Company oy:stä ja Kemin Satama oy:stä sekä Kiinteistö oy Itätuulesta.

Kaupungin elinkeinopalvelut ja Kemin Digipolis oy tarjoavat paikallisille yrityksille palveluita muun muassa yritysten perustamis-, neuvonta-, sijoittautumis-, kehitys-, innovaatio- ja kasvutoimintoihin. Yhteinen Business Kemi yritysneuvonta- ja kehityskonsepti on toiminut hyvin. Business Kemi -sivustolle ja -palveluihin on koottu tietoa yritystoiminnan aloittamisesta, kehittämisestä, muutostilanteiden neuvonnasta ja työllistämisestä.

Kemin Digipolis oy:n kehittämissopimuksen painopisteet ovat teknologia- ja teollisuusympäristöjen kehittäminen, BusinessKemi –yrityspalvelut, Invest In Kemi –sijoittumispalvelut, teollisen vihreän siirtymän –kokonaisuus, rakennemuutosprosessi, kokeilut ja uudet avaukset sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhteistyö. Teollisessa vihreässä siirtymässä painopiste on kiertotalous. Kehittämisagendalla ovat myös pk-teollisuuden digitalisoituminen, älykkäät vähähiiliset logistiset ratkaisut ja uudet puutuotteet. Kemin rakennemuutossuunnitelman toteuttaminen on osa vuoden 2027 toimintaa. Viimeinen ÄRM-hanke on vielä toiminnassa.

The Icebreaking Company oy on Kemin kaupungin omistama osakeyhtiö, joka operoi, myy ja markkinoi elämyksellisiä risteilyjä sekä ympärivuotisen LumiLinna-alueen majoitus-, ravintola-, kokous- ja elämyspalveluita. LumiLinna-alueella toimii ympärivuotinen LumiLinna, Seaside Glass Villas -pienhuvilat sekä kesällä LumiLinna Camping. Yhtiön päätuotteena toimivat jäämurtajaristeilyt. Yhtiö toimii kansainvälisesti ja Kemin Lumilinna ja jäänmurtaja Sampo tunnetaan vetovoimaisina talven elämyksinä. Yhtiön vuosittainen toiminta perustuu kaupungin strategiaan uudistuvista kaupallisista palveluista, joissa ympärivuotinen ja merellinen matkailu luovat vetovoimaa.

Kemin Satama oy tarjoaa monenlaisia alus- ja satamapalveluja joustavasti ja laadukkaasti asiakkaiden toiveita kuunnellen. Satamayhtiö panostaa kulunvalvontaan ja turvallisuuteen sekä noudattaa kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n määrittämää ISPS-koodistoa. Lisäksi

satamayhtiö huolehtii sataman alueiden ja laitureiden kunnossapito- ja rakennustöistä sekä teiden, rautateiden ja sataman omistamien rakennusten kunnossapidosta ja huollosta.

Monipuoliset palvelut ja lastausmahdollisuudet tekevät Kemistä sopivan vienti- ja tuontisataman kaikenlaisille lasteille. Monipuolisen linjaliikenteen ja säännöllisen valtameriliikenteen lisäksi Kemin satama palvelee myös muun muassa raskasta kaivosteollisuutta sekä vaativia projektilasteja.

Kemin Satama oy:llä on sertifioitu toimintajärjestelmä, joka täyttää standardien ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 vaatimukset.

Kiinteistö oy Itätuuli on Kemin kaupungin vuokrataloyhtiö, joka mahdollistaa vuokralaisille hyvät asumisolosuhteet ja edesauttaa alueen elinvoimaa. Peruslähtökohtana valtion tukemissa asunnoissa on turvallisten asumisolojen tarjoaminen asukasvalinnoin, jotka edistävät suvaitsevaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Yhtiöllä on eritasoisia vuokra-asuntoja ympäri Kemiä viiden kilometrin säteellä keskustasta. Tällä hetkellä asuntojen käyttöaste on 66 %.

Kemin Teollisuuskylä oy rakennuttaa, isännöi ja vuokraa toimisto-, kokous- ja juhlatiloja. Teollisuuskylä tarjoaa vetovoimaiset ja nykyaikaiset toimitilaratkaisut yrityksille, tarjoten korkealaatuista tilavuokrauspalvelua. Kokous- ja juhlatilat ovat muokattava kokonaisuus, mitkä mahdollistavat erilaisien tilaisuuksien järjestämisen niin yrityksille kuin yksityishenkilöille. Yhtiöllä on tällä hetkellä omistuksessaan yhteensä n. 15 000 m² toimitilaa kuudessa erillisessä kiinteistössä. Yhtiön kiinteistöiden käyttöaste on tällä hetkellä 95 %.

1.5. Maankäyttö ja asuntojen rakentaminen

Korkeatasoinen ja kilpailukykyinen asuntotonttitarjonta on tärkeä menestystekijä kilpailtaessa asukkaista. Tämä edellyttää monipuolista tonttivarantoa sekä laadukasta asuinympäristöä. Tonttitarjonnan ylläpitäminen vaatii tehokasta kaavoitusta, onnistunutta raakamaan hankintaa ja oikein mitoitettuja yhdyskuntatekniikan investointeja, jotta uusia alueita voidaan ottaa käyttöön.
Merellinen asuntoalue on kaavoitettu Satamankankaan alueelle ja ensimmäiset rakentajat ovat päässeet rakentamaan alueelle vuoden 2026 alusta lukien. Alueen toisen vaiheen kunnallistekniikan rakentaminen on aloitettu syksyllä 2026. Alueen markkinointia jatketaan edelleen.

Elinkeinoelämää palvelevien aluevarausten osalta tilanne on hyvä. Kemintullin työpaikka- ja palvelualueella on vapaita tontteja kunnallistekniikan piirissä 15 kappaletta. Karjalahden liikealueella on muutama vapaa tontti ja Ajoksen teollisuusalueella on useita tontteja luovutettavana. Tervaharjun liikealueen tonttien luovuttamista jatketaan edelleen. Kemi East alueen kaavoittaminen ja maan hankinta on alkanut ja työ jatkuu vuonna 2027. Vihreän siirtymän teollisia hankkeita on vireillä, muun muassa yksi aurinkovoimala.

Tonttitilanne asuin- ja elinkeinorakentamiseen on Kemissä kokonaisuudessaan varsin hyvä. Merellistä kerrostaloasumista voidaan toteuttaa Ruutinpuiston alueelle. Myös Möllärinrannan ja niin kutsutun uuden Puu-Kemin korttelin osalta Mansikkanokan puistossa on kunnallistekniikan äärellä valmista tonttivarantoa merelliselle asuinrakentamiselle. Rovanrinteen ja Nauskan pientaloalueet rakentuvat vähitellen. Satamankankaan merelliset tontit ovat kiinnostaneet ja ensimmäiset omakotitalot rakentuvat vuoden 2026 aikana.

Vuosi 2026 oli Kemissä rakentamisen osalta hiljainen. Omakotitaloja rakennettiin vain yksi kappale. Omakotitonttivarauksia oli voimassa kahdeksan kappaletta, joista seitsemän kohdistui Satamankankaan alueelle.

Valmistuneet asuinhuoneistot talotyypeittäin Kemissä vuosina 2020–2026

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	9/2026
Omakotitalot, kpl	18	11	9	2	0	1	1
- huoneistoja	18	11	9	2	0	1	1
Rivitalot, kpl	-	-	-	-	0	0	0
- huoneistoja	-	-	-	-	0	0	0
Kerros- ja luhtitalot, kpl	2	1	-	2	0	0	0
- huoneistoja	20	12	-	44	0	1	0
Yhteensä taloja	**20**	**12**	**9**	**4**	**0**	**1**	**1**
Yhteensä huoneistoja	**38**	**23**	**9**	**46**	**0**	**2**	**1**

2. TALOUSARVION 2027 YLEISPERUSTELUT

2.1. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Suomen talouden kasvu on ollut alkuvuonna 2026 odotettua nopeampaa, ja tilastojen tarkentumiset nostivat myös arviota vuosien 2024 ja 2025 kasvusta ja tuottavuudesta. BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessa, mutta ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paraneminen nopeuttavat kulutuksen kasvua erityisesti vuonna 2027. Lisäksi puolustushankinnat, datakeskukset ja energiasiirtymä lisäävät investointeja. Kasvun vahvistumisesta huolimatta talouden kuva ei ole yksiselitteisesti myönteinen. Työllisyys laskee vielä vuonna 2026 ja kasvaa vasta vuodesta 2027 lähtien. Työttömyysaste on vuonna 2026 yli 10 prosenttia.

Asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen toipumisesta ei ole vielä merkkejä eikä verotulojen kehitys viittaa erityisen nopeaan talouden kasvuun. Lisäksi hintojen ja korkojen nousu hidastaa kasvua sekä vuonna 2026 että seuraavana vuonna. Tuotanto jää yhä selvästi potentiaalista tuotantoa pienemmäksi.

Keskipitkällä aikavälillä Suomen talous jatkaa kohtalaista kasvua. Bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan 1,5 prosenttia vuonna 2029 ja 1,3 prosenttia vuonna 2030.

Julkisyhteisöjen alijäämä oli 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025. Suhdannetilanteen parantuminen lisää julkisen talouden tuloja, mutta menojen voimakas kasvu heikentää julkisyhteisöjen alijäämän 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026. Taloussuhdanteen piristyminen kasvattaa välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi vaisu työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverotulojen kasvua ja pitää työttömyysmenojen tason korkeana. Vuoden 2026 alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua vuonna 2026 ja yhteisöveron keventäminen ensi vuonna. Julkisen talouden alijäämä ei juuri pienene pidemmälläkään aikavälillä. Vuosina 2027–2030 alijäämä on keskimäärin noin 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen puolustus- ja korkomenojen kasvun myötä. Velkasuhteen arvioidaan nousevan 90 prosenttiin vuonna 2026, ja vuonna 2030 velan ennustetaan olevan lähes 98 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Kuntatalous heikkeni hieman vuonna 2025. TE-palvelu-uudistus kasvatti kuntien toimintakuluja merkittävästi ja toimintakate heikkeni 7,4 prosenttia. Verotulot kehittyivät heikosti supistuen 0,5 prosenttia edellisvuodesta. Vuosikate laski 400 milj. eurolla noin 3,2 mrd. euroon. Kokonaisuudessaan kuntatalouden vuosikate ei riittänyt nettoinvestointien kattamiseen ja toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni noin -800 milj. euroon. Lainakanta kasvoi noin 900

milj. euroa. Kuntien talous heikkeni kuitenkin vähemmän kuin mitä aiemmin arvioitiin. Toisaalta vuoden 2025 tulosta paransivat osin myös kertaluonteiset tekijät ja omaisuusjärjestelyt, joiden vaikutus ei ulotu tuleviin vuosiin.

Kuntatalouden tilanne heikkenee edelleen vuonna 2026. Kuntien omista sopeutustoimista huolimatta toimintakulut kasvavat 2,7 prosenttia. Toimintakuluja kasvattavat erityisesti henkilöstövaltaiselle kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut, jotka kasvattavat kuntasektorin työvoimakustannuksia. Kuntasektorin kustannuksia kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi kasvaa ennustejaksolla keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Kuntien toimintatuotot kehittyvät kuluvana vuonna maltillisesti. Toimintatuottoja pienentävät kuntien ja hyvinvointialueiden väliset sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut, jotka heikentävät kuntien vuokratuottoja vuodesta 2026 alkaen.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnat vastaavat osasta työttömyysetuuksien rahoitusta, mikä tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Avustusmenot pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla työttömyyden pysyessä ennustejaksolla korkeana.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee 1,5 mrd. euroa alijäämäiseksi vuonna 2027. Toimintakulut kasvavat 2,9 prosenttia palkankorotusten ollessa suurimmillaan, ja korotusten ennakoidaan ylittävän yleisen ansiotasokehityksen. Toimintatulot kasvavat vain 0,2 prosenttia, ja toimintakate heikkenee 4,2 prosenttia painuen 16,6 mrd. euroa negatiiviseksi.

Verotulojen kasvu tasoittuu 3,8 prosenttiin edellisvuoden vahvan kehityksen jälkeen. Kuntien tuloja heikentävät erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset, joista merkittävimmät ovat indeksijarrun kertaluonteinen nosto 2,8 prosenttiin vuonna 2027 sekä kustannustenjaon tarkistus. Valtionosuudet supistuvat edellisvuodesta. Vuosikate heikkenee ja kattaa poistot niukasti, minkä vuoksi kuntatalouden tilikauden tulos jää lähes nollaan. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on ennustejaksolla heikoimmillaan vuonna 2027, jolloin se painuu 1,4 mrd. euroa alijäämäiseksi.

Kuntien peruspalvelujen painopiste säilyy sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on aleneva. Tarpeen supistuminen välittyy menoihin kuitenkin vain osittain, sillä palveluverkon, henkilöstörakenteen ja lainsäädännöllisten velvoitteiden jäykkyydet hidastavat menojen sopeutumista palvelutarpeen mukana. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat viime vuosina kasvaneet.

Väestökehitys eriyttää kuntia toisistaan. Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike heikentävät muuttotappiokuntien tulopohjaa ja vähentävät niiden työikäistä väestöä, kun taas kasvukeskuksissa väestön lisääntyminen ylläpitää voimakkaita investointitarpeita. Kokonaisuutena kuntahallinnon investoinnit pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla, vaikka investointinäkymät ovat osassa kuntia laskevia. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin, kuten rakennuksiin ja teihin, ja tasoa ylläpitävät osaltaan myös vihreän siirtymän investoinnit.

Ennusteessa on oletettu, että vuodesta 2029 alkaen perustoimeentulotuen rahoitusosuutta ei enää vähennetä takautuvasti kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta, vaan kuntien rahoitusosuus laskutetaan kunnalta tuen maksukuukautta seuraavana kuukautena. Samalla perustoimeentulotuen meno kohdistuu sille vuodelle, jolta se aiheutuu. Lisäksi ennusteessa on huomioitu kuntien nuorten perustoimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun nosto 100 prosenttiin. Muutokset kasvattavat kuntien valtionosuuksia, sillä valtionosuuksista tehtävä vähennys poistuu. Vastaavasti kuntien toimintakulut kasvavat perustoimeentulotukimenoja vastaavalla määrällä.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee lähivuosina, mutta tulojen ja menojen epätasapaino vähenee hieman ennustejakson lopulla, kun osa määräaikaisista valtionosuusleikkauksista päättyy ja henkilöstömenojen kasvu hidastuu. Kuntatalouden vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta pysyy keskimäärin 1,1 mrd. euroa negatiivisena vuosina 2028–2030. Lainakanta kasvaa vuoden 2026 noin 22,4 mrd. eurosta noin 26,3 mrd. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Vuodesta 2027 negatiivisen vuosikatteen kunnat yleistyvät. Ennusteen mukaan lähivuosina negatiivinen vuosikate olisi 20–27 kunnalla. Näistä kunnista lähes kaikki ovat pieniä, alle 5 000 asukkaan kuntia. Negatiivinen vuosikate kertoo käyttötalouden rakenteellisista ongelmista, joihin tulisi puuttua. Alle 5 000 asukkaan kuntakokoryhmiä rasittaa erityisesti epäsuotuisa väestönkehitys. Alle 16-vuotiaiden ikäluokkien pienentyessä, huolimatta palvelutarpeen vähenemisestä, voivat palvelujen tuottamisen yksikkökustannukset yksittäisissä kunnissa nousta samalla kun myös työssä käyvä väestö vähenee. Väestöennusteen mukaan alle 5 000 asukkaan kuntakokoryhmissä asukasluku vähenee keskimäärin yli viisi prosenttia vuodesta 2025 vuoteen 2030. *(Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2027, syksy 2026)*

Kuntataloutta koskevat linjaukset

Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joiden nettovaikutus kuntatalouteen vaihtelee. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan

100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 150 milj. eurolla vuonna 2027 vuoteen 2026 verrattuna. Vuoden 2027 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentää 91 milj. eurolla valtionosuuden indeksikorotuksesta vähennettävä indeksijarru, joka päätettiin kehysriihessä nostaa 2,8 prosenttiyksikköön vuonna 2027. *(Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2027, syksy 2026)*

2.2. Kemin kaupungin talous

Vuosikate oli vuonna 2025 2,6 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 44,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 myytiin Kemin Energia ja Veden osakekannasta 60 % Oulun Energialle. Kaupan seurauksena aiempien vuosien kertynyt alijäämä on saatu katettua ja lainoja lyhennettyä. Taseessa oli vuodenvaihteessa kertynyttä ylijäämää 33,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 vuosikate-ennuste on -5,8 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos -10,6 miljoonaa euroa. Kertynyttä ylijäämää on arvion mukaan vuodenvaihteessa 23,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2027 valtionosuus tullee olemaan 2,2 miljoonaa euroa negatiivinen, joka vaikeuttaa taloustilannetta merkittävästi. Vuosikate on 5,9 miljoonaa euroa negatiivinen ja tilikauden tulos 10,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Nykytiedoilla alijäämää kertyisi suunnitelmavuosina 2028-2030 yhteensä 19,2 miljoonaa euroa. Taseessa oleva ylijäämä tulisi käytetyksi vuoden 2029 loppuun mennessä ja vuoden 2030 lopussa kertynyttä alijäämää olisi näillä näkymin 6,5 miljoonaa euroa eli -338 euroa/asukas.

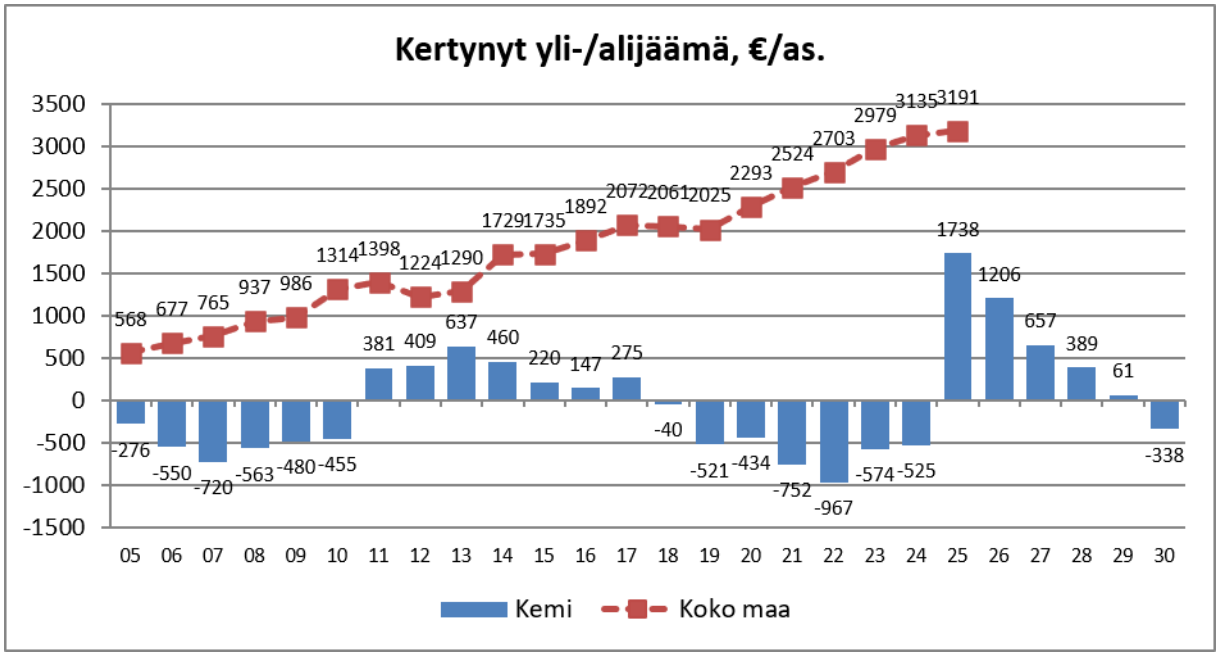

2.2.1. Verotulot

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, kaivosmineraali- ja yhteisöverosta. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan olevan keskimäärin noin 72 prosenttia, yhteisöveron noin 12 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 14,7 mrd. euroa.

Kemissä verotulojen ennustetaan laskevan 1,4 % vuonna 2027. Kunnallisvero laskee 0,7 %. Yhteisöveron ennustetaan pienenevän 19,0 %, koska Kemin jako-osuus pienenee. Kiinteistövero kasvaa 2,8 %. Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei peritä kiinteistöveroa. Verotuloja arvioidaan saatavan noin 51,4 miljoonaa euroa. Kemin verotuloista noin 78 % on kunnallisverotuloa, 6 % yhteisöveroa ja 16 % tulee kiinteistöveroista. Sote-uudistuksen myötä kunnallisvero- ja yhteisöverotuloja siirrettiin hyvinvointialueen rahoitukseen kiinteistöverotulojen jäädessä kokonaisuudessaan kuntien tuloksi. Näin ollen kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verotulopotista on kasvanut.

Vuonna 2027 tuloveroprosentti on 9,6 % ja **kunnallisveroa** kertyy noin 40,2 miljoonaa euroa. Kunnallisvero kertyy ansiotuloista *(pääosin palkka- ja eläketuloista).*

Yhteenveto

TILIVUOSI	2024	2025	2026**	2027**	2028**	2029**
Verolaji						
Kunnallisvero	40 707	38 869	40 509	40 231	41 804	42 843
Muutos %	*2,0*	*-4,5*	*4,2*	*-0,7*	*3,9*	*2,5*
Yhteisövero	7 271	6 126	3 580	2 899	2 936	3 054
Muutos %	*46,3*	*-15,8*	*-41,6*	*-19,0*	*1,3*	*4,0*
Kiinteistövero	8 577	7 802	8 023	8 246	8 246	8 246
Muutos %	*0,8*	*-9,0*	*2,8*	*2,8*	*0,0*	*0,0*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**56 555**	**52 796**	**52 112**	**51375**	**52 985**	**54 142**
Muutos %	*5,9*	*-6,6*	*-1,3*	*-1,4*	*3,1*	*2,2*

Yksittäisen kunnan **yhteisöveron** jako-osuus lasketaan vuosittain kahden vuoden kerroinosuuksien keskiarvona (*vuoden 2027 jako-osuus on vuosien 2024 ja 2025 kerroinosuuksien k.a.)*. Vuosittaista vaihtelua on varsinkin vientiteollisuuskaupungeissa. Kemille yhteisöveroa kertyy vuonna 2026 noin 3,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2027 noin 2,9 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveron määrään vaikuttavat veroprosenttien lisäksi kiinteistöjen verotusarvot. Vuonna 2027 kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 8,2 miljoonaa euroa. Verotusarvoihin ei ole arvioitu muutoksia suunnittelukaudelle.

2.2.2. Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus koostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja OKM:n hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät työllisyyspalvelut, lasten päivähoito, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus. Lisäksi peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta.

Jotta sote-uudistuksesta johtuvien kunnilta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrien poikkeamat eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Tasauselementit vaikuttavat erityisesti niissä kunnissa, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset ovat yleensä olleet kunnan talouden kokoon nähden suhteessa keskimääräistä suuremmat, ja siirtyvät tulot selvästi siirtyviä kustannuksia pienemmät**. Tästä syystä Kemin vuoden 2027 peruspalvelujen valtionosuuden arvioidaan olevan n. 2,9 miljoonaa euroa negatiivinen.**

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta *(pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, aineopetus, joustavan perusopetuksen lisä, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus, aikuisoppilaat)* ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan *(aamu- ja iltapäivätoiminta, kansalaisopistot, musiikkioppilaitokset, liikunta, nuorisotyö, museot, teatterit, orkesterit).* OKM:n valtionosuuden arvioidaan olevan n. 0,7 miljoonaa euroa vuonna 2027.

Kemin vuoden 2027 kokonaisvaltionosuuden arvioidaan olevan 2,2 miljoonaa euroa negatiivinen.

2.2.3. Vuosikate, poistot ja investoinnit

Vuoden 2027 vuosikate on -5,9 miljoonaa euroa, poistot 4,7 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 12,8 miljoonaa euroa.

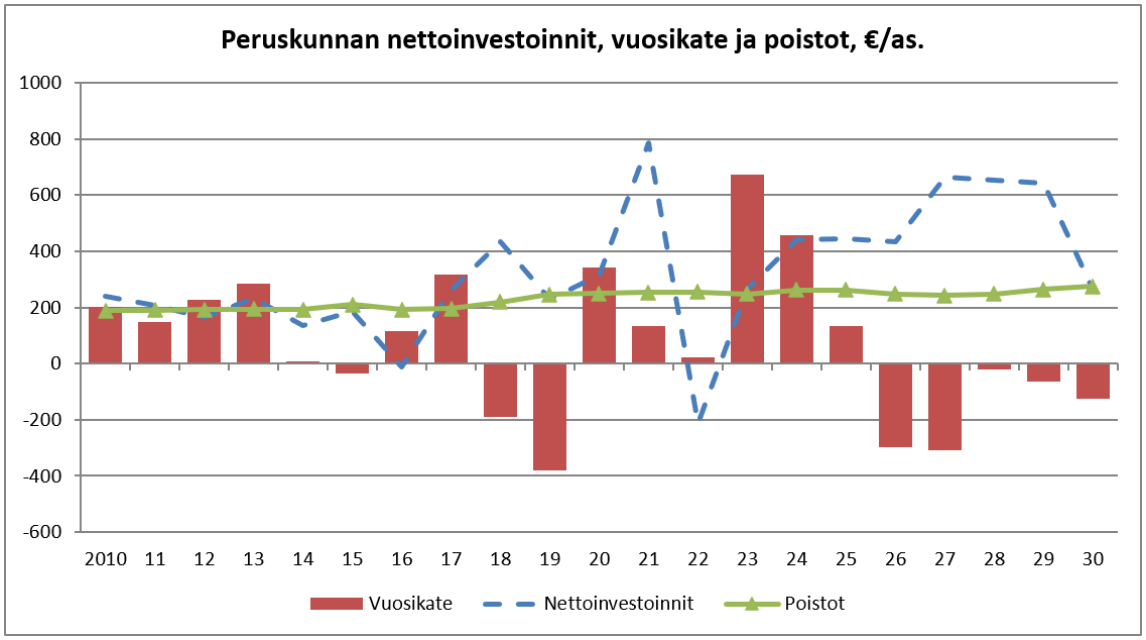

Vuoden 2027 investointimenot ovat 12,8 miljoonaa euroa. Yleiseen maan ostoon on varattu 0,8 miljoonaa euroa ja maan ostoon liittyen purkukohteisiin sekä huonokuntoisiin kiinteistöihin on varattu 0,5 miljoonaa euroa. Uimahallin rakentaminen aloitetaan vuonna 2027 ja siihen on varattu 4,0 miljoonaa euroa vuodelle 2027 ja yhteensä vuosille 2027-2029 18,9 miljoonaa euroa. Myös yläkoulun rakentaminen toteutetaan vuosina 2027-2029, mutta se rahoitetaan leasingrahoituksella. Peruskorjaukseen on varattu 2,0 miljoonaa euroa, josta merkittävimpinä 0,5 miljoonaa euroa lukion ilmanvaihdon perusparannukseen ja 0,9 miljoonaa euroa muihin perusparannuskohteisiin.

Julkiseen käyttöomaisuuteen on varattu 5,1 miljoonaa euroa, josta merkittävimmät ovat 1,0 miljoonaa euroa hulevesiverkoston uudisrakentamiseen ja perusparannukseen, 0,8 miljoonaa euroa asfalttipintojen perusparannukseen, 0,7 miljoonaa euroa Rantabulevardin toteuttamiseen ja yleisten alueiden erillisiin kohteisiin yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Tietohallinnon verkkoihin, ohjelmistoihin ja digitalisaatioon on varattu 0,1 miljoonaa euroa ja kaupunkikuvallisiin kohteisiin 0,2 miljoonaa euroa.

2.2.4. Korko- ja rahoitustulot ja -menot

Vuodelle 2027 korkotuloihin sisältyy The Icebreaking Company oy:n lainojen korkoa 147 000 euroa ja suojausten korkoja 545 000 euroa. Muissa rahoitustuloissa on energiayhtiön tuloutusta 1 000 000 euroa, sataman lainojen takausprovisiota 327 000 euroa ja muita rahoitustuloja 217 000 euroa. Korkomenoiksi on arvioitu pitkäaikaisten lainojen korkoihin 1 382 000 euroa ja suojausten korkoihin 97 000 euroa.

1000 €	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030
Korkotuotot				
- The Icebreaking Company oy	147	134	116	98
- korkosuojaukset	545	483	391	365
- muut	37	37	37	37
Muut rahoitustuotot				
- Energiayhtiön osinko	1000	1000	1000	1000
- sataman lainojen takausprovisio	327	309	288	260
- muut	217	203	188	174
Korko- ja rahoituskulut				
- pitkäaikaiset lainat	1382	2223	3027	3986
- lyhytaikaiset lainat	0	200	200	200
- korkosuojaukset	97	86	73	356
- muut	21	21	21	21

2.2.5. Lainat

Omaisuuden myynnistä saaduilla tuloilla on vähennetty lainoja vuosina 2025 ja 2026 yhteensä 55 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 uutta lainaa nostetaan 26,7 miljoonaa euroa ja lainoja maksetaan pois 8,4 miljoonaa euroa. Kokonaislainamäärä on vuoden 2027 lopussa 80,9 miljoonaa euroa eli 4 184 euroa/asukas. Suunnitelmakaudella lainamäärä lisääntyy koska vuosikatteella ei pystytä kattamaan investointeja.

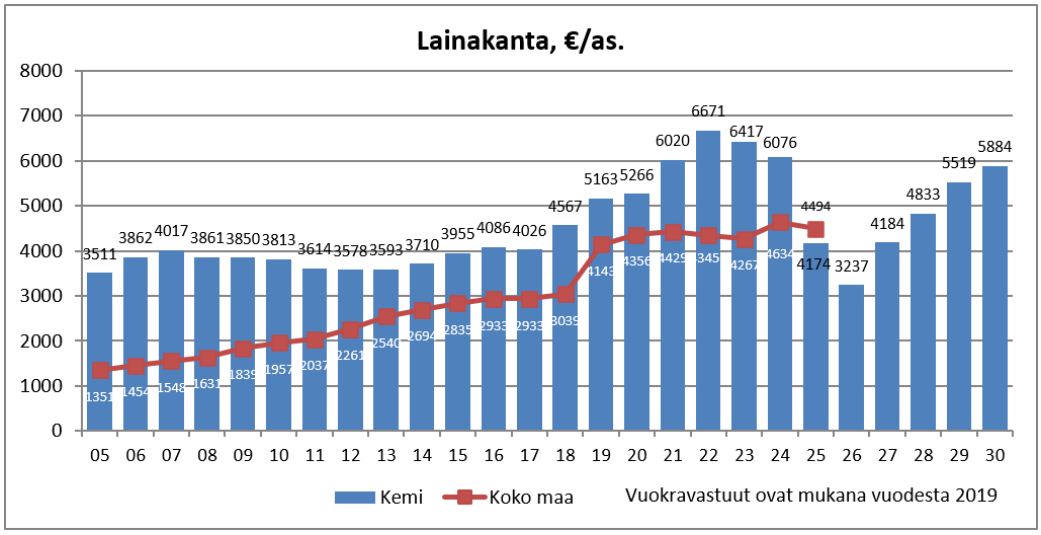

2.2.6. Antolainat ja takaukset

Kaupungilla on vuoden 2027 alussa antolainoja tytäryhtiöille n. 3,8 miljoonaa euroa, josta suurin osa eli 2,7 miljoonaa euroa on The Icebreaking Company oy:n antolainat.

Kaupunki on taannut konsernin sisäisten yhtiöiden, osakkuusyhteisöjen ja ulkopuolisten lainoja yhteensä 46,5 miljoonaa euroa. Suurimmat takaukset on annettu Kemin satama oy:lle 29,5 miljoonaa euroa, Oulun Energia Kenve oy:lle 4,8 miljoonaa euroa ja Teollisuuskylä oy:lle 6,0 miljoonaa euroa.

3. KEMI-STRATEGIA

3.1. Strategiaperusta

Kaupunkistrategia on kaupunkiorganisaation tärkein strategiatason asiakirja, joka sisältää vision, toiminta-ajatuksen sekä kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet halutulle ajanjaksolle. Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti ja talousarvio on laadittava siten, että se toteuttaa voimassa olevaa kuntastrategiaa.

Kuntalain 37 § mukaan:
”Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:
1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
4) omistajapolitiikka
5) henkilöstöpolitiikka
6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen”

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Kemin kaupunkistrategian 2030 kokouksessaan 6.10.2025.

3.2. Kaupunkistrategian keskeiset projektit vuodelle 2027 sekä strategiset painopisteet suunnittelukaudelle 2028-2030

Lautakunnat ovat käsitelleet strategian keskeiset projektit vuodelle 2027 sekä strategiset painopisteet suunnittelukaudelle 2028-2030.

ELINVOIMATOIMIALA

Ydintehtävä ja palvelulupaus

Teemme jatkuvaa työtä elinvoiman eteen: Elinvoimatoimiala toteuttaa elinkeinopalveluita, työllisyyspalveluita, maahanmuuttopalveluita, vastaa maankäytöstä ja kaavoituksesta sekä Kivalo-opistosta.

Keskeiset strategiaa toteuttavat projektit vuodelle 2027

- Työttömyysturvamaksujen kuntaosuuden vähentäminen kohdentamalla toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömien työkyky- ja eläkeselvittelyyn, tuettuun työhönvalmennukseen ja ESR-hanketoimintaan

- Maahanmuuttajien työllistyminen ja kotoutuminen Kemiin maahanmuuttopalvelujen ja työllisyyspalveluiden avulla
- Matkailun ympärivuotisuuden kehittäminen jatkuu kansainvälisen risteilymatkailun osalta
- Rakennemuutossuunnitelman toimeenpano jatkuu yhdessä oppilaitosten kanssa (kumppanuussopimus) tukien
- Osaamisen kehittäminen osaamispistekursseilla (mm. nuoret/työttömät voivat kartuttaa osaamistaan ja todentaa toiselle kouluttajalle / työnantajalle hankitun osaamisensa valtakunnallisesta Koski -rekisteristä)
- Maahanmuuttajien suomen kielen osaamisen vahvistaminen
- Kemi East –alueen kaavoitus
- Kiinteistörekisterien tarkistaminen ja korjaaminen

Strategiset painopisteet suunnittelukaudelle 2028-2030

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi, Viettelevä Kemi

- Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen sekä pitovoiman vahvistaminen
- Nuorisotyöttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen
- Matkailun ja palvelualojen kehittämissuunnitelma Master Plan Kemi 2030 toteuttaminen: matkailun toimintaympäristön kehittämishankkeet
- Rakennemuutossuunnitelman toteuttaminen painottuen vihreään siirtymään ja matkailuun
- Kansalaisten perustaitojen vahvistaminen, kuten digitaidot, matemaattiset perustaidot tai arjen taloustaidot jne. (Kapos-osaamismerkkien käyttöönotto) Kivalo-opistossa. Kohderyhmänä mm. nuoret, työttömät, kehitysvammaiset, mutta myös muut perustaitojen vahvistamista tarvitsevat aikuiset
- Maankäytössä ja kaavoituksessa tarjotaan houkuttelevaa asumista vesistöjen äärellä ja mahdollistetaan teollista vihreää siirtymää

HYVINVOINTITOIMIALA

Ydintehtävä ja palvelulupaus

Hyvinvointitoimialan ydintehtävänä on sivistyksen, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Kehitämme ja uudistamme opetuksen, kasvatuksen ja vapaa-aikatoimen kokonaisuutta, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti kaikkiin ikäryhmiin ja jokainen on jossain elämänsä vaiheessa merkittävissä määrin näiden palvelujen käyttäjä.

Keskeiset strategiaa toteuttavat projektit vuodelle 2027

- Tulevaisuuden kampus ja palveluverkko
  - uuden yläkoulun rakennussuunnittelu (käyttäjät)
  - uimahallin rakennussuunnittelu (käyttäjät)
  - Kemi Areenan, uuden uimahallin ja jäähallin kokonaisuuden valmistelu
  - nuorisotyön tilajärjestelyt keskusta-alueella
    - lukion nuorisotilan kalustus ja käyttöönotto
    - musiikillisen nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön tilat
  - Mikäli varhaiskasvatuksen palvelutarve kehittyy ennakoidusti ja varhaiskasvatuspaikkojen määrän riittävyys sekä strategian mukainen toiminta voidaan turvata kaupungin muissa yksiköissä, Karjalahden päiväkodin toiminnan jatkuminen päätetään lautakunnan kokouksessa.

- Hyvinvoiva ja aktiivinen arki
  - liikunnallisen elämäntavan ja elintapaohjauksen sekä toimintakyvyn edistäminen kaikenikäisille
  - uimahallin korvaavat järjestelyt
  - Harrastekortin valmistelu
  - kulttuurihyvinvointipalveluiden yleisötyön ja jalkautuvan työn lisääminen
  - paikallisen perhekeskustoiminnan toimintamallin kehittäminen yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa

- Oppiva arki rakentaa kestävää tulevaisuutta
  - opetussuunnitelmatyön toteuttaminen
    - uudistunut oppimisen tuki käytäntöön
    - perusopetuksen osaamistakuun valmistelu
    - monikielisyysosaamisen vahvistaminen
    - taiteen perusopetuksen rakenteen ja rahoituksen tarkastelu
  - lasten ja nuorten osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen
  - nuorten koulutuspolkujen ja työllistymisen edistäminen
  - lasten ja nuorten tulevaisuususkon vahvistaminen, eko-oppilaskunnan kehittämisprojekti

Strategiset painopisteet suunnittelukaudelle 2028-2030

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi, Viettelevä Kemi

- Osaamistakuu jokaiselle lapselle ja nuorelle
- Harrastus, liikunta ja toimintakyvyn edistäminen eri ikäryhmissä
- Rakennettavan uimahallin korvaavat toimintajärjestelyt 2028-2029

- Palveluverkkopäätöksen toimeenpano asteittain
  - Uuden yläkoulun käyttöönotto 2029 (pedagoginen suunnittelu ja kalustaminen)
  - Uuden uimahallin käyttöönotto 2029 (varustelu)
  - Tarpeettomista (koulu)kiinteistöistä luopuminen 2028-2030
- Kemi Areenan, uuden uimahallin ja jäähallin kokonaisuuden optimointi
- Kulttuurikeskuksen tilojen ja toimintojen optimointi

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Ydintehtävä ja palvelulupaus

Teemme jatkuvaa työtä Kemin vetovoimaisen ympäristön ja rakentamisen eteen.

Keskeiset strategiaa toteuttavat projektit vuodelle 2027

- Sauvosaaren yläkoulun rakennussuunnittelu ja toteutuksen aloittaminen
- Uimahallin rakennussuunnittelu ja toteutuksen aloittaminen
- Katujen päällystäminen
- Kaupunkikuvan kehittäminen
- Kiinteistöstrategian toimeenpano

Strategiset painopisteet suunnittelukaudelle 2028-2030

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi, Viettelevä Kemi

- Palveluverkon vaatimien investointien toteutukset
- Energiatehokkuuden ja vihreä Kemi juurrutuksen vaatimat toimet
- Resurssiviisauden tiekartan toimeenpanon toteuttaminen (FISU)
- Liikenneturvallisuuden ja liikkumisen edellytysten parantaminen
- Ranta-alueen ja kaupunkikuvan kehittäminen
- Kiinteistökannan pitkän tähtäimen suunnitelma

3.3. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen kunnassa on asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tukevaa sekä edistävää toimintaa, jota tehdään laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimialoilla. Kunnan oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti muiden toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia. Myös asukkailla on oma tärkeä roolinsa kunnan tarjoamien hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä (Kuntaliitto).

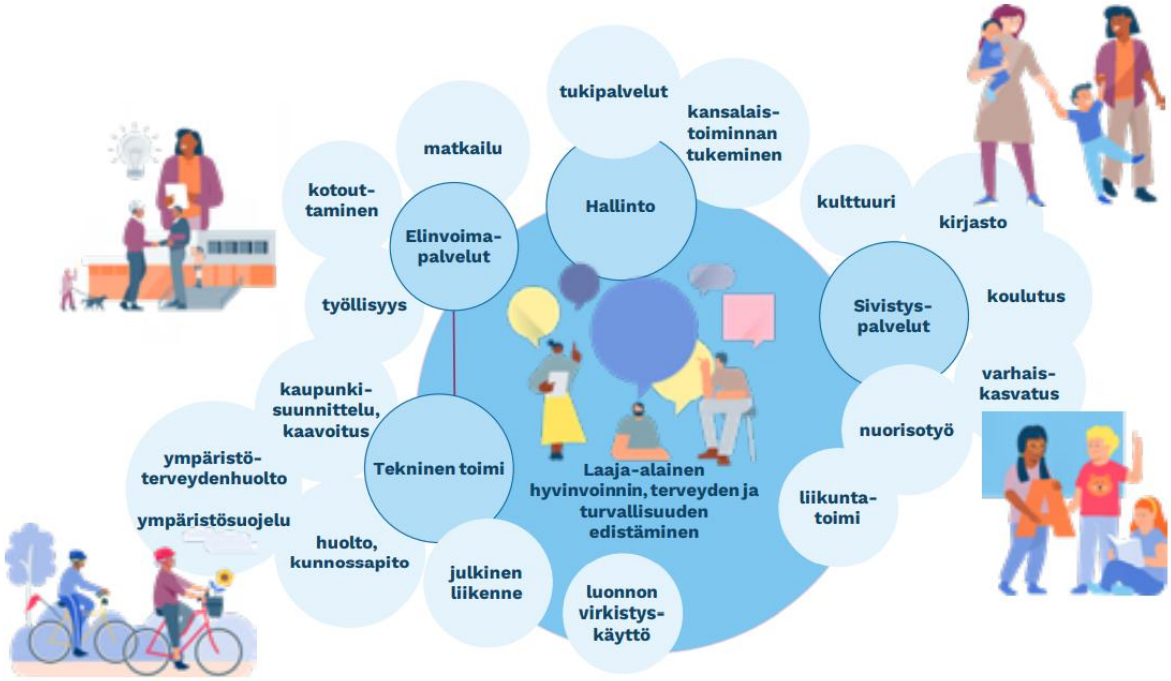

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kunnassa. Lähde: Kuntaliitto

Kuvassa on koottu kunnan eri tehtäviä, joista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus muodostuu. Jokaiselta toimialalta löytyy tehtäviä, jotka tukevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kuntien tehtäviä voidaan lähestyä esimerkiksi seuraavanlaisella jaottelulla:

- Sivistyspalvelut osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
- Elinympäristön terveellisyys ja ympäristöhaittojen ennaltaehkäisy kuntalaisten hyvinvoinnin tuottajana
- Elinvoiman yhteys hyvinvointiin
- Hyvinvointi osana paikallista identiteettiä ja demokratiaa

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma on työväline kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvointipolitiikan suunnitteluun, seurantaan, arviointiin ja raportointiin.

THL tukee kuntia ja hyvinvointialueita hyödyntämään tietolähteinään muun muassa kansallisia tietopalveluita.

- TEAviisari
- SOTKAnet
- Kouluterveyskysely

Hyvinvointisuunnitelma rakennetaan valtuustokausittain ja sen lähtökohtana ovat kaupunkistrategia sekä tilasto- ja tutkimustietoon perustuva analyysi kaupunkilaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja arjen turvallisuudesta. Hyvinvointisuunnitelman avulla johdetaan, ohjataan ja kehitetään kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Suunnitelman avulla varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys ja yhteistyö eri toimijoiden välillä. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on laaja-alaista työtä, joka on jokaisen toimialan, tulosalueen ja -yksikön yhteinen tehtävä. Hytetyön koordinoinnista Kemissä vastaa hyvinvointitoimiala.

Lain tuomat velvoitteet asiakirjojen laatimisessa ja palvelujen toteuttamisessa huomioidaan yhteistyössä eri toimialojen kanssa. Hyvinvointityöryhmä ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmatyötä Kemissä ja seuraa sen toteutumista säännöllisesti.

Kemin kaupungin laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma vuosille 2026-2029 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.2.2026 § 7. Asiakirja pohjautuu lakisääteisiin suunnitelmiin ja kaupunkistrategiaan. Asiakirja kokoaa erilliset lakisääteiset alaohjelmat kuten Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman ja Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman yhdeksi asiakirjaksi. Lisäksi siitä on linkit muihinkin ohjelmiin kuten kotoutumisohjelmaan. Meri-Lapin Kotoutumisohjelma 2025 alkaen on kirjattu kunnittain vastuutehtävät kotoutumisen edistämiseksi.

Kemin kaupunkistrategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 6.10.2025 § 108. Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet pohjautuvat Kemin kaupunkistrategian strategisiin päämääriin, joita ovat Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi ja Viettelevä Kemi. Jokaiselle päämäärälle on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvointisuunnitelmassa, jonka lautakunnat käsittelevät osana talousarviokäsittelyä.

Kemiläisten hyvinvoinnin tilaa tarkastellaan valtakunnallisten arviointi- ja mittaustulosten pohjalta. Keskeisiä mittariaineistoja ovat edellä mainitut Tea-viisari, Sotkanet, kouluterveyskysely sekä Move!-mittausten aineisto. Hyvinvointitoimiala tekee lisäksi omia kyselyitä, joita hyödynnetään kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikutusten mittaamiseksi. Hyvinvointitoimiala valmistelee kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kokonaistilanteen vuosittain helmikuun loppuun mennessä perustuen tuoreimpiin mittaus- ja tutkimustuloksiin. Aineisto käsitellään sekä hyvinvointilautakunnassa, kaupunginhallituksessa että kaupunginvaltuustossa. Samaa aineistoa käytetään valtuustokauden hyvinvointikertomuksen laadinnassa asetettujen tavoitteiden ja painopisteiden toteutumisen seuraamiseksi. Edellisen valtuustokauden laaja hyvinvointi ja turvallisuuskertomus 2022-2025 löytyy myös Kemi.fi -sivustolta.

Laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2026-2029 toimenpidenostot hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi eri väestöryhmille ilmiöinä ja niiden kärkitoimenpiteinä valittiin keväällä 2026 Laphan ja kuntien väliseen neuvotteluun annetun aihealueen mukaan.

- Lapset ja nuoret
  - Ilmiö: Heikentynyt fyysinen toimintakyky ja vähäinen arkiaktiivisuus (Move & LIITU).
  - Kärkitoimenpide: Koulupäivän liikunnallistaminen (pitkät välitunnit, välineet, liikuntakerhot).

- Työikäiset
  - Ilmiö: Korkea sairastavuusindeksi ja elintapasairauksien yleistyminen.
  - Kärkitoimenpide: Arkiaktiivisuuden edistäminen (kävely - ja pyöräolosuhteet, matalan kynnyksen liikunta).

- Ikääntyvät
  - Ilmiö: Kaatumisten erittäin korkea määrä.
  - Kärkitoimenpide: Esteettömät ja turvalliset liikkumisympäristöt (valaistus, liukkauden torjunta, penkit, senioriliikunta).

Kemiläisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen on varattu määrärahoja sekä investointeihin että käyttötalouspuolelle. Alla muutamia nostoja talousarviovuodelle 2027:

- Sauvosaaren yläkoulun rakennussuunnittelu ja toteutuksen aloittaminen.
- Uimahallin rakennussuunnittelu ja toteutuksen aloittaminen.
- Uimahallin korvaavat järjestelyt
- Kemi Areenan, uuden uimahallin ja jäähallin kokonaisuuden valmistelu.
- Katujen päällystäminen.
- Kaupunkikuvan kehittäminen.
- Nuorisotyön tilajärjestelyt keskusta-alueella.

- Liikunnallisen elämäntavan ja elintapaohjauksen sekä toimintakyvyn edistäminen kaikenikäisille
- Harrastekortin valmistelu
- Kulttuurihyvinvointipalveluiden yleisötyön ja jalkautuvan työn lisääminen
- Lasten ja nuorten osallisuuden ja toimijuuden vahvistaminen

Kemin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli **HYTE-kerroin** on kannustinraha, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä varmistetaan kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kemin HYTE-kerroin oli 2025 vuoden osalta 63 pistettä ja sen kautta Kemi sai kannustinrahaa 19,5 euroa asukasta kohden eli yhteensä 377 900 euroa.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksessa valtuustokauden kehitystä tarkastellaan seuraavista näkökulmista:

1. talous, HYTE-kerroin ja elinvoima
2. lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
3. nuoret ja nuoret aikuiset
4. työikäiset
5. ikäihmiset
6. kaikki ikäryhmät

Tarkastelu perustuu sähköisen hyvinvointikertomuksen kautta eri tietolähteistä saataviin hyvinvointia ilmaiseviin indikaattoreihin.

Valtuustokauden 2025-2029 hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen aikataulutus

Seuraavissa kuvissa esitetään kemiläisten hyvinvoinnin tilannekuvaa ikäryhmittäin suhteessa koko maahan ja verrokkikuntiin Keminmaahan, Tornioon, Raaheen ja Varkauteen. TEAviisarin tiedot kuvaavat terveydenedistämisaktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi suhteessa koko maahan ja verrokkikuntiin.

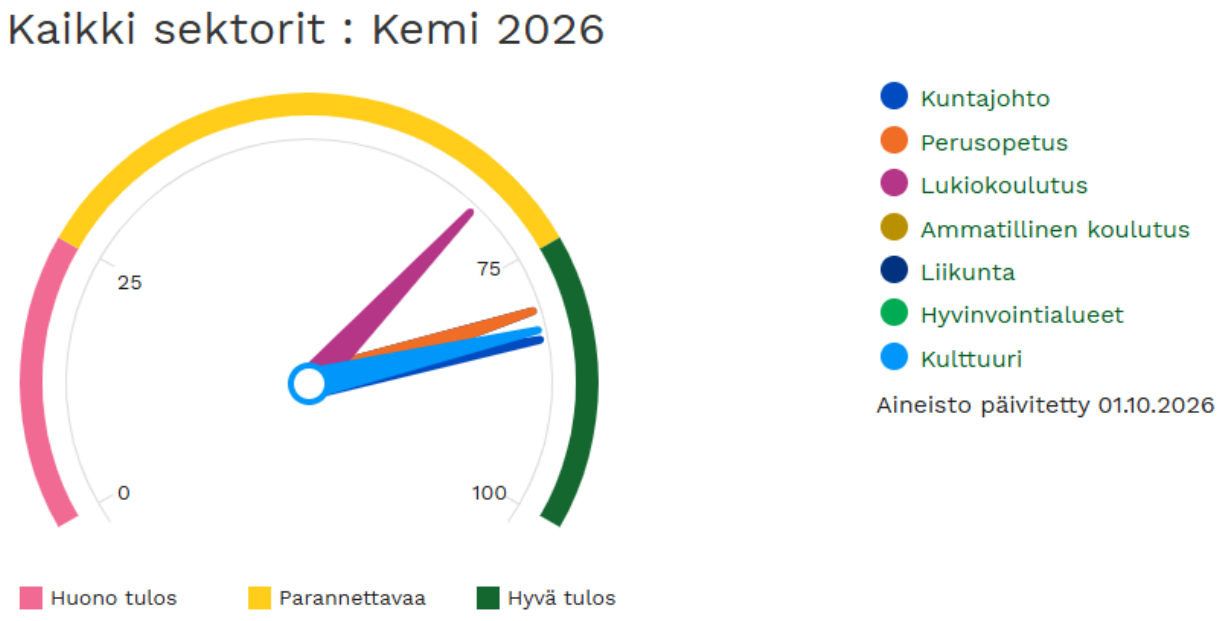

Pisteet	Kemi	Tornio	Keminmaa	Raahe	Varkaus	Koko maa
Kaikki sektorit	76	72	66	65	70	72
Kuntajohto	83	72	78	69	90	87
Perusopetus	80	57	59	57	70	66
Lukiokoulutus	68	63	57	50	58	69
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	66
Liikunta	80	81	64	74	69	71
Hyvinvointialueet	..	..	..	..	..	59
Kulttuuri	82	84	69	68	68	77

TEAviisarin pisteluku ilmaisee hyvinvoinnin edistämisaktiivisuutta seuraavasti:

pisteet 75-100 hyvää laatua (vihreä)
pisteet 25-74 parannettavaa (keltainen)
pisteet 0-24 huonoa laatua (punainen)

Parhaimmat pisteet Kemi saa kulttuurin ja kuntajohdon sektoreilla, jotka yltävät hyvän laadun tasoon (pisteet yli 75). Kemin kokonaispisteet 76 ylittää koko maan keskiarvon ja sijoittuu verrokkikuntien yläpuolelle. Kemin pisteet ovat kasvaneet vuosittain viimeisen 10 vuoden jakson ajalta.

Pisteet	2026	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Kaikki sektorit	76	74	71	70	70	68	69	66	64	64	62
Kuntajohto	..	83	..	85	..	60	..	74	..	80	..
Perusopetus	..	80	..	76	..	73	..	68	..	65	..
Lukiokoulutus	..	..	68	..	65	..	70	..	70	..	67
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Liikunta	80	..	67	..	76	..	71	..	65	..	59
Hyvinvointialueet	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Kulttuuri	..	82	..	66	..	89	..	82	..	..	..

Kemin TEAviisarin kokonaispisteet ovat nousseet kymmenen viimeisen vuoden aikana, mikä kertoo panostuksesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Alla olevassa taulukossa on esitetty **keskeisimmät Teaviisarin vahvuudet ja kehittämiskohteet**. Vuosiluku kertoo tiedonkeruun ajankohdan. Tuorein tiedonkeruu kohdistuu parillisten vuosien

kevään liikunnan tiedonkeruulle. Seuraava tiedonkeruu kohdistuu lukio-opetukseen ja nämä tiedot ovat tulossa Teaviisariin vasta keväällä 2027, jonka johdosta alla olevassa taulukossa viitataan vielä vuoteen 2024.

	Vahvuudet	**Kehittämiskohteet**
Kuntajohto: Kemi 2025	• **Johtamisvastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä** Kunnassa on nimetty henkilö, jolle kuuluu järjestöyhteistyön koordinointi • **Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus** Yhdenvertaisuussuunnitelma käsitelty kunnanhallituksessa • **Paikallinen turvallisuussuunnitelma** Käsitelty kunnan johtoryhmässä	• **Kestävyystavoitteet** Eriarvoisuutta vähentävä kaavoitus • **Päätösten ennakkoarviointi käytössä:** Kirjallista toimintaohjetta ei ole • **Kuntalaisfoorumeja:** Lapsiparlamentti tai vastaava, lasten kyselytunti
Perusopetus: Kemi 2025	• **Kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuus:** Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen kiinnitetään huomiota vuosittain tai jatkuvasti. • **Toimintamallit:** Yksinäisyyden vähentämiseksi. • **Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet:** Oppilaiden aktivointi (välkkärit, tukarit), pitkät välkät, välituntivälinelainaamot, liikkuva koulu -koordinaattori/ kehittäjäopettajat/ ohjausryhmä.	• **Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi:** Vanhemmille/huoltajille, oppilaille ja opiskeluhuollon ohjausryhmälle. • **Koulun psykologimitoitus 780** Koulupsykologin työpanos/100 oppilasta. • **Huoltajien vaikutusmahdollisuudet:** Oppilaiden hyvinvointia koskevien yhteenvetotietojen käsittely ja kouluruokailun järjestäminen
Liikunta: Kemi 2026	• **Liikuntapaikat** Kunnan kuntosalit /1000 asukasta (3kpl), Kunnan vesiliikuntatilat, allaspinta-ala m^2/1000 asukasta (665), kunnan ulkoilureitit/100 asukasta 22 kpl. • **Liikuntapaikkojen esteettömyys kuvattu verkkosivuilla:** Koulujen liikuntasalit • **Liikunnan edistäminen strategioissa** Ylikunnallisen yhteistyön kehittäminen	• **Ympäristöjohtaminen** Liikuntapaikkojen ympäristökuormituksista kerätään tietoja • **Yhteistoiminta** Liikunta- ja urheiluseurojen ja yhdistysten sekä kunnan yhteinen asiantuntijaelin esim. seuraparlamentti • **Kaavoitusprosessiin osallistuminen** Liikunnasta vastaava viranhaltija ei ole mukana suunnittelussa
Lukiokoulutus: Kemi 2024 (Tuorein saatavissa oleva julkaisuhetkellä)	• **Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi** Luottamushenkilöille, Koulutuksen järjestäjälle • **Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet** Opiskelijoita koulutetaan vertaisohjaajiksi liikkumisen tueksi • **Henkilöstökokouksessa käsitelty** Lukiolaisbarometrin	• **Opiskeluhuoltoryhmän kokoonpano** Psykologi ei kuulunut ryhmään • **Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet** Opiskelijat eivät osallistuneet järjestyssääntöjen ja kurinpitoa koskevien suunnitelmien käsittelyyn **Psykologimitoitus (1146/2021)** Mitoitus alle 50 % suositellusta

	tulokset: Keskusteltu ja päätetty toimenpiteistä	
Kulttuuri: Kemi2025	• **Esittely johtoryhmälle ja luottamushenkilöille** Kuntalaisten tyytyväisyyttä kaikkiin tai joihinkin kulttuuripalveluihin • **Henkilöstö** Kunnan yleisen kulttuuritoiminnan henkilöstö (3,4 htv) • **Kirjaston tilat** Tiloja voidaan käyttää kansalaistoimintoihin	• **Vaikuttamistavat** Asukaskohtaamiset, Palveluiden käyttäjien mukaan ottaminen kunnan toimielimiin • **Hyvinvointialueyhteistyö** Vakiintunut alueellinen yhteistyörakenne • **Kirjastotilastot** Tapahtumiin osallistujat 47hlöä/1000 asukasta, Lainaajia 26 % asukkaista

3.4. Vihreä ja kestävä Kemi

Kestävä kehitys turvaa nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet. YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma Agenda 2030 tähtää äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestävään kehitykseen, jossa otetaan ympäristö, talous ja ihminen tasavertaisesti huomioon. Kestävään kehitykseen liittyy olennaisesti ajatus planeetan rajoista. Ihmisen toiminta on sopeutettava maapallon luonnonvaroihin ja luonnon kestokykyyn.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteita on yhteensä 17. Alatavoitteita on yhteensä 169. Universaalit tavoitteet (*Sustainable Development Goals*) astuivat voimaan vuoden 2016 alussa. Kaikki tavoitteet linkittyvät tiiviisti toisiinsa: yhtäkään tavoitetta ei voi tavoitella toisen kustannuksella. Kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumiseen tarvitaankin niin valtioita, päättäjiä kuin kansalaisiakin. *Lähde: https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys*

Ensisijainen vastuu Agenda 2030:n toimeenpanosta on valtioilla, mutta tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan myös paikallishallinnon, yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten laajaa osallistumista. Kemin kaupunki sitoutui kaupunginvaltuuston päätöksellä joulukuussa 2017 Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin (englanniksi: Sustainable Development Goals, SDG).

Vihreä Kemi on yksi Kemin kaupungin neljästä strategisesta päämäärästä. Vihreä ja kestävä Kemi -toimintamallia sisällytetään jatkuvasti parantaen kaupungin kaikkiin toimintoihin.

ISO-standardit

Kemin kaupunki on ainoa suomalainen kunta, jolla on sekä ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti että 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti. ISO 14001 ympäristöstandardi antaa ympäristötoiminnoille suunnan ja raamit. Se edellyttää ympäristövaikutteisten toimintojen jatkuvaa parantamista tavoitteita asettaen ja toteutumisia seuraten. Ympäristönäkökulmien systemaattinen huomioon ottaminen aloitettiin ensisijaisesti sertifioiduissa kohteissa ja toiminnoissa ja vihreää ja kestävää toimintamallia laajennetaan edelleen jatkuvasti koskemaan yhä suurempaa osaa kaupunkiorganisaation ja sidosryhmien toimintoja. Vuoden 2028 alun uudelleensertifioinnin yhteydessä on suunnitelmissa ottaa käyttöön uudistettu standardi ISO 14001:2026 ja laajentaa sertifiointi koskemaan kaupungin koko emo-organisaatiota. Monialainen ja –laatuinen yhteistyö sekä viestintä ovat olennaisessa roolissa, sillä hyvinvoiva ympäristö on kaikkien yhteinen asia.

ISO 14001:2015 ympäristöstandardi ja ISO 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuusstandardi ovat osa johtamisjärjestelmää. ISO 14001 ohjaa kiinnittämään huomiota muun muassa energiatehokkuuteen, jätehuoltoon, hankintoihin, kasvatukseen, liikkumiseen, rakentamiseen, maankäyttöön, ruokaketjuun, turvallisuuteen, päätöksentekoon, vastuisiin, seurantaan, palautteisiin ja dokumentaatioon. Vuonna 2027 Kemin kaupungin 18 kohteella on ympäristösertifikaatti ja niistä 11 kohteella eli kaikilla kouluilla ja viidellä päiväkodilla on myös työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti.

Kaupungin omalla kestävällä toiminnalla ja monipuolisella viestinnällä kestävästä kehityksestä ja ympäristönäkökulmista on tavoitteena saada itsestään selvä malli kaikkeen toimintaan.

Hinku ja Fisu

Kemin kaupunki liittyi vuonna 2020 kaupunginvaltuuston päätöksellä Hinku-verkostoon (kohti hiilineutraalia kuntaa). Hinku-verkosto on Suomen ympäristökeskuksen hallinnoima ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia. Tavoitteena on 80 % päästövähennys kaupungin alueella aikavälillä 2007-2030, pois lukien teollisuuden päästökaupan alaiset päästöt. Vuoden 2024 lopussa Kemin päästöt olivat pudonneet noin 65 % tarkastelujakson alusta. Suomen ympäristökeskuksen skenaariotyökalun mukaisella perusskenaariolla Kemi saavuttaa noin 70 %:n päästövähennyksen vuoteen 2030 mennessä, joten vaikka hyvässä vauhdissa ollaan, kirittävääkin on.

Hinku-tavoite on koko kaupunkialueen tavoite. Kaukolämmön osuus Kemin Hinku-laskennan mukaisista päästöistä on laskenut edelleen ja se oli vuonna 2024 enää 8,5 %, kun se vuonna 2007 oli yli 60 %. Oulun Energia Kenve Oy:n kaukolämpötuotannon päästöjen odotetaan tästä vielä laskevan. Kaukolämmön kehittyminen lähes päästöttömäksi onkin suurin syy siihen, että Kemi on yksi eniten päästöjä vähentäneistä kunnista. Turpeen osuus kaukolämmön tuotannossa on enää alle 10 % ja vuonna 2025 kaukolämmöstä 30 % tuotettiin Metsä Fibreltä hankitulla ylijäämälämmöllä, muilta osin kaukolämpö tuotetaan puulla.

Kemin kaupunki kuuluu myös Fisu-verkostoon, Finnish Sustainable Communities, joka on resurssiviisaiden edelläkävijäkaupunkien ja -kuntien osaamisyhteisö. Fisu-verkoston päätavoitteet vuoteen 2050 mennessä ovat: ei päästöjä, ei jätettä, ei ylikulutusta. Siihen liittyen Kemi on laatinut kaupunginvaltuuston hyväksymän resurssiviisauden tiekartan 2025-2029. Pyrkimyksenä on tiekartan avulla tunnistaa uusia yhteistoimintamahdollisuuksia ja tekemisen tapoja sekä vahvistaa kunta- ja aluetaloutta, luoda työpaikkoja ja edistää kestävää hyvinvointia.

Kaupunki kannustaa alueensa toimijoita vastuullisuuteen myöntämällä vuosittain Vihreä Teko -kunniamaininnan ympäristöystävällisestä toiminnasta. Vuonna 2027 myönnetään yhdeksäs Vihreä Teko -kunniamaininta. Ympäristökriteerien merkitys kaupungin hankinnoissa korostuu yhä enemmän. Yritysten vihreä ja kestävä Kemi -hankkeessa luotua Ympäristökäsikirjapohjaa tarjotaan kaupungin hankintakilpailutuksissa yrityksille työkaluksi kuvaamaan ympäristöjärjestelmää, ellei yritys ole sertifioitunut tai muuten kuvannut ympäristöjärjestelmäänsä. Täyttämällä kirjan yritys tulee dokumentoineeksi ympäristöjärjestelmänsä, mistä on sille hyötyä paitsi kilpailutuksissa myös markkinoinnissa, rahoituksen saannissa ja viestinnässä. Ympäristökäsikirjan avulla yritys voi edistää toimintaansa vähähiilisemmäksi, mikä osaltaan edistää kaupungin Hinku-tavoitteen saavuttamista.

Energiatehokkuus

Energiatehokkuussopimusjärjestelmän avulla Suomi toteuttaa Euroopan unionin energiatehokkuusdirektiiviä tuomalla sen tavoitteet kunta-, maakunta- ja yritystasolle. Kemin kaupunki liittyi kunta-alan energiatehokkuussopimusjärjestelmään vuonna 2008. Vuoden 2025 lopussa päättyneen toisen sopimuskauden päätavoitteesta jäätiin selvästi. Kemi liittyi kolmanteen Julkisen alan energiatehokkuussopimukseen vuonna 2025. Uusi kausi kattaa vuodet 2026-2035. Energiatehokkuussopimuksen tavoitteet muokataan kaupunkiorganisaation osien toimenpiteiksi, joiden toteutumista energiatyöryhmä seuraa ulkopuolisen konsultin (EG EnerKey) vetämillä katselmoinneilla kaksi kertaa vuodessa.

Konkreettisina energiatehokkuustoimenpiteinä muun muassa vaihdetaan valaisimia ledeiksi sekä sisä- että ulkotiloissa, mikä tuo merkittäviä valaistussähkösäästöjä. Aurinkopaneeleja on Kemi Areenalla, Pajarinrannan päiväkodilla ja Kivikon koululla, jonne siirrettiin purettavan uimahallin aurinkopaneelit.

Energian ja veden kulutusmääriä seurataan kiinteistökohtaisesti EnerKey-järjestelmän avulla. Energiatehokkuus otetaan huomioon suunnittelussa ja hankinnoissa. Energiatehokkuudesta vastaa tilapalvelu.

Jätehuolto

Jätelainsäädännön, ISO 14001 -standardin ja Fisu- verkoston tavoitteena on vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, parantaa kierrätysastetta sekä edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristöministeriön Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa (Valtsu) ja jätelaissa edellytetään, että julkisen hallinnon tulee toimia esimerkkinä yksityisille toimijoille ja eri toimialoille ja sitoutua vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta omassa toiminnassaan.

Kemin kaupungin kiinteistöissä jätteet lajitellaan jätelainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tämänhetkinen jätteidenkeräysjärjestelmä ei sisällä jätelajikohtaista punnitusta, joten kierrätysastetta ei voida laskea. Kaupungin isoimmissa kohteissa mittareina käytetään jätteiden tilavuusmääriä: roskasäkkien lukumäärää ja jäteastioiden tyhjennyskertoja. Seurannan tehostamiseksi ja käyttäjien opastamiseksi intranetissä on lajitteluohjeita ja jätehuoltoprosessikuvauksia, joista selviää eri jätelajien elinkaaret: tyhjennysvastuut, -ajankohdat ja jätteiden loppusijoituspaikat.

Lakkautettujen päiväkotien ja koulujen sekä myytävien ja purettavien kiinteistöjen irtaimistoa kierrätetään ensisijaisesti sisäisesti intranetin ja materiaalikeskuksen Kierrätysnurkkien avulla. Kun kiertämätöntä tavaraa kertyy liikaa, sitä kierrätetään ulkopuolisille Kiertonetin, avoimien huutokauppojen, kirpputorien ja hyväntekeväisyyslahjoitusten avulla. Tämä toiminta edistää tavoitteita jätteiden vähentämisestä, kierrätysasteen parantamisesta ja kulutuksen vähentämisestä. Koulujen ja päiväkotien vähentyessä tulevina vuosina kalustekierrätystä on syytä jatkaa ja kehittää, jotta kaupungin jätehuolto toimii jätelainsäädännön, Valtsun, Fisun ja ISO 14001:2015 ympäristöstandardin edellyttämällä tavalla. Kierrätysnurkan perustaminen Peurasaaren varikolle materiaalikeskuksen yhteyteen on edistänyt kalusteiden kierrättämistä merkittävästi. Kierrättäminen vaatii jonkin verran tila- ja henkilöresursseja, mutta toisaalta se vähentää ostoja, pienentää jätehuollon kustannuksia ja parantaa kierrätysastetta.

Jätehuollosta vastaa tilapalvelu. Prosessit ja ohjeet on laadittu alun perin Vihreä ja kestävä Kemi –hankkeessa. Kierrätysprosessia kehitetään ja toteutetaan yhteistyössä ympäristötoimialan, kestävän kehityksen toimijoiden ja irtaimiston omistajien kesken.

Hankinnat

Kaupungin hankintoihin sisällytetään enenevässä määrin ekologisen kestävyyden kriteereitä, mitä ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti, Energiatehokkuussuunnitelma ja Fisu-tavoitteet edellyttävät. Kilpailutuksiin osallistuvien yritysten odotetaan todentavan ympäristövaikutteisen toimintansa ja siten ympäristöjärjestelmänsä esimerkiksi ympäristösertifikaatilla tai Ympäristökäsikirjalla.

Hankintakohtaisia ja yleisiä ympäristökriteereitä tiukennetaan ja lisätään kaupungin tarjouspyyntöihin edelleen.

Hankinnoista vastaavat tilaajat yhdessä hankinta-asiantuntijan kanssa.

Ruokaketju

Kaupungin toiminnoissa ruokaketjuja on lähinnä kouluissa ja päiväkodeissa. Kaikilla Kemin kouluilla ja viidellä päiväkodilla on ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti, jonka edellyttämänä ruokahävikin pienentämiseen kiinnitetään huomiota eri tavoin. Koulujen ja päiväkotien ruokahuollon tuottaa Meri-Lapin kuntapalvelut Oy, jonka kanssa on jatkettu keskustelua hävikkiin menossa olevan ruoan myynnistä tai lahjoituksesta. Materiaalikeskus osallistuu Suomen Punaisen Ristin Meri-Lapin osaston ja Kemin Prisman organisoimaan hyvikkiruoan jakeluun kuljettamalla kerran viikossa Prisman lahjoittamia hyvikkielintarvikkeita SPR:n ruokajakeluun.

Liikenne

Liikenteen päästöjen vähentäminen on olennainen, mutta haasteellinen osa kestävää kehitystä erityisesti kaupungeissa ja isojen liikenneväylien varrella, kuten Kemissä. Tieliikenteestä aiheutui vuonna 2024 noin kolmannes Kemin alueen kasvihuonekaasupäästöistä (lähde: SYKE – Kuntien ja alueiden KHK-päästöt). Kemin joukkoliikennettä on pyritty edistämään optimoimalla reittejä, aikatauluja ja niistä tiedottamista sekä tarjoamalla ajoittain maksuttoman joukkoliikenteen päiviä.

Kun kaupungille hankitaan uusia autoja, priorisoidaan sähkö- ja hybridiautoja, jos ne ovat käyttötarkoitukseensa järkeviä. Kaupungilla on neljä leasattua täyssähköautoa. Kaupungintalon pysäköintialueella on sähköautojen latauspisteitä yleisessä käytössä. Muun muassa kouluilla ja kulttuurikeskuksessa on latauspisteitä henkilökunnan käytössä.

Kevyen liikenteen edistämiseksi kaupungilla on kesäisin tarjolla pientä maksua vastaan kierrätetyistä pyöristä kunnostettuja kaupunkipyöriä, osa pyöristä on ympärivuotisessa käytössä. Päiväkotien lasten kyydityksen on yhteiskäytössä sähköavusteisia pyöriä, Muksubusseja. Kaupunkiorganisaatiossa on yhteiskäytössä kaksi sähköavusteista tavarapyörää. Runkolukituksen mahdollistavia pyörätelineitä lisäillään kaupungin eri kohteisiin.

Liikenneasioista vastaa ympäristötoimiala: ympäristöjohtaja.

Maankäytön suunnittelu

Kaavoituksessa huomioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti turvallisuus, terveellisyys, viihtyisyys sekä yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön taloudellisuus. Lisäksi suunnittelussa huomioidaan muun muassa luonnon monimuotoisuus, luonnon arvojen säilyvyys, ympäristönsuojelu, ympäristöhaittojen ehkäiseminen sekä liikenteen tarkoituksenmukaisuus ja kevyen liikenteen toimivuus. Ilmastonmuutoksen sopeutumiseen kiinnitetään suunnittelussa entistä

enemmän huomiota. Suunnitelmat laaditaan vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja eri toimijoiden kanssa. Suunnitelmissa pyritään huomioimaan ja mahdollistamaan kiertotalouden ja kestävän kehityksen mallin mukainen toiminta.

Kaupunkilaisille tarjotaan kesäisin mahdollisuus vuokrata lavakauluksia viljelytarpeisiin. Vuokrattavia lavoja on parikymmentä ja ne sijaitsevat Koivuniemen puistossa. Kaupunki on kaavoittanut siirtolapuutarha-alueen Leukalaan, jossa siirtolapuutarhatoiminta etenee yhdistyksen vetämänä.

Vuonna 2023 laaditun kaupunkikuvallisen inventoinnin sisältämiä keskustan kaupunkivihreää lisääviä viihtyistämistoimenpiteitä on toteutettu vuosina 2024 - 2026. Nämä toimenpiteet toteuttavat New European Bauhaus (NEB) -mallia, jonka tavoitteena on kehittää rakennettua ympäristöä noudattaen kestävyyden, osallistamisen ja estetiikan periaatteita. Esimerkiksi puretun kiinteistön tyhjän tontin kunnostaminen pop-up-puistoksi kukkaniittyineen ja puistonpenkkeineen toteuttaa NEB-mallia edistäen viihtyisyyttä, luonnon monimuotoisuutta ja viherkäytäviä. Vieraslajien leviämistä ehkäistään muun muassa yhteistyössä Pidä Lappi Siistinä ry:n ja Kontionkadun asukaspuiston kanssa kitkemällä vieraskasveja kaupungin alueelta ja sijoittamalla kaupunkialueelle vieraskasvien keräysastioita. Ympäristön siisteyden lisäämiseksi kaupunki järjestää siivoustalkoita ja kannustaa muitakin toimijoita siivoamaan. Lisäksi kaupunki tarjosi kesällä 2026 käyttöön Crowdsorsa-sovelluksen, jonka avulla käyttäjät voivat ansaita rahaa siivoamalla roskia luonnosta.

Laadituissa asemakaavoissa on NEB:in mukaisesti osoitettu vaatimuksia ympäristön laadulle, kaupunkitilojen viihtyvyyden lisäämiselle sekä kestävälle liikkumiselle.

Maankäytön suunnittelusta vastaa elinvoimatoimiala.

Ennallistaminen

Ympäristöministeriön Kunta-Helmi -rahoituksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuutta ja parantaa arvokkaiden elinympäristöjen tilaa. Kemissä Helmi-hankkeiden tavoitteena on turvata kaupunkialueen monimuotoisen luonnonympäristön luontotyypit lajistoineen. Ennallistamistoimenpiteitä on toteutettu ja toteutetaan Kiikelissä, Ajoksen hiekkarannalla, Kalkkinokan ranta-alueella, Takajärven kukkaniityillä, Kivilonkan vesialueella, Myllyniemen Leukalan rantakedoilla sekä Kiikelissä.

Kiikeliä kehitetään New European Bauhaus (NEB) -mallin mukaisesti kestävästi, esteettisesti ja osallistavasti. Aluetta on ennallistettu raivaamalla pusikoita sekä hakettamalla ja läjittämällä raivausjätteet uhanalaisen lintulajin elinolosuhteiden parantamiseksi. Uhanalaista hakamaaluontotyyppiä ennallistavat myös Ammattiopisto Lappialla kasvatettavat ja Kiikelissä laiduntavat lapinlehmät, uhanalaisia nekin. Vapaaehtoiset asukkaat seuraavat lehmien hyvinvointia. Ainutlaatuista Kiikelin lähiluontoaluetta on kehitetty myös asukkaiden virkistyskäyttöön, alueella on lintutorni, laavu, polttopuuautomaatti ja laituri. Esteettömyyttä on parannettu pitkospuilla ja polkuja

kunnostamalla. Aluetta käytetään myös opetuksessa ja koululaiset ovat asentaneet alueelle kymmeniä linnunpönttöjä.

Metsä Groupilla jatkuu tehtaansa ja Kiikelin alueella pilottihanke, jossa tehdään ekologista ennallistamista sekä lisätään ja vahvistetaan biodiversiteettiä. Hankkeessa huomioidaan paikallisen luonnon erityispiirteet ja parannetaan uhanalaisten lajien elinoloja. Uusia keinoja viheralueiden biodiversiteetin lisäämiseksi kehitetään yhteistyössä Kemin kaupungin ja Villi vyöhyke -yhdistyksen kanssa. Pilotissa tehdään poikkeuksellisen laajaa hyönteistutkimusta, jossa kartoitetaan paikallista hyönteislajistoa. Alueilla on tehty myös kasvikartoituksia sekä Meri-Lapin Lintutieteellinen Yhdistys Xenus ry:n avulla lintuseurantaa.

Palautteet

Toiminnan kehittämiseen ja jatkuvaan parantamiseen tarvitaan palautteita ja niiden systemaattista käsittelyä. Palautteita ja niistä aiheutuvia toimenpiteitä seuraamalla tunnistetaan epäkohtia ja analysoidaan niihin johtavia syitä. Kun palautteita käsitellään keskitetymmin, toistuvien palautteiden ja niiden juurisyiden selvittäminen ja epäkohtien korjaaminen helpottuu. Toiminta kehittyy ja aikaa sekä rahaa lopulta säästyy.

Käytössä on Rego-palautejärjestelmä.

Tavoitteet ja koordinointi

Kemin kaupunkistrategian 2030 s*trategiset* päämäärät ovat:

- Viisas Kemi
- Välittävä Kemi
- Vihreä Kemi
- Viettelevä Kemi

Taktiset ympäristötavoitteet ovat:

- Kemin kaupungin toimialojen ja kaupungin sidosryhmien toimiminen kestävän kehityksen ja vähähiilisyyden periaatteita noudattaen ja jatkuvasti parantaen.
- Tietämyksen lisääminen ympäristöystävällisistä ja ISO 14001:2015 ympäristöstandardin sekä ISO 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuusstandardin mukaisista toimintatavoista.
- Kemin kaupunki on mukana julkisen alan energiatehokkuussopimuksessa (JETS), jonka tavoitteena on saavuttaa Euroopan Unionin asettamat energiansäästötavoitteet. Sopimukseen liittyneiden kuntien tavoitteena on 10 prosentin energiansäästö kaudella 2026-2035.
- Kemi on mukana Hiilineutraalit kunnat (Hinku) -verkostossa, jonka tavoitteena on kaupunkialueen päästöjen (pl. päästökaupan alaiset) pieneneminen 80 % aikavälillä 2007-2030.
- Kemi on mukana Fisu-verkostossa, jonka päätavoitteet sisältyvät strategisiin tavoitteisiin.
- Viheralueiden kehittäminen, laatu, määrä ja saavutettavuus sekä hiilinielujen lisääminen otetaan olennaiseksi osaksi kaupunkisuunnittelua.

Operatiivisia ympäristötavoitteita on asetettu toimiala- ja toimipistekohtaisesti pääasiassa sertifioiduille kohteille ja ne on sisällytetty Ympäristökäsikirjaan liitteenä *YK_Liite3.4.1 Operatiiviset tavoitteet*. Operatiivisia tavoitteita ja niiden statuksia päivitetään vuosittain ISO-auditointien yhteydessä.

Konkreettisia tekoja päästöjen vähentämiseksi, ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi tehdään toimialoilla jatkuvaa parantamista edellyttävien Energiatehokkuussopimuksen ja ISO 14001 ympäristöstandardin kannustamana ja tukemana. Muun muassa Vihreä Kemi -johtoryhmä ja Kestävyyskasvatuksen ohjausryhmä koordinoivat toimialojen vihreää ja kestävää tekemistä.

Muut mittarit

Ympäristövaikutusten mittaaminen on usein haasteellista, mutta mittareita kehitetään. ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatin voimassa pitäminen edellyttää ulkoisen ja sisäisen auditoinnin sekä johdon katselmuksen järjestämistä vuosittain. Näillä varmistetaan standardinmukainen jatkuvasti paraneva toiminta ja tarkistetaan asetettujen ympäristötavoitteiden statukset.

Hiilidioksidipäästöjen seurannassa Kemi on mukana Sitowisen ylläpitämässä kansallisessa CO2-raportissa. Suomen ympäristökeskus (SYKE) tuottaa kattavia kuntakohtaisia sekä käyttö- että kulutusperusteisia päästölaskelmia ja skenaarioita, joihin myös Hinku-tavoite perustuu.

Kemin edustan merialueen ja ilman laatuja tarkkaillaan alueiden toimijoiden (suurteollisuus) kanssa säännöllisesti yhteistarkkailuna. Merialue kuuluu myös valtakunnallisen leväseurannan piiriin. Kaupungin virallisten uimarantojen vedenlaatua seurataan säännöllisesti.

Viestintä

Kaupunki pyrkii runsaalla ja monipuolisella vihreällä ja kestävällä viestinnällä - vastuullisuusviestinnästäkin voidaan puhua - lisäämään ihmisten tietoisuutta ilmastonmuutoksesta, ilmastoystävällisistä toimintatavoista ja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Eri kohderyhmät otetaan huomioon viestimällä eri tyyliin, eri kanavilla ja eri painotuksin. Siispä käytettäviä kanavia ovat some-kanavat, verkkosivut, *Cardu-mobiilisovelluksen Kemi-kortti*, Kemiläinen-lehti, mediatiedotteiden, maksettujen ilmoitusten ja mainosten avulla ns. perinteinen media, osallistavat tapahtumat ja kampanjat, info-tv:t ja jopa pylväsmainokset kaupungilla.

Vihreästä ja kestävästä toiminnasta pyritään viestimään mahdollisimman konkreettisesti ja monipuolisesti, jotta kestävä kehitys ja ympäristön hyvinvointi sisältyisivät vähitellen oletusarvona kaikkeen suunnitteluun, päätöksentekoon ja toimintaan.

3.5. Hankkeet

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2027	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilö-kunnan määrä
Elinkeinopalvelut	*Kemi-Keminmaa-Simo – rakennemuutos-suunnitelman toteuttaminen*	1.2.2026 - 31.12.2027	ÄRM Akke / Lapin liitto 216 226 € Kemin kaupungin omarahoitusosuus 54 556 €	28 464 €	Hankkeella tuetaan Kemin äkillisen rakennemuutossuunnitelman toimeenpanoa sekä edistetään alueen elinkeinoelämän elpymistä ja uudistumista äkillisen rakennemuutoksen jälkeisessä ajassa.	Projektipäällikkö ja projektikoordinaattori
Elinkeinopalvelut	Vihreä matkailuaalto ÄRM Akke / Lapin liitto	1.5.2025 - 30.4.2027, haetaan jatkoaikaa 30.9.2027 saakka	ÄRM Akke / Lapin liitto 185 531 € Kemin kaupungin omarahoitusosuus 46 383 €	20 627 €	Hankkeessa kehitetään Kemiin kohdistuvaa kansainvälistä risteilymatkailua.	Projektipäällikkö 20 %, projektikoordinaattori 100 %
Elinkeinopalvelut	Yhteinen matkailuhanke (yritysten TKI-toiminnan kehittäminen) Keminmaan, Simon ja Tervolan kanssa (haetaan syksyllä 2026, hakemus on vielä kesken)	2-vuotinen hanke	Pohjois-Pohjanmaan elinvoimakeskus	Omarahoitus-osuus katetaan elinkeino-palveluiden talousarviosta		

Maahanmuutto- ja pakolaistyö	International Pointti Pohjois-Pohjanmaan Elyn osarahoittama, ESR+	1.5.2024-30.4.2027 Hanke käynnistynyt 5.8.2024	Haettu rahoitus 498 348 € (80%) Kemin kaupungin omarahoitusosuus 124 588 €	37 164 €	International Pointti-hankkeessa kehitetään maahanmuuttajien matalankynnyksen palvelupiste, josta saa apua työllistymiseen ja koulutukseen sekä arjen asioihin liittyen.	Projektipäällikkö 100%, 2 palvelu-koordinaattoria 100%
Maankäyttö ja asuminen	HELMI kohteet Kemin merelliset ranta-alueet	1.1.2027-31.12.2027	Lapin EVK HELMI-ohjelma 10 000 €	2 000 €	Tavoite on turvata kaupunkialueen monimuotoisen luonnonympäristön luontotyypit lajistoineen. Kohteet ovat myös merkittäviä maisema-kokonaisuuksia, virkistys-käyttöön ja luontomatkailuun soveltuvia.	Maankäytön suunnittelija
Maankäyttö ja asuminen ja elinkeinopalvelut	Suomi Liikkeelle: innovatiiviset kohteet Liikkuva Kiikeli	1.1.2027-31.12.2027	OKM 63 000€ Haku marraskuu 2026 Kemin osuus 50-80%	20 000 €	Puitteet uudenlaisista ja innovatiivisista liikkumisen olosuhteista.	Maankäytön suunnittelija ja elinkeinopäällikkö
Maankäyttö ja asuminen	Terveyttä luonnosta: Elämänvoimaa Kiikelistä -hanke	1.1.2027-31.12.2027	SITRA Haettu rahoitus 53 500€ (80%) Kemin kaupungin omarahoitusosuus 10 500€ (20%)	10 500 €	Elämänvoimaa Kiikelistä -hankkeen tavoitteena on lisätä kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia vahvistamalla luonnossa liikkumista ja ihmisten luontosuhdetta. Yhteistyökumppanit ovat yritykset ja järjestöt	Maankäytön-suunnittelija 20% (PP) Hanketyöntekijä 100%

Maankäyttö ja asuminen ja elinkeinopalvelut	Selkäsaaren polku	11.5.2026 - 1.9.2027	Peräpohjola Leader 7 150 € Kemin kaupungin omarahoitusosuus 3 850 €	3 850 €	Hankkeen tavoitteena on parantaa Selkäsaaren saavutettavuutta, turvallisuutta ja virkistyskäyttöä rakentamalla rantautumiselle tarkoitettuun venevalkamaan esteettömät pitkospuut johtamaan Selkäsaaren möljälle ja itse saareen. Hanke lisää alueen virkistys- ja luontomatkailumahdollisuuksia.	Maankäytön suunnittelija ja elinkeinopäällikkö
Kivalo-opisto	Yhteiskunta omaksi – Osaamisella osallisuuteen (ESR 2026-2028)	1.6.2026-31.12.2028	Ei omarahoitusosuutta	0 €	Kumppanina hankkeessa, opisto toteuttaa koulutuksia, mikäli hanke toteutuu. Kohderyhmänä ovat kehitysvammaiset tai samankaltaista tukea tarvitsevat nuoret ja aikuiset, yhdistystoimijat ja opistojen työntekijät. Tavoitteena kehitysvammaisten henkilöiden yhteiskunnallisten ja työelämätaitojen kehittyminen sekä heidän toimijuutensa vahvistuminen ja roolien monipuolistuminen.	

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2027	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hanke-henkilö-kunnan määrä
Varhaiskasvatus ja esi- ja perusopetus	OKM/142/520/2024 Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin	17.4.2024-31.12.2027	316 250 € x 3 maksuerää = 948 750 €	31 625 €	Vahvistetaan tasa-arvoisuutta, yhdenvertaisuutta ja inklusiivistä toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa palkkaamalla lisähenkilöstöä pienentämään varhaiskasvatuksen lapsiryhmiä, sekä tukemaan esi- ja perusopetuksen opetusryhmien toteuttamista.	Po: 1 kokoaikainen 2 osa-aikaista, osa resurssista jaetaan po opettajille Eo: 1 Vaka: 2
Perusopetus	LVV-U/64399/2026 Kemi Move-polulta kohti liikkuvampaa kouluarkea 3	1.8.2026-31.7.2027	30 000 €	7 000 €	Kehitetään Liikkuva koulu -toimintaa sekä vahvistetaan Move!-prosessia ja perusopetusikäisten liikuntaneuvontaa osana koulupäivää.	resurssi jaetaan po opettajille
Perusopetus	OPH/220/406/2026 Kemin kerhot pyörivät 9	22.1.2026-31.12.2027	19 600 €	2 940 €	Tarjotaan koululaisille monipuolista, oppilaiden toiveisiin perustuvaa kerhotoimintaa sekä hyvinvointia tukevaa koulu-PT-toimintaa osana koulupäivää. Edistetään lasten ja nuorten osallisuutta, hyvinvointia ja yhdenvertaisia harrastusmahdollisuuksia sekä ehkäistään yksinäisyyttä ja syrjäytymistä.	resurssi jaetaan po opettajille, koulunkäynnin ohjaajille ja muille kerho-ohjaajille

Perusopetus	OPH 64/710/2026 Onnistuneet pohjoiset S2-polut -Meri-Lapin kuntien yhteishanke	22.1.2026-31.12.2027	105 000 €	10 500 € jaetaan kuntien oppilasmäärän mukaan	Yhtenäistetään Meri-Lapin kuntien S2 -opetusta, vahvistetaan henkilöstön osaamista ja kehitetään koulujen kielitietoista toimintakulttuuria.	1 hankekoordinaattori (Kemi) kuntien kehittäjä-opettajat (2/kunta)
Hyte	LVV-U/51999/2026 Hankeavustus kunnille Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen - Harrastusten jäänmurtaja 6	1.8.2026-31.7.2027	93 333 €	13 610 €	Mahdollistetaan kemiläisille lapsille ja nuorille maksuton ja mieluisa harrastus osana turvallista koulupäivää.	resurssi jaetaan po opettajille, koulunkäynnin ohjaajille ja muille kerho-ohjaajille
Nuorisotyö	LVV-U/23442/2026 Kemin etsivä nuorisotyö	20.6.2026-19.6.2027	117 900 €	31 450 €	Tuetaan 15–28-vuotiaita nuoria erilaisissa elämäntilanteissa tarjoamalla yksilöllistä ohjausta, rinnalla kulkemista ja elämänhallintataitojen vahvistamista. Ehkäistään syrjäytymistä sekä tuetaan nuoren hyvinvointia, osallisuutta ja oman näköisen elämän rakentumista.	2
Nuorisotyö	LVV-U/64325/2026 Nuorten Koulupolku – nuorisotyö mukana kouluarjessa	1.12.2026-31.10.2028	90 000 €	9 000 €	Vahvistetaan nuorisotyön roolia osana kouluyhteisöä kehittämällä yhteistyörakenteita, lisäämällä toiminnan suunnitelmallisuutta ja laajentamalla koulunuorisotyötä myös toiselle asteelle. Tuetaan nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä matalan kynnyksen kohtaamisten, monialaisen yhteistyön ja nuorisotyön menetelmien avulla.	1,5

Museo	va-mv-2025-11 Avustukset ammatillisten museoiden innovatiivisiin hankkeisiin 2026	1.1.2026-31.12.2027	30 000 €	4 000 €	Vahvistetaan nuorten osallisuutta ja vuoropuhelua kaupungin kanssa osallistamalla Kemin koululaisten oppilaskuntia pohtimaan kotikaupunkinsa tulevaisuutta. Työskentelyn tuloksena syntyvät kiertonäyttely ja verkkosisällöt tuovat nuorten näkemykset esille sekä tallentavat niitä osaksi paikallista kulttuuriperintöä.	
Museo	va-mv-2026-3-25 Kuvataitelijoiden näyttelypalkkioiden kattamiseen 2026	1.1.2026-31.12.2027	14 125 €	2 825 €	Mahdollistetaan Kemin taidemuseon näyttelytoimintaa kattamalla vuonna 2026 näyttelyitä pitävien taiteilijoiden näyttelypalkkioita.	

Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2027	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilö-kunnan määrä
Lapin seudullinen liikenneturvallisuustyö	2026-2028	50 000 €	5 600 €	Hankkeessa kehitetään ja koordinoidaan yhteneväisesti kaikkien Lapin kuntien liikenneturvallisuustyötä.	0
Lapin moottorikelkkareitistöjen vaativuusluokituksen kriteeristön määrittely	2027	35 000 €	300 €	Hankkeessa määritellään moottorikelkkareitistöjen yhtenäiset vaativuusluokat ja niiden kriteeristöt.	0
Ryhti-hanke	2026-2028	Valtakunnallinen, ei tiedossa	7 000 €	Rakennusvalvonnan Lupapiste ja Louhi- nimiset järjestelmät päivitetään valtakunnantasolla	0
Lapin ilmasto- ja energiastrategia toimeenpanoa tukeva hanke	2027-2028	Alueellinen, 400 000 €	500 €	Strategian toimeenpano	0

3.6. Hankinnat

Kemin kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 9.11.2020 (§ 400) **Kemin kaupungin hankintaohjelman sekä Kemin kaupungin hankintavaltuudet ja -rajat** (§ 401). Hankintaohjelma on koko kaupungin (konsernin) hankintatoimintaa ohjaava asiakirja, jossa määritellään kaupungin hankintojen strategisen tason tavoitteet, linjaukset, päämäärät, mittarit ja toimeenpano. Hankintavaltuuksilla ja -rajoilla määritellään toimintaohjeet, päätös- ja toimeenpanovalta hankinnan arvon mukaan.

Tarjousten pyytämisessä ja hankintojen kilpailuttamisessa noudatetaan voimassa olevaa lakia julkisista hankinnoista (1397/2016, hankintalaki) ja siihen liittyviä muita lakeja, asetuksia ja säädöksiä sekä voimassa olevaa kaupungin hankintaohjelmaa ja -ohjeita. Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet. Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Hankintojen valmistelussa on olennaista pohtia, mikä on paras ratkaisu kaupungin ja sen toiminnan kannalta. Kestävät arvot ISO-sertifikaatteineen ohjaavat myös kaupungin hankintoja.

Hankinnat ovat osa talouden ennustamista ja suunnittelua. Hankintojen ennakointiin ja valmisteluun tulee kiinnittää huomiota ja hankinnan valmistelu tulee aloittaa hyvissä ajoin vastuuhenkilön toimesta. Vuoden 2026 aikana hankintalakiin voimaantulleet muutokset tulevat jatkossa korostamaan hankintojen valmistelun merkitystä. Jatkossa hankintojen valmistelussa on huomioitava aiempaa perusteellisemmin hankinnan jakaminen osiin pienten ja keskisuurten yritysten osallistumismahdollisuuksien edistämiseksi sekä tarvittaessa varattava riittävä aika markkinakartoituksen tekemiseksi. Hankkivalla yksiköllä tulee olla hankintaan tarvittava määräraha talousarviossa. Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa hankintatoimi ohjeistaa tarvittaessa hankintamenettelyssä ja auttaa yksittäisen hankinnan toteuttamisessa. Hankintojen, joiden ennakoitu arvo yksittäisenä hankintana tai sopimuskautena ylittää kansallisen kynnysarvon, hankintaprosessin oikeellisuudesta vastaa hankintatoimi. Hankinnat tehdään sopimustoimittajalta, mikäli sellainen on kilpailutettu.

4. TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

4.1. Kokonaistulot ja -menot

Kaupungin kokonaistulot jakautuvat siten, että verotulojen osuus on 67 % ja toimintatulojen osuus 30 %. Valtionosuutta ei vuonna 2027 saada vaan sitä joudutaan maksamaan valtiolle 2,2 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintamenot jakaantuvat siten, että perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen osuus on 43 %, ympäristötoimen osuus 20 %, elinvoimatoimialan osuus 18 %, vapaa-aikapalveluiden osuus 11 % ja keskusviraston osuus 8 %.

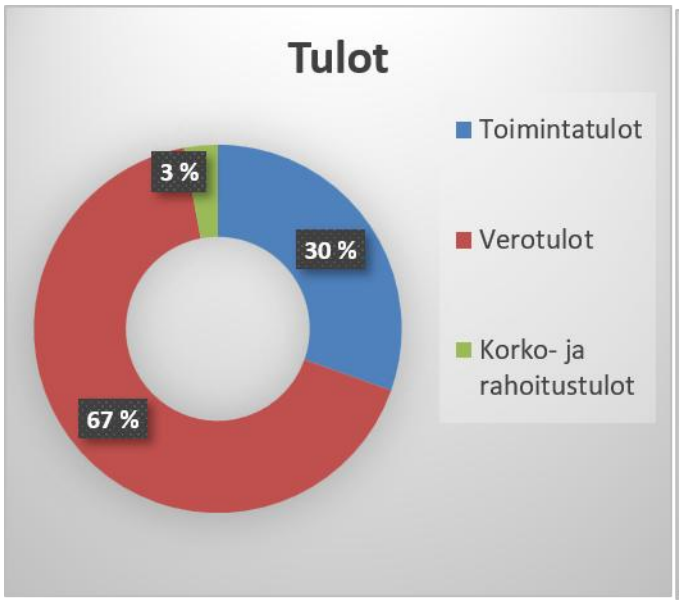

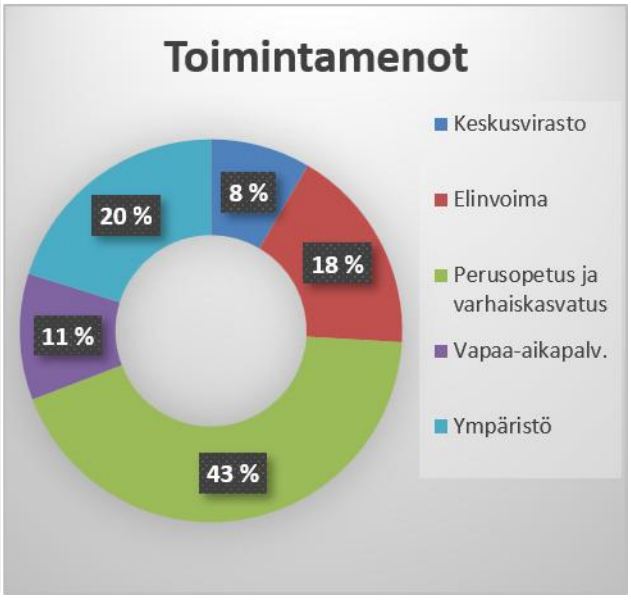

4.2. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa vuotuisen tilikauden tuloksen ja sen, miten talousarvio vaikuttaa kunnan oman pääoman kokonaismäärään taseessa. Siinä asetetaan samalla tuloksen käsittelyä koskevat tavoitteet, joilla oman pääoman rakennetta muutettaisiin.

Toimintatulot ja -menot saadaan toimialojen käyttötaloudesta. Näin saatuun **toimintakatteeseen** lisätään verotulot sekä rahoitustulot ja -menot, jolloin saadaan **vuosikate**. Vuosikate siirretään rahoituslaskelmaan, jossa se on tulorahoituksen tärkein ja tervein osa. Vuosikatteen tulee kattaa vähintään poistot. Vuosikatteesta vähennetään käyttöomaisuuden poistot sekä satunnaiset erät, jolloin saadaan **tilikauden tulos**. Tuloksen käsittelyssä on huomioitava, että ylijäämä vahvistaa taseen omaa pääomaa tai siitä voidaan tehdä varaus. Alijäämä vähentää varauksia, rahastoja tai muuta vapaata omaa pääomaa.

Vuonna 2027 toimintakate on -55,9 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyy 51,4 miljoonaa euroa. Valtionosuutta joudutaan maksamaan valtiolle 2,2 miljoonaa euroa. Vuosikate on miinuksella 5,9 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos on 10,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuonna 2025 toteutuneella omaisuuden myynnillä saatiin kertyneet alijäämät katettua ja vuoden 2027 lopussa kertynyttä ylijäämää on 12,7 miljoonaa euroa, joka kuitenkin suunnitelman mukaan vähenee siten, että suunnitelmakauden lopussa ylijäämä on käytetty ja alijäämää on 6,5 miljoonaa euroa.

TULOSLASKELMA

Luvut 1000 eurona	TP 2024	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Ts 2028	Ts 2029	Ts 2030
Toimintatuotot	25374	27200	25428	23466			
Toimintakulut	-72076	-77547	-82106	-79353			
TOIMINTAKATE	-46702	-50347	-56678	-55887	-56087	-57287	-57687
Verotulot	56555	52796	52200	51375	52985	54142	55000
Valtionosuudet	-2226	475	-1791	-2195	3100	3200	2900
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	1663	1129	576	729	654	544	500
Muut rahoitustuotot	2697	631	1363	1544	1512	1476	1434
Korkokulut	-2987	-2099	-1402	-1480	-2510	-3300	-4543
Muut rahoituskulut	-118	-32	-20	-20	-20	-20	-20
VUOSIKATE	8882	2554	-5751	-5934	-366	-1246	-2416
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-5086	-5060	-4800	-4700	-4800	-5100	-5300
Arvonalentumiset	-2526	-1554					
Satunnaiset erät	50						
Satunnaiset tuotot		48124					
Satunnaiset kulut							
TILIKAUDEN TULOS	1321	44065	-10551	-10634	-5166	-6346	-7716
Poistoeron lisäys tai vähennys							
Varausten lisäys tai vähennys							
Rahastojen lisäys tai vähennys							
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (alijään	1321	44065	-10551	-10634	-5166	-6346	-7716
Tavoitteet ja tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintakulut,	35	35	31	30			
Vuosikate/Poistot, %	175	50	-120	-126	-8	-24	-46
Vuosikate, euroa/asukas	458	132	-297	-307	-19	-64	-125
Tuloveroprosentti	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6
Lainakanta €/asukas	6061	4101	3237	4184	4833	5519	5884
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-10183	33882	23331	12696	7530	1184	-6532
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asuka	-525	1752	1206	657	389	61	-338
Asukasmäärä vuoden lopussa	19402	19339	19339	19339	19339	19339	19339

4.3. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinainen toiminta ja sen investoinnit ovat ylijäämäisiä tai alijäämäisiä (*talouden tasapaino).* Rahoitustoiminnalla osoitetaan, miten alijäämä on katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

RAHOITUSOSA

Luvut 1000 €:na	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Ts 2028	Ts 2029	Ts 2030
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	8882	2554	-5751	-5934	-366	-1246	-2416
Satunnaiset erät*	50	48124					
Tulorahoituksen korjauserät	-197	-48916	-300	-300	-300	-300	-300
Investointien rahavirta							
Investointimenot	8909	8855	8381	12814	12924	12740	5080
Rahoitusosuudet investointimenoihin	320	245	0	0	300	300	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	724	55339	300	300	300	300	300
Toiminnan ja investointien rahavirta	870	48490	-14133	-18748	-12990	-13686	-7496
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	2	4	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	62	16051	50	432	432	432	432
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17300	0	0	26694	23605	36662	22188
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	17745	28283	16711	8378	11047	23408	15124
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6000	-10000					
Oman pääoman muutokset	-379	-277					
Muut maksuvalmiuden muutokset	3826	3656	3000	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-2938	-18856	-13661	18748	12990	13686	7496
Rahavarojen muutos	-2068	29634	-27794	0	0	0	0
Rahavarat 31.12.	2796	32438	4644	4644	4644	4644	4644
Rahavarat 1.1.	4864	2804	32438	4644	4644	4644	4644
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot							
Lainanhoitokate	0,6	0,2	-0,2	-0,5	0,2	0,1	-0,2
Lainakanta 31.12.	117591	79308	62597	80914	93472	106726	113790

Omaisuuden myynnillä saaduilla varoilla on vuosina 2025 ja 2026 lyhennetty lainoja n. 55 miljoonaa euroa. Vuonna 2027 lainoja lyhennetään 8,4 miljoonaa euroa ja uutta lainaa otetaan 26,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 lopussa lainamäärä on 80,9 miljoonaa euroa eli 4 184 euroa/asukas. Heikko vuosikate ja suunnitelmakauden investoinnit nostavat lainamäärän 113,8 miljoonaan euroon vuonna 2030.

5. KÄYTTÖTALOUSOSA

5.1. Toimintatulot

Toimintatuloja arvioidaan saatavan 23,5 miljoonaa euroa vuonna 2027. Ympäristötoimiala kerää tuloja 13,7 miljoonaa euroa, valtaosa tuloista on sisäisiä *(mm. vuokrat).* Elinvoimatoimialalla on tuloja 6,0 miljoonaa euroa, josta suurimmat erät tulevat tontinvuokrista ja Meri-Lapin työllisyysalueelta laskutettavista eristä. Hyvinvointitoimialan 1,6 miljoonan euron tuloon sisältyvät varhaiskasvatuksen maksut ja vapaa-aikapalveluiden maksutuotot. Keskusvirastolla on tuloja 2,2 miljoonaa euroa, josta suurimmat ovat tietohallinnon sisäiset tulot.

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2027-TA 2026
Keskusvirasto	2 314	2 292	2 238	-2,4 %
Elinvoima	6 510	6 742	5 954	-11,7 %
Hyvinvointi	2 813	1 921	1 561	-18,7 %
Ympäristö	15 563	14 472	13 713	-5,2 %
Koko kaupunki yhteensä	27 200	25 428	23 466	-7,7 %

5.2. Toimintamenot

Vuonna 2027 toimintamenot ovat 79,4 miljoonaa euroa. Laskua vuoteen 2026 on 3,3 %. Keskusviraston menot vähenevät 2,4 %, elinvoimatoimialan menot 6,9 %, hyvinvointitoimialan menot 1,6 % ja ympäristötoimialan menot 5,2 %. Hyvinvointi- ja ympäristötoimialan menoja vähentävät mm. uimahallin sulkeminen toukokuussa.

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2027-TA 2026
Keskusvirasto	-6 723	-6 828	-6 667	-2,4 %
Elinvoima	-12 941	-14 779	-13 758	-6,9 %
Hyvinvointi	-43 032	-43 827	-43 118	-1,6 %
Ympäristö	-14 850	-16 672	-15 809	-5,2 %
Koko kaupunki yhteensä	-77 546	-82 106	-79 353	-3,4 %

6. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet hyväksytään talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Kaupunkistrategiassa määritellään strategiset päämäärät, joihin toimialat esittävät strategiaa toteuttavat toimenpiteet.

Määräraha on kaupunginvaltuuston toimielimelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimialojen tulee toimia kaupunginvaltuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Talousarviossa sitovat kokonaismenot ja -tulot esitetään tulosalueittain. **Valtuustoon nähden sitovia ovat kokonaismenot ja -tulot tulosalueittain (oheinen taulukko).**

Taloussuunnitelmavuosien sitovuus poikkeaa talousarviosta. Vuosille 2027–2029 kohdistuvat menoarviot eivät oikeuta vielä varojen käyttöön. Toimialojen tulee kuitenkin toimia taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Investoinneissa sitovuustaso on palvelualue / investoinnin laatu eli esim. ympäristötoimialan julkisen käyttöomaisuuden investointien kokonaissumma on valtuustoon nähden sitova. Toimialan lautakunta voi investointiryhmän sisällä (esim. julkinen käyttöomaisuus tai talonrakennus/peruskorjaus) päättää määrärahojen muutoksista, mutta investointiryhmän kokonaissummaa ei saa ylittää ilman valtuustokäsittelyä.

Toimialojen tulee hyväksyä käyttösuunnitelmat helmikuun loppuun mennessä. Talousseuranta ja laskennallinen tilinpäätösennuste käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain ja viedään kaupunginvaltuustolle tiedoksi neljännesvuosittain. Puolivuotisseuranta, toimialojen ennuste koko vuoden kehityksestä ja kirjallisesti yksilöidyt keinot, joilla mahdollinen talousarvion ylitys estetään, käsitellään elokuussa, jolloin myös tehdään lisämäärärahaesitykset.

TALOUSARVION 2027 SITOVUUDET

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT OVAT SITOVIA

Käyttötalousosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot	Vastuuhenkilö
Keskusvirasto	Brutto	-6 667	2 238	Matti Ruotsalainen, Jukka Vilén
Elinvoimalautakunta				
Hallinto	Brutto	-129	0	Kimmo Heikka
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	Brutto	-12524	3278	Riitta Hakala, Hanna Alila, Päivi Remes
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	Brutto	-1106	2675	Paulus Rantajärvi
Hyvinvointilautakunta				
Hallintopalvelut/hyvinvointi	Brutto	-781	0	Piia Hulkkonen
Lasten ja nuorten palvelut	Brutto	-33963	860	Piia Hulkkonen, Varhaiskasvatuspäällikkö
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	Brutto	-8375	701	Marke Rautiala
Ympäristölautakunta				
Hallinto	Brutto	-205	0	Mika Grönvall
Yleisten alueiden palvelut	Brutto	-5844	1835	Petri Nevanperä
Kiinteistönpito	Brutto	-9009	11707	Virpi Mäki-Iso
Viranomaistoiminta ja luvitus	Brutto	-751	171	Risto Pöykiö

Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot	Brutto		51375
Valtionosuudet	Brutto		-2195
Korkotulot	Brutto		729
Muut rahoitustulot	Brutto		1544
Korkomenot	Brutto	-1480	
Muut rahoitusmenot	Brutto	-20	
Satunnaiset erät	Brutto	0	

Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvirasto			
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	300	
Elinvoima			
Kiinteä omaisuus	Brutto	1300	
Irtain omaisuus	Brutto	100	
Hyvinvointi			
Irtain omaisuus	Brutto	20	
Ympäristö			
Talonrakennus/uudisrakennus	Brutto	4000	0
Talonrakennus/peruskorjaus	Brutto	2000	
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	4754	
Irtain omaisuus	Brutto	340	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			300

Rahoitusosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	Brutto	0	
Antolainasaamisten vähennykset	Brutto		432
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Brutto		26694
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	Brutto	8378	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	Netto	0	
Tulorahoituksen korjauserät		-300	

7. HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

7.1. Henkilöstösuunnitelma 2027-2030

Henkilöstösuunnitelmassa ennakoidaan toiminnallisten muutosten vaikutusta henkilöstötarpeeseen, poistumaa ja niistä johtuvaa rekrytointitarvetta. Tavoitteena on kustannustehokas palvelu- ja tuotantoverkosto. Henkilöstön saatavuus, osaaminen ja ammattitaidon ylläpitäminen turvataan sekä henkilöstön työhyvinvointi pidetään hyvällä tasolla. Henkilöstösuunnittelu on henkilöstövoimavarojen yhteensovittamista kaupungin tavoitteisiin ja tasapainoiseen talouteen. Jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti toimintatapaa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti.

7.2. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Henkilöstön osaamisen kriittisinä menestystekijöinä ovat johtamistaitojen ja työyhteisötaitojen kehittäminen, henkilöstön osaamisen varmistaminen, henkilöstön rekrytoinnin ja moniosaamisen edistäminen sekä henkilöiden tarkoituksenmukainen sijoittuminen organisaatioon. Oikea-aikaisella viestinnällä ja dialogilla parannamme tiedolla johtamista ja varmistamme, että organisaatio toimii yhdenmukaisesti saavuttaakseen asetetut päämäärät.

Strategisen henkilöstöjohtamisen päämäärä on *osaamisen kehittäminen ja uudistumiskyky.* Tuloksellisuuden ja tuottavuuden kehittäminen kuuluu *jokaisen työhön.* Kaupunkistrategiassa ja sen sisältämissä hankkeissa otetaan kantaa, miten strategiset tavoitteet saavutetaan.

7.3. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio kehittymisestä

Taloudellinen tilanne ja kunta-alan toimintaympäristön muutokset (esim. digitalisaatio, niukkenevat resurssit, väestörakenteen muutos) pakottavat parantamaan palveluverkkoa ja palvelujen tuottamisen tapoja sekä toimintamallia tehdä asioita aiempaa tuottavammin. Palveluverkoston ja palvelutuotannon jatkuva arviointi ja päätettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ovat tärkeitä.

Prosessimaisen toimintamallin kehittäminen parantaa myös henkilöstön mahdollisuuksia ja vastuuta vaikuttaa työprosesseihin. Samalla tuottavuutta parannetaan työn sisältöä ja työmenetelmiä kehittämällä. Prosessien kehittämisen sisäiseksi toimintamalliksi on Kemin kaupungissa valittu jatkuva parantaminen. Toimintamallia auditoidaan ISO14001 ja ISO45001 sertifikaateilla. Jatkuvan parantamisen kautta tarkoituksena on parantaa henkilöstötuottavuutta ja työelämän laatua esihenkilötyön, toimintatapojen ja prosessien kehittämisen kautta.

Henkilöstön määrän arvioidaan suunnittelukaudella vähenevän kaupungin väestömäärän sekä palvelutarpeen pienentyessä. Ikäluokkien pienentyessä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen määrä vähenee.

Taulukko 1. Henkilöstömäärä 2027-2030

	TP 2025	TA 2026	TPE 2026	TA 2027	Muutos-% TA 2026-2027	TS 2028 ennuste	TS 2029 ennuste	TS 2030 ennuste
Henkilöstö määrä								
Vakinaiset	527	524	527	513	-2,1 %	510	496	491
Määräaikaiset	124	100	87	94	-5,8 %	65	59	53
Yhteensä	**651**	**624**	**614**	**607**	**-2,7 %**	**575**	**554**	**544**
HTV yhteensä	683,5	635	641	625,3	-1,5 %	601,5	581,5	577,5
Eläkeiän saavuttaa	21	22	14	14	-36,4 %	18	16	6

Kaupunkitasoisten kehittämistoimenpiteiden yksi tavoite on henkilöstömäärän sopeuttaminen uusiin palvelurakenteisiin. Eläköitymisen hyödyntäminen helpottaa sopeuttamista. Alimman vanhuseläkeiän saavuttaa 54 työntekijää vuosina 2027 – 2030.

Esihenkilötoiminnassa on huolehdittava siitä, että rekrytoinnissa ja tehtävien uudelleen järjestelyssä tarkistetaan tehtävän kuvaus ja henkilöstön osaamisen laaja-alaisempi käyttö. Rekrytoinnissa on lisäksi selvitettävä sisäisen siirron mahdollisuus. Henkilöstöresurssien suunnittelulla parannetaan toiminnan taloudellisuutta ja tehokkuutta. Systemaattisella työtehtävien arvioimisella, tehtävien muutoksilla ja osaamisen lisäämisellä henkilöstömäärä vastaa palvelutuotannon tarpeita.

7.4. Työsuhdemuotojen periaatteet

Lähtökohtana on tarjota vakinaista työtä, jos työn tarve on pysyvää. Kokoaikaiset ja toistaiseksi voimassa olevat eli pysyvät palvelussuhteet ovat palvelussuhdemuotojen pääsääntö.

Määräaikaisia palvelussuhteita käytetään, mikäli siihen on viranhaltijalaissa tai työsopimuslaissa määritelty perusteltu syy. Perusteltu syy tulee olla lain mukainen ja kirjattu työsopimukseen tai virkamääräykseen. Työtehtävien luonteesta ja erilaisten palveluiden lakitasoisesta järjestämisvastuusta johtuen määräaikaista henkilöstöä joudutaan palkkaamaan sijaisiksi.

Työntekijät ja viranhaltijat voivat tehdä myös lyhennettyä työaikaa, mikäli työajan lyhennys on mahdollista järjestää siten, että siitä ei ole haittaa palvelutuotannon järjestämiselle tai organisaation toiminnalle. Mahdollisuudesta työajan lyhennykseen päättää kuitenkin aina viime kädessä työnantaja. Kaupunki suhtautuu myönteisesti erilaisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen perheystävällinen kunta -ohjelman mukaisesti.

työnantaja. Kaupunki suhtautuu myönteisesti erilaisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen perheystävällinen kunta -ohjelman mukaisesti.

7.5. Seuranta

Kaikki rekrytoinnit käsitellään täyttölupamenettelyllä. Avoimiksi tulevat virat ja toimet edellyttävät aina esihenkilöiltä henkilöstöselvitystä, joka tulee tehdä yhteistyössä henkilöstöosaston kanssa. Esihenkilön tulee selvittää, onko vapautunut työpaikka jatkossa tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen vai tulisiko virka tai toimi muuttaa palvelutarpeita paremmin vastaavaksi.

Toimialajohtajat ovat vastuussa rekrytoinnista ja tehtävien uudelleen järjestelyistä. Palvelutuotannon taloudellisuus ja tehokkuus sekä poikkiorganisatorinen yhteistyö on otettava huomioon. Toimialajohtajat vastaavat henkilötyövuosien määrän ja henkilöstösuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupunginhallitus seuraa henkilöstömäärän ja palkkasumman toteumaa talousseurannan yhteydessä. Henkilöstöpalvelut seuraavat erilaisten työsuhdemuotojen käyttöä sekä virka- ja työehtosopimuksien noudattamista. Henkilöstösuunnitelma ja henkilöstösuunnitelman muutokset tarkistetaan aina yhteistoimintamenettelyssä.

7.6. Työhyvinvoinnin ja työssä jatkamisen tukeminen

Työn haitallisten kuormitustekijöiden keventäminen tukee työntekijöiden työssä jaksamista ja jatkamista. Panostamalla työhyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin myös työn tuottavuus työnantajalle kasvaa. Erityisesti työn sisältöön ja töiden järjestelyihin sekä työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen vaikuttamalla voidaan vähentää työn haitallista psykososiaalista kuormitusta.

Perusedellytyksenä on työntekijöiden ja -hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Työelämässä ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet työhön riippumatta heidän kansalaisuudestaan, etnisestä alkuperästään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, iästään, sukupuolestaan tai siitä, onko heillä jokin vamma tai sairaus.

Työyhteisöviestinnällä ja yhteistyöllä on suuri merkitys henkilöstön työhyvinvointiin. Henkilöstö odottaa vuoropuhelua, mahdollisuutta vaikuttaa ja näkemystä tulevasta. Selkeä johtaminen ja töiden järjestely, oikeudenmukaiset pelisäännöt, luotettava ja avoin vuorovaikutus sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön vaikuttavat positiivisesti työkykyyn ja -hyvinvointiin.

Työkykyyn vaikuttavat ennen kaikkea työntekijän omat voimavarat ja työn yhteensopivuus sekä niiden muutokset. Ennakoimalla ja vuoropuhelulla pystytään vähentämään mahdollisia työkykyyn vaikuttavia tekijöitä. Työkyvyn ylläpitämistä tuetaan käyttämällä johtamisessa aktiivisen tuen -

toimintamallia, tarjoamalla kulttuuri- hyvinvointi- ja liikuntaetuuksia ja huomioimalla asianmukainen työpiste-ergonomia jokaisen työntekijän työpisteessä.

7.7. Osaamisen kehittäminen

Kemin kaupungilla on käytössä osaamisen kehittämisen toimintamalli ja vuosittain laadittava koulutussuunnitelma. Henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamalli ja koulutussuunnitelma linjaavat kaupungin osaamisen kehittämisen ja koulutuksen tavoitteita, toimenpiteitä ja käytäntöjä, joiden mukaan menetellään. Lähtökohtana ovat tehtävien edellyttämä osaaminen nyt ja tulevaisuudessa.

Vuoden 2027 aikana Kemin kaupungin henkilöstön osaamisen kehittäminen tapahtuu yhteistyössä paikallisten koulutusten järjestäjien kanssa. Kaupunki hyödyntää tietoyhteyksien kautta saavutettavia oppimisympäristöjä. Henkilöstön osaamisen kehittämisellä pyritään mahdollistamaan kaupungin strategisten päämäärien mukaisen toiminnan toteutuminen. Ammattitaitoa ylläpitämällä varmistetaan henkilöstön osaaminen ja kyky kehittää toimintaa ja palveluita muuttuvassa toimintaympäristössä.

Osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan koulutuksen lisäksi kaikkea työssä, työyhteisössä ja työyhteisöverkostoissa tapahtuvaa oppimista ja toimintatapojen uudistamista. Kemin kaupungissa tiedon ja osaamisen vaihdolla erilaisten ihmisten, ammattiryhmien ja yksiköiden kesken yli toimialarajojen edistetään työyhteisön osaamisen kehittämistä. Työyhteisön osaamisen kehittämisessä hyödynnetään muun muassa oman henkilökunnan asiantuntijaosaamista kouluttamalla sisäisesti muuta henkilökuntaa, osallistumalla yhteisiin kehittämishankkeisiin sekä jakamalla kokemuksia ja hyviä käytäntöjä. Osaamisen ja oman työn kehittäminen kuuluu jokaisen työntekijän, työyksikön ja toimialan jokapäiväisiin tehtäviin.

7.8. Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet vuodelle 2027

Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet perustuvat Kemin kaupunkistrategiaan, työlainsäädäntöön ja jatkuvan oppimisen periaatteisiin. Päivittäisjohtamisessa korostuu osallistava kannustava esihenkilötyö, jossa työssä saatu tuki ja ohjaus sekä arvostuksen saaminen ovat keskeistä. Johtajuus rakentuu esihenkilöiden ja työntekijöiden keskinäisessä päivittäisessä yhteistoiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Kaikilla työyhteisön jäsenillä on yhteinen vastuu työyhteisön hyvinvoinnista.

Tämä merkitsee, että esihenkilöstön ja työntekijöiden tulee pystyä kuuntelemaan toisiaan ja arvostamaan erilaisia näkemyksiä. Toisen mielipiteitä kohtaan osoitetaan kiinnostusta ja arvostusta. Joustavuus kuuluu hyvään vuorovaikutukseen. Hyvä vuorovaikutus ei korosta asemaa, eikä arvovaltaa, vaan se on tasa-arvoista toisen ihmisen ymmärtämistä ja kohtaamista.

Näin ollen kaikilta odotetaan viestintätaitoja, koska viestintätaidot ovat olennaisin osa työyhteisön toimintaa. Viestien välittäjän ja tiedottajan roolissa on muistettava oikea-aikaisuus ja kattavuus, niin että mahdollisimman moni kuulee viestin samaan aikaan. Esihenkilön vuorovaikutustaidot vaikuttavat koko työyhteisön toimintaan ja vuorovaikutuskulttuuriin. Toimintaympäristön muutokset luovat paineita muuttaa vakiintuneita toimintamalleja, joissa on luotava täysin uusia ajattelu- ja toimintamalleja.

Uusien tietoteknisten ohjelmistojen ja työkalujen käyttöönottoa tulee vauhdittaa helpottamaan rutiiniluontoisten töiden sujumista ja mahdollistamaan asiantuntijoiden työajan käyttöä toiminnan kehittämiseen ja laadun parantamiseen.

7.9. Koulutussuunnitelma Kemin kaupunki (Koko henkilöstö)

1. Strategiset lähtökohdat

Kemin kaupungin henkilöstön kehittämistä ohjaavat strategiset painopisteet, työlainsäädäntö sekä jatkuvan oppimisen periaate. Koulutuksen tavoitteena on varmistaa laadukkaat palvelut, tukea henkilöstön työhyvinvointia muutoksessa ja edistää kaupungin vetovoimaa.

2. Koulutuksen yhteiset painopistealueet (Koko henkilöstö)

Painopiste 1: Vihreä siirtymä ja kestävän kehityksen arki

Kemi on sitoutunut ISO 14001 -ympäristösertifikaattiin ja "Vihreä ja kestävä Kemi" -strategiaan.

- **Sisältö:** Kiertotalouden perusteet kunta-alalla, energiatehokkuus omassa työssä, ympäristövaikutusten huomioiminen hankinnoissa ja arjen ekoteot.
- **Kohderyhmä:** Kaupungin koko henkilöstö.
- **Toteutus:** Lyhyet verkkokoulutukset (Micro-learning) ja yksikkökohtaiset työpajat.

Painopiste 2: Digitaalinen turvallisuus ja uudet työkalut

Tietoturvan merkitys ja tekoälyn (AI) hyödyntäminen kuntasektorilla kasvavat vauhdilla.

- **Sisältö:** Digitaalinen turvallisuus ja tietosuoja (GDPR), Microsoft 365 -ympäristön tehokas käyttö, sähköiset asiointipalvelut (kuten Dynasty-asianhallinta) ja tekoälyavusteinen tekstintuottaminen arjen työssä.
- **Kohderyhmä:** Kaikki tietotyötä tekevät, asiantuntijat ja hallintohenkilöstö.
- **Toteutus:** Jatkuva verkkokoulutustarjonta ja digitukiklinikat.

Painopiste 3: Muutosvalmius ja työyhteisötaidot

Kuntarakenteen ja palveluverkkojen muutokset edellyttävät henkilöstöltä joustavuutta ja vahvaa yhteistyökulttuuria.

- **Sisältö:** Muutoksen kohtaaminen työyhteisössä, psykologinen turvallisuus, rakentava vuorovaikutus ja moniammatillinen verkostotyö.
- **Kohderyhmä:** Kaupungin koko henkilöstö.
- **Toteutus:** Työsuojelu- ja yhteistyötoimikunnan tukemat teemapäivät ja työnohjaus.

3. Toimialakohtaiset erityiskoulutukset

Elinvoimapalvelut (elinkeino- ja työllisyyspalvelut)

- **Koulutustarpeet:** Elinkeino- ja yrityspalvelujen kehittäminen, yritysyhteistyö, investointien edistäminen, työllisyyspalvelujen asiakasprosessit, työnantajayhteistyö, palveluohjaus sekä työllisyyttä koskevan lainsäädännön ajantasainen osaaminen.
- **Tavoite:** Vahvistaa alueen elinvoimaa, yritysten toimintaedellytyksiä ja työnhakijoiden vaikuttavia työllistymispolkuja.

Ympäristöpalvelut (infrastruktuuri, tilat ja puistot)

- **Koulutustarpeet:** Kestävät kaupunkiympäristöt, vihreä rakentaminen, kiinteistöjen digitaalinen valvonta, työturvallisuuskortit ja lupakoulutukset.
- **Tavoite:** Varmistaa turvalliset, kestävät ja sujuvat tekniset palvelut sekä tukea kaupungin ympäristötavoitteiden toteutumista**.**

Hyvinvointipalvelut (Varhaiskasvatus, opetus, kulttuuri ja vapaa-aika)

- **Koulutustarpeet:** Uusien oppimisympäristöjen pedagogiikka (esim. uusi yläkoulukampus), tuen käytännöt, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja Meri-Lapin seudullinen ops-yhteistyö.
- **Tavoite:** Turvata laadukas opintopolku ja hyvinvointi laskevien ikäluokkien ja tiivistyvän kouluverkon aikana.

Keskusvirasto (talous, HR, viestintä, ICT)

- **Koulutustarpeet:** Tiedolla johtaminen, strateginen viestintä, julkiset hankinnat, palvelumuotoilu ja työlainsäädännön ajankohtaiskatsaukset.
- **Tavoite:** Tarjota sujuvaa ja kustannustehokasta sisäistä tukea muille toimialoille.

4. Johdon ja esihenkilöiden koulutus

Esihenkilötyön laatu on Kemin kaupungille kriittinen menestystekijä muutoksissa.

- **Strateginen johtaminen:** Talouden tasapainottaminen ja resurssiviisas johtaminen.
- **Lähijohtaminen:** Valmentava johtotehtävä, etä- ja hybridityön johtaminen, varhaisen tuen malli (Sairauspoissaolojen hallinta) sekä puheeksiottaminen.
- **Aikataulu:** Johtamisfoorumit 10 kertaa vuodessa.

5. Toteutus, seuranta ja resursointi

- **Suunnittelu:** Koulutustarpeet kartoitetaan vuosittain kehityskeskusteluissa.
- **Rahoitus:** Koulutukset rahoitetaan kaupungin keskitetystä koulutusbudjetista sekä hyödyntämällä hankerahoitusta ja Työterveyslaitoksen tukea.
- **Seuranta:** Toteutuneet koulutustunnit ja niistä kerätty palaute raportoidaan vuosittain henkilöstöpalveluihin ja työsuojelu- ja yhteistyötoimikunnalle osana henkilöstöraportointia.

8. KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALOITTAIN

8. KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN

KOKO KAUPUNKI

Toimintamenot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2027-TA 2026
Keskusvirasto	-6 723	-6 828	-6 667	-2,4 %
Elinvoima	-12 941	-14 779	-13 758	-6,9 %
Hyvinvointi	-43 032	-43 827	-43 118	-1,6 %
Ympäristö	-14 850	-16 672	-15 809	-5,2 %
Koko kaupunki yhteensä	-77 546	-82 106	-79 353	-3,4 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2027-TA 2026
Keskusvirasto	2 314	2 292	2 238	-2,4 %
Elinvoima	6 510	6 742	5 954	-11,7 %
Hyvinvointi	2 813	1 921	1 561	-18,7 %
Ympäristö	15 563	14 472	13 713	-5,2 %
Koko kaupunki yhteensä	27 200	25 428	23 466	-7,7 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2027-TA 2026
Keskusvirasto	-4 409	-4 535	-4 429	-2,3 %
Elinvoima	-6 431	-8 037	-7 805	-2,9 %
Hyvinvointi	-40 219	-41 906	-41 557	-0,8 %
Ympäristö	713	-2 199	-2 096	-4,7 %
Koko kaupunki yhteensä	-50 347	-56 678	-55 887	-1,4 %

KESKUSVIRASTO

Toimintamenot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut	-3092	-3015	-2978	-1,2 %
Tietohallintopalvelut	-1452	-1386	-1384	-0,1 %
Talouspalvelut	-692	-769	-768	0,0 %
Henkilöstöpalvelut	-1440	-1658	-1537	-7,3 %
Sotevastuut	-47	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	-6 723	-6 828	-6 667	-2,4 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut	354	233	214	-8,0 %
Tietohallintopalvelut	1428	1393	1388	-0,3 %
Talouspalvelut	22	20	20	0,0 %
Henkilöstöpalvelut	509	647	616	-4,9 %
Sotevastuut	1	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	2 314	2 292	2 238	-2,4 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut	-2738	-2782	-2763	-0,7 %
Tietohallintopalvelut	-24	7	4	-38,1 %
Talouspalvelut	-670	-749	-748	0,0 %
Henkilöstöpalvelut	-931	-1011	-921	-8,9 %
Sotevastuut	-46	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	-4 409	-4 535	-4 429	-2,3 %

ELINVOIMATOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	-89	-184	-129	-30,2 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	-11800	-13332	-12524	-6,1 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	-1052	-1262	-1106	-12,4 %
Elinvoima yhteensä	-12 941	-14 779	-13 758	-6,9 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	0	0	0	0,0 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	3856	4124	3278	-20,5 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	2653	2619	2675	2,2 %
Elinvoima yhteensä yhteensä	6 509	6 742	5 954	-11,7 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	-89	-184	-129	-30,2 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	-7944	-9209	-9245	0,4 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	1601	1356	1569	-15,7 %
Elinvoima yhteensä yhteensä	-6 432	-8 037	-7 805	-2,9 %

HYVINVOINTITOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut/hyvinvointi	-716	-788	-781	-0,9 %
Lasten ja nuorten palvelut	-33783	-33593	-33963	1,1 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	-8534	-9446	-8375	-11,3 %
Hyvinvointi yhteensä	-43 033	-43 827	-43 118	-1,6 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut/hyvinvointi	0	0	0	0,0 %
Lasten ja nuorten palvelut	1612	1043	860	-17,5 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	1201	878	701	-20,2 %
Hyvinvointi yhteensä	2 813	1 921	1 561	-18,7 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallintopalvelut/hyvinvointi	-716	-788	-781	-0,9 %
Lasten ja nuorten palvelut	-32171	-32550	-33103	1,7 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	-7333	-8568	-7674	-10,4 %
Hyvinvointi yhteensä	-40 220	-41 906	-41 557	-0,8 %

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	-145	-210	-205	-2,4 %
Yleisten alueiden palvelut	-5334	-5762	-5844	1,4 %
Kiinteistönpito	-8712	-9918	-9009	-9,2 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	-659	-781	-751	-3,8 %
Ympäristö yhteensä	-14 850	-16 672	-15 809	-5,2 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	0	0	0	0,0 %
Yleisten alueiden palvelut	1692	1797	1835	2,2 %
Kiinteistönpito	13670	12502	11707	-6,4 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	201	174	171	-1,7 %
Ympäristö yhteensä	15 563	14 472	13 713	-5,2 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027	Muutos TA 2026-> TA2027
Hallinto	-145	-210	-205	-2,4 %
Yleisten alueiden palvelut	-3642	-3966	-4009	1,1 %
Kiinteistönpito	4958	2584	2698	-4,4 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	-458	-608	-581	-4,4 %
Ympäristö yhteensä	713	-2 199	-2 096	-4,7 %

	VAKINAINEN JA MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖSTÖ																							
	TP 2025				TA 2026				TA 2027				TS 2028				TS 2029				TS 2030			
	vak.	ma	yht.	htv:t	vak.	ma	yht.	htv:t	vak.	ma	yht.	htv:t	vak.	ma	yht.	htv:t	vak.	ma	yht.	htv:t	vak.	ma	yht.	htv:t
Keskusvirasto	**27,0**	**2,0**	**29,0**	**31,2**	**25,0**	**4,0**	**29,0**	**29,0**	**25,0**	**1,0**	**26,0**	**26,0**	**25,0**	**0,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**0,0**	**25,0**	**25,0**	**25,0**	**0,0**	**25,0**	**25,0**
Hallintopalvelut	12	2	14	15	11	4	15	15	12	0	12	12,0	12	0	12	12,0	12	0	12	12,0	12	0	12	12,0
Tietohallintopalvelut	2	0	2	2,3	2	0	2	2	2	0	2	2,0	2	0	2	2,0	2	0	2	2,0	2	0	2	2,0
Talouspalvelut	4	0	4	4,3	3,5	0,0	3,5	3,5	3,5	0	3,5	3,5	3,5	0	3,5	3,5	3,5	0	3,5	3,5	3,5	0	3,5	3,5
Henkilöstöpalvelut	9	0	9	9,6	8,5	0	8,5	8,5	7,5	1	8,5	8,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5	0	7,5	7,5	7,5	0	7,5	7,5
Elinvoimatoimiala	**53,0**	**9,0**	**62,0**	**86,7**	**55,6**	**9,5**	**65,1**	**76,3**	**53,8**	**9,7**	**63,5**	**81,7**	**52,0**	**0,0**	**52,0**	**85,2**	**49,0**	**0,0**	**49,0**	**83,2**	**48,0**	**0,0**	**48,0**	**83,2**
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	43	9	52	76,2	45,6	9	54,6	65,8	44,8	9,7	54,5	72,7	43	0	43	77,2	41	0	41	75,2	40	0	40	75,2
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	10	0	10	10,5	10	0,5	10,5	10,5	9	0	9	9,0	9	0	9	8,0	8	0	8	8,0	8	0	8	8,0
Hyvinvointitoimiala	**369,0**	**107,0**	**476,0**	**479,9**	**365,7**	**76,0**	**441,7**	**441,7**	**360,3**	**73,0**	**433,3**	**433,3**	**359,3**	**56,0**	**415,3**	**410,3**	**350,3**	**50,0**	**400,3**	**392,3**	**346,3**	**45,0**	**391,3**	**388,3**
Hallintopalvelut hyvinvointi	7	0	7	7	7	0	7	7	7	1	8	8,0	7	1	8	8,0	7	0	7	7,0	7	0	7	7,0
Lasten ja nuorten palvelut	294	90	384	391,3	290	74	364	364	280	70	350	350,0	279	54	333	328,0	270	50	320	313,0	267	45	312	309,0
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	68	17	85	81,6	68,7	2	70,7	70,7	73,3	2	75,3	75,3	73,3	1	74,3	74,3	73,3	0	73,3	72,3	72,3	0	72,3	72,3
Ympäristötoimiala	**78,0**	**6,0**	**84,0**	**85,7**	**78,0**	**10,0**	**88,0**	**88,0**	**74,0**	**10,5**	**84,5**	**84,5**	**74,0**	**8,5**	**82,5**	**81,0**	**71,5**	**8,5**	**80,0**	**81,0**	**71,5**	**8,0**	**79,5**	**81,0**
Hallintopalvelut ympäristö	1	0	1	1,5	2	0	2	2	2	0	2	2,0	2	0	2	1,5	1,5	0	1,5	1,5	1,5	0	1,5	1,5
Yleisten alueiden palvelut	24	4	28	30	24	8	32	32	23	8,5	31,5	31,5	23	8,5	31,5	31,5	22	8,5	30,5	31,5	22	8	30	31,5
Kiinteistöjen ylläpito	50	2	52	51,2	49	2	51	51	46	2	48	48,0	46	0	46	45,0	45	0	45	45,0	45	0	45	45,0
Viranomaistoiminta ja luvitus	3	0	3	3	3	0	3	3	3	0	3	3,0	3	0	3	3,0	3	0	3	3,0	3	0	3	3,0
Yhteensä	**527,0**	**124,0**	**651,0**	**683,5**	**524,3**	**99,5**	**623,8**	**635,0**	**513,1**	**94,2**	**607,3**	**625,5**	**510,3**	**64,5**	**574,8**	**601,5**	**495,8**	**58,5**	**554,3**	**581,5**	**490,8**	**53,0**	**543,8**	**577,5**

KESKUSVIRASTO

KEMI

Talousarvio tulosalueittain

Kemi

KESKUSVIRASTO

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A110 Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	354 307	232 608	214 085	92 %	60 %
TOIMINTAKULUT	-3 091 814	-3 014 850	-2 977 502	99 %	96 %
TOIMINTAKATE	-2 737 507	-2 782 242	-2 763 417	99 %	101 %
A150 Tietohallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 428 292	1 392 636	1 388 100	100 %	97 %
TOIMINTAKULUT	-1 451 793	-1 386 109	-1 384 062	100 %	95 %
TOIMINTAKATE	-23 501	6 527	4 038	62 %	-17 %
A160 Talouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	22 303	20 000	20 000	100 %	90 %
TOIMINTAKULUT	-692 001	-768 606	-768 393	100 %	111 %
TOIMINTAKATE	-669 698	-748 606	-748 393	100 %	112 %
A170 Henkilöstöpalvelut					
TOIMINTATUOTOT	509 488	647 218	615 523	95 %	121 %
TOIMINTAKULUT	-1 440 190	-1 658 130	-1 536 953	93 %	107 %
TOIMINTAKATE	-930 702	-1 010 912	-921 430	91 %	99 %
A190 Sotevastuut					
TOIMINTATUOTOT	-280	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	-46 965	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKATE	-47 246	0	0	0 %	0 %
A10 KESKUSVIRASTO					
TOIMINTATUOTOT	2 314 109	2 292 462	2 237 708	98 %	97 %
TOIMINTAKULUT	-6 722 764	-6 827 695	-6 666 910	98 %	99 %
TOIMINTAKATE	-4 408 655	-4 535 233	-4 429 202	98 %	100 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Keskusvirasto
Tulosalue	
Vastuuhenkilö	Jukka Vilén

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Vakituinen henkilökunta, hlö	527	524	**514**

ELINVOIMALAUTAKUNTA

ELINVOIMATOIMIALA

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A210 Hallintopalvelut elinvoima					
TOIMINTAKULUT	-89 498	-184 408	-128 784	70 %	144 %
TOIMINTAKATE	-89 498	-184 408	-128 784	70 %	144 %
A220 Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen					
TOIMINTATUOTOT	3 856 809	4 290 895	3 278 436	76 %	85 %
TOIMINTAKULUT	-11 799 949	-13 141 548	-12 523 627	95 %	106 %
TOIMINTAKATE	-7 943 140	-8 850 653	-9 245 191	104 %	116 %
A260 Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.					
TOIMINTATUOTOT	2 652 864	2 618 600	2 675 100	102 %	101 %
TOIMINTAKULUT	-1 051 696	-1 262 490	-1 105 808	88 %	105 %
TOIMINTAKATE	1 601 168	1 356 110	1 569 292	116 %	98 %
A20 ELINVOIMATOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	6 509 673	6 909 495	5 953 536	86 %	91 %
TOIMINTAKULUT	-12 941 143	-14 588 446	-13 758 219	94 %	106 %
TOIMINTAKATE	-6 431 470	-7 678 951	-7 804 683	102 %	121 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Elinvoimatoimiala
Tulosalue	Hallintopalvelut elinvoima
Vastuuhenkilö	Kimmo Heikka

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lautakunnan kokousten lkm	11	11	**11**

Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
2200 Elinkeinopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	30 341	524 712	183 664	35 %	605 %
TOIMINTAKULUT	-876 296	-1 718 143	-1 196 401	70 %	137 %
TOIMINTAKATE	-845 954	-1 193 431	-1 012 737	85 %	120 %
2300 Kivalo-opisto					
TOIMINTATUOTOT	549 821	545 700	561 550	103 %	102 %
TOIMINTAKULUT	-1 857 611	-2 088 026	-1 951 214	93 %	105 %
TOIMINTAKATE	-1 307 790	-1 542 326	-1 389 664	90 %	106 %
2400 Työllisyyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 815 475	1 785 736	1 927 185	108 %	106 %
TOIMINTAKULUT	-8 510 482	-8 663 782	-8 911 455	103 %	105 %
TOIMINTAKATE	-6 695 007	-6 878 046	-6 984 270	102 %	104 %
2500 Maahanmuuttopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 461 172	1 434 747	606 037	42 %	41 %
TOIMINTAKULUT	-555 561	-671 597	-464 557	69 %	84 %
TOIMINTAKATE	905 611	763 150	141 480	19 %	16 %
A220 Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen					
TOIMINTATUOTOT	3 856 809	4 290 895	3 278 436	76 %	85 %
TOIMINTAKULUT	-11 799 949	-13 141 548	-12 523 627	95 %	106 %
TOIMINTAKATE	-7 943 140	-8 850 653	-9 245 191	104 %	116 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Elinvoimatoimiala
Tulosalue	Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen
Vastuuhenkilö	Riitta Hakala, Hanna Alila ja Päivi Remes

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus
Maahanmuuttotyön laskennalliset korvaukset pienenevät	-700 000 €	-
Lukutaitokoulutuksen VOS poistuu Kivalo-opistolta, siirtyy jossain suuruudessa yleiskatteelliseen?	n. 50 000 € (laskennallista)	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Yritysneuvonnassa neuvotut yritykset (elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut ja Kemin Digipolis Oy)	135	120	**120**
Opiskelijoiden kesätyöllistäminen	190 kesätöissä hallintokunnissa, 130 kesätyöseteliä jaettu, toteutunut 80	200 kesätyöhön hallintokuntiin, 130 kesätyöseteliä	**150 kesätyöhön hallintokuntiin, 200 kesätyöseteliä yrityksiin ja yhdistyksiin**

Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
2600 Kaavoitus ja suunnittelu					
TOIMINTATUOTOT	175 199	142 000	98 500	69 %	56 %
TOIMINTAKULUT	-459 755	-649 105	-488 378	75 %	106 %
TOIMINTAKATE	-284 556	-507 105	-389 878	77 %	137 %
2700 Maankäyttö					
TOIMINTATUOTOT	2 477 665	2 476 600	2 576 600	104 %	104 %
TOIMINTAKULUT	-591 941	-613 385	-617 430	101 %	104 %
TOIMINTAKATE	1 885 724	1 863 215	1 959 170	105 %	104 %
A260 Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.					
TOIMINTATUOTOT	2 652 864	2 618 600	2 675 100	102 %	101 %
TOIMINTAKULUT	-1 051 696	-1 262 490	-1 105 808	88 %	105 %
TOIMINTAKATE	1 601 168	1 356 110	1 569 292	116 %	98 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Elinvoimatoimiala
Tulosalue	Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu
Vastuuhenkilö	Paulus Rantajärvi

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Asemakaavat ja kaavamuutokset kpl	2	4	**5**
Uudet maanvuokrasopimukset	5	10	**5**

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

MUSIIKKITOIMEN YHTEISLAUTAKUNTA

HYVINVOINTITOIMIALA

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A300 Hallintopalvelut hyvinvointi					
TOIMINTAKULUT	-715 741	-787 769	-780 677	99 %	109 %
TOIMINTAKATE	-715 741	-787 769	-780 677	99 %	109 %
A310 Lasten ja nuorten palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 611 974	1 043 196	860 306	82 %	53 %
TOIMINTAKULUT	-33 782 994	-33 593 499	-33 962 981	101 %	101 %
TOIMINTAKATE	-32 171 020	-32 550 303	-33 102 675	102 %	103 %
A330 Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi					
TOIMINTATUOTOT	1 201 327	878 108	701 108	80 %	58 %
TOIMINTAKULUT	-8 533 697	-9 114 136	-8 374 805	92 %	98 %
TOIMINTAKATE	-7 332 369	-8 236 028	-7 673 697	93 %	105 %
A30 HYVINVOINTITOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	2 813 302	1 921 304	1 561 414	81 %	56 %
TOIMINTAKULUT	-43 032 432	-43 495 404	-43 118 463	99 %	100 %
TOIMINTAKATE	-40 219 130	-41 574 100	-41 557 049	100 %	103 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Hyvinvointitoimiala
Tulosalue	Hallintopalvelut hyvinvointi
Vastuuhenkilö	Piia Hulkkonen

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus
hallinnon tehtäväjärjestelyt; pedagoginen asiantuntija, ei johtavaa rehtoria		

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lautakunnan kokousten lkm	9	10	**10**

Lasten ja nuorten palvelut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A3100 Perusopetus/ Peruskoulut					
TOIMINTATUOTOT	882 937	492 200	522 100	106 %	59 %
TOIMINTAKULUT	-19 881 569	-20 097 774	-19 990 091	99 %	101 %
TOIMINTAKATE	-18 998 632	-19 605 574	-19 467 991	99 %	102 %
A3210 Kemin lyseon lukio					
TOIMINTATUOTOT	233 423	109 706	109 706	100 %	47 %
TOIMINTAKULUT	-3 047 118	-3 173 462	-3 262 460	103 %	107 %
TOIMINTAKATE	-2 813 695	-3 063 756	-3 152 754	103 %	112 %
A3230 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT	495 614	441 290	228 500	52 %	46 %
TOIMINTAKULUT	-10 854 307	-10 322 263	-10 710 430	104 %	99 %
TOIMINTAKATE	-10 358 693	-9 880 973	-10 481 930	106 %	101 %
A310 Lasten ja nuorten palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 611 974	1 043 196	860 306	82 %	53 %
TOIMINTAKULUT	-33 782 994	-33 593 499	-33 962 981	101 %	101 %
TOIMINTAKATE	-32 171 020	-32 550 303	-33 102 675	102 %	103 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Hyvinvointitoimiala
Tulosalue	Lasten ja nuorten palvelut
Vastuuhenkilö	Piia Hulkkonen ja varhaiskasvatuspäällikkö

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus
Mikäli varhaiskasvatuksen palvelutarve kehittyy ennakoidusti ja varhaiskasvatuspaikkojen määrän riittävyys sekä strategian mukainen toiminta voidaan turvata kaupungin muissa yksiköissä, Karjalahden päiväkodin toiminnan jatkuminen päätetään lautakunnan kokouksessa.	- 150 000 €	5
Perusopetukseen erityisluokka		

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite 20.9.	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lapset/oppilaat, yhteensä	**2685**	**2540**	**2537**
varhaiskasvatus	521	480	459 (444)
esiopetus	139	136	139 (135)
perusopetus	1746	1646	1627 (1560)
valmistava opetus		13	10
lukio	279 (+59 kaksoistutkinto)	286	302 (+68 kaksoistutkinto)
Asiakastyytyväisyyskysely, kpl	1	1	1

Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A3300 Hyvinvoinnin, terveyden ja liikunnan edist.					
TOIMINTATUOTOT	452 191	452 500	205 500	45 %	45 %
TOIMINTAKULUT	-3 310 037	-3 808 578	-2 959 279	78 %	89 %
TOIMINTAKATE	-2 857 846	-3 356 078	-2 753 779	82 %	96 %
A3310 Kulttuuripalvelut					
TOIMINTATUOTOT	16 859	22 158	5 158	23 %	31 %
TOIMINTAKULUT	-511 729	-524 441	-508 550	97 %	99 %
TOIMINTAKATE	-494 870	-502 283	-503 392	100 %	102 %
A3320 Museotoimi					
TOIMINTATUOTOT	26 906	32 300	57 300	177 %	213 %
TOIMINTAKULUT	-873 659	-868 405	-943 747	109 %	108 %
TOIMINTAKATE	-846 753	-836 105	-886 447	106 %	105 %
A3330 Kirjastotoimi					
TOIMINTATUOTOT	22 299	16 950	16 950	100 %	76 %
TOIMINTAKULUT	-1 118 353	-1 132 024	-1 136 658	100 %	102 %
TOIMINTAKATE	-1 096 054	-1 115 074	-1 119 708	100 %	102 %
A3380 Nuorisotoiminta					
TOIMINTATUOTOT	92 942	52 000	99 000	190 %	107 %
TOIMINTAKULUT	-799 407	-899 969	-934 301	104 %	117 %
TOIMINTAKATE	-706 465	-847 969	-835 301	99 %	118 %
A3390 Musiikkitoimi					
TOIMINTATUOTOT	590 130	302 200	317 200	105 %	54 %
TOIMINTAKULUT	-1 920 511	-1 880 719	-1 892 270	101 %	99 %
TOIMINTAKATE	-1 330 381	-1 578 519	-1 575 070	100 %	118 %

Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A330 Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi					
TOIMINTATUOTOT	1 201 327	878 108	701 108	80 %	58 %
TOIMINTAKULUT	-8 533 697	-9 114 136	-8 374 805	92 %	98 %
TOIMINTAKATE	-7 332 369	-8 236 028	-7 673 697	93 %	105 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Hyvinvointitoimiala
Tulosalue	Vapaa-aikapalveluiden kehittäminen ja koordinointi
Vastuuhenkilö	Marke Rautiala

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus
uimahallin käyttökatko 1.5.2027 alkaen	-1 100 000 €	
kirjaston ja museon yhteispalvelupiste	- 40 000 €	- 1 htv
Kivalo-opiston ja musiikkiopiston toimistopalveluiden kokonaisuuden selvittäminen	- 20 000 €	- 0,5 htv
lukion uuden nuorisotilan käyttöönotto 1.9.2027 alkaen		
museon teoslaina- ja pääsymaksut	+ 30 000 €	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Kävijöiden lukumäärä			
Museotoimi	30 292	30 000	**30 300**
historiallinen museo			10 000
taidemuseo			19 000
muut museot			1 300
Kirjastotoimi	161 270	144 000	**145 000**
lapset ja nuoret			90 000
aikuiset			55 000
Nuorisotoiminta	35 423	30 000	**29 000**
liikkuva nuorisotyö			1 000
tapahtumat			1 500
perhepuisto			8 300
tilatoiminta			12 000
koulunuorisotyö			6 000
Factori			200
Musiikkitoimi	23 538	28 000	**50 000 ***
kaupunginorkesteri			1 200
jousikvartetti			7 000
musiikkiopisto			41 800

Kulttuuripalvelut lastenkulttuuri tapahtumatoimisto omat tapahtumat 25 kpl ja yhteistyötapahtumat 25 kpl, erityisille ryhmille suunnatut tap 15 kpl	27 584	40 000	**256 500 **** 4 500 32 000
Hyvinvoinnin, terveyden ja liikunnan edistäminen uimahalli ohjattu liikunta Kemi Areena jäähalli koulujen sisäliikuntatilat ulkoliikuntapaikat avantouinti	437 332	457 000	**361 700** 55 000 *** 14 500 125 000 30 000 61 200 76 000 **** 7 000
Asiakastyytyväisyyskysely, kpl	6	6	6

* Vuoden 2027 luvussa mukana kaikki kunnat ja toimipisteet
** Vuoden 2027 luku sisältää kaikki kulttuurikeskuksen kävijät
*** Uimahalli on avoinna 1-4/2027, tämän vuoksi luku on pienempi.
**** Ulkoliikuntapaikkojen kävijämäärät sisältävät vain varatuille kenttävuoroille osallistuneet käyttäjät. Luvuissa ei ole mukana yleisökäyttöä, kuten yleisurheilukenttien, latujen, kuntoratojen, kuntoreittien, ulkokuntosalien tai luistelukenttien omatoimista käyttöä.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

KEMI

Talousarvio tulosalueittain

Kemi

YMPÄRISTÖTOIMIALA

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
A400 Hallintopalvelut ympäristö					
TOIMINTAKULUT	-144 892	-210 091	-204 979	98 %	141 %
TOIMINTAKATE	-144 892	-210 091	-204 979	98 %	141 %
A410 Yleisten alueiden palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 691 857	1 796 620	1 835 285	102 %	108 %
- josta valmistus omaan käyttöön	42 483	70 000	70 000	100 %	165 %
TOIMINTAKULUT	-5 334 236	-5 762 339	-5 844 224	101 %	110 %
TOIMINTAKATE	-3 642 380	-3 965 719	-4 008 939	101 %	110 %
A460 Kiinteistönpito					
TOIMINTATUOTOT	13 669 993	12 501 868	11 706 886	94 %	86 %
TOIMINTAKULUT	-8 712 436	-9 917 590	-9 008 538	91 %	103 %
TOIMINTAKATE	4 957 557	2 584 278	2 698 348	104 %	54 %
A470 Viranomaistoiminta ja luvitus					
TOIMINTATUOTOT	201 075	173 700	170 700	98 %	85 %
TOIMINTAKULUT	-658 642	-781 499	-751 485	96 %	114 %
TOIMINTAKATE	-457 566	-607 799	-580 785	96 %	127 %
A40 YMPÄRISTÖTOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	15 562 925	14 472 188	13 712 871	95 %	88 %
- josta valmistus omaan käyttöön	42 483	70 000	70 000	100 %	165 %
TOIMINTAKULUT	-14 850 206	-16 671 519	-15 809 226	95 %	106 %
TOIMINTAKATE	712 719	-2 199 331	-2 096 355	95 %	-294 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Ympäristötoimiala
Tulosalue	Hallintopalvelut ympäristö
Vastuuhenkilö	Mika Grönvall

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lautakunnan kokousten lkm	11	11	**11**
Lautakunnan kokousasioiden lkm (§)	126	120	**120**

Yleisten alueiden palvelut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
4010 Rakennuttaminen ja suunnittelu					
TOIMINTATUOTOT	30 784	10 000	10 000	100 %	32 %
TOIMINTAKULUT	-308 600	-355 309	-369 924	104 %	120 %
TOIMINTAKATE	-277 816	-345 309	-359 924	104 %	130 %
4020 Liikenneverkkopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	56 593	83 800	103 800	124 %	183 %
- josta valmistus omaan käyttöön	272	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	-1 838 555	-2 120 959	-1 998 102	94 %	109 %
TOIMINTAKATE	-1 781 963	-2 037 159	-1 894 302	93 %	106 %
4040 Viheraluepalvelut					
TOIMINTATUOTOT	370 052	298 000	298 000	100 %	81 %
TOIMINTAKULUT	-727 235	-739 008	-691 109	94 %	95 %
TOIMINTAKATE	-357 183	-441 008	-393 109	89 %	110 %
4060 Ulkoliikuntapaikat ja venesata					
TOIMINTATUOTOT	103 076	73 434	80 108	109 %	78 %
TOIMINTAKULUT	-1 129 667	-1 088 798	-1 041 228	96 %	92 %
TOIMINTAKATE	-1 026 591	-1 015 364	-961 120	95 %	94 %
4100 Konekeskus					
TOIMINTATUOTOT	611 686	625 126	557 999	89 %	91 %
- josta valmistus omaan käyttöön	42 211	70 000	70 000	100 %	166 %
TOIMINTAKULUT	-713 913	-627 352	-667 576	106 %	94 %
TOIMINTAKATE	-102 227	-2 226	-109 577	4 923 %	107 %
4200 Hulevesi					
TOIMINTATUOTOT	414 694	410 000	430 000	105 %	104 %
TOIMINTAKULUT	-166 805	-177 852	-180 680	102 %	108 %
TOIMINTAKATE	247 889	232 148	249 320	107 %	101 %

Yleisten alueiden palvelut

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
4300 Joukkoliikenne					
TOIMINTATUOTOT	104 972	130 000	189 500	146 %	181 %
TOIMINTAKULUT	-449 461	-450 000	-690 500	153 %	154 %
TOIMINTAKATE	-344 489	-320 000	-501 000	157 %	145 %
4310 Materiaalikeskus					
TOIMINTATUOTOT	0	166 260	165 878	100 %	0 %
TOIMINTAKULUT	0	-203 061	-205 105	101 %	0 %
TOIMINTAKATE	0	-36 801	-39 227	107 %	0 %
A410 Yleisten alueiden palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 691 857	1 796 620	1 835 285	102 %	108 %
- josta valmistus omaan käyttöön	42 483	70 000	70 000	100 %	165 %
TOIMINTAKULUT	-5 334 236	-5 762 339	-5 844 224	101 %	110 %
TOIMINTAKATE	-3 642 380	-3 965 719	-4 008 939	101 %	110 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Ympäristötoimiala
Tulosalue	Yleisten alueiden palvelut
Vastuuhenkilö	Petri Nevanperä

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Venepaikkojen määrä (kpl)	591	591	**591**
Talvikunnossapito (m2)	1 665 558	1 665 558	**1 668 469**
Oma raskaskalusto (kpl**)**	14	14	**12**
Vuokrattu raskaskalusto (kpl)			**3**
Oma raskaskalusto käyttötunnit (h)	5 600	5 500	**3 500**
Vuokrattu raskaskalusto käyttötunnit (h)			**2 200**
Puistot (m2)	800 000	800 000	**802 322**
Leikkipaikat (m2)	57 000	43 000	**42 010**

Kiinteistönpito

	TP 2025	TA 2026	TA 2027	Vertailu (%) 2027/2026	Vertailu (%) 2027/2025
4400 Kiinteistönpito hallinto ja ra					
TOIMINTATUOTOT	12 203 398	11 034 105	10 347 601	94 %	85 %
TOIMINTAKULUT	-2 474 523	-2 396 780	-2 346 822	98 %	95 %
TOIMINTAKATE	9 728 875	8 637 325	8 000 779	93 %	82 %
4420 Kiinteistöjen ylläpito ja korj					
TOIMINTATUOTOT	33 728	42 000	30 400	72 %	90 %
TOIMINTAKULUT	-4 722 399	-5 958 850	-5 208 060	87 %	110 %
TOIMINTAKATE	-4 688 671	-5 916 850	-5 177 660	88 %	110 %
4430 Asiakaspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	11 463	10 591	12 500	118 %	109 %
TOIMINTAKULUT	-109 093	-145 037	-139 300	96 %	128 %
TOIMINTAKATE	-97 630	-134 446	-126 800	94 %	130 %
4440 Siivouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 421 404	1 415 172	1 316 385	93 %	93 %
TOIMINTAKULUT	-1 406 422	-1 416 923	-1 314 356	93 %	93 %
TOIMINTAKATE	14 983	-1 751	2 029	-116 %	14 %
A460 Kiinteistönpito					
TOIMINTATUOTOT	13 669 993	12 501 868	11 706 886	94 %	86 %
TOIMINTAKULUT	-8 712 436	-9 917 590	-9 008 538	91 %	103 %
TOIMINTAKATE	4 957 557	2 584 278	2 698 348	104 %	54 %

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Ympäristötoimiala
Tulosalue	Kiinteistöjen ylläpito
Vastuuhenkilö	Virpi Mäki-Iso

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus
Uimahalli poistuu käytöstä 1.5.2027, tästä johtuen uimahallin tulot (sisäinen vuokra, siivous) ja menot (käyttökulut ja siivous) toteutuu 4 kuukauden osalta. Siivouksesta vapautuu 3 htv.	Menot -491 334 € Tulot -936 000 €	3 htv
Iltakäytön valvonta kouluilla siirtynyt siivoojilta lukitusuudistusten kautta käyttäjille	-50 000 €	1,5 htv

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Kerrosala k-m2	95 289	86 305	**83 400**
Siivousala sm2	55 780	50 460	**47 376**

TALOUSARVIOESITYS 2027

Toimiala	Ympäristötoimiala
Tulosalue	Viranomaistoiminta ja luvitus
Vastuuhenkilö	Risto Pöykiö

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2026	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lupajaoston kokousten lukumäärä (kpl)	11	11	**11**
Lupajaoston käsittelemien asioiden (§) lukumäärä	128	100	**100**
Rakennusvalvonnan päätökset	82	50	**50**
Y-Säätiön välivuokrattujen vuokra-asuntojen määrä	24	24	**23**

9. INVESTOINNIT

9. INVESTOINNIT

		Menot				Tulot				Netto			
Inv:n laatu	Luvut 1000 eurona Kohteen nimi	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*	*2027*	*2028*	*2029*	*2030*
1	Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
2	Elinvoima/Maan osto Kemi East	*800*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*800*	*0*	*0*	*0*
2	Elinvoima/Maan osto, purkukohteet ja huonokuntoiset kiinteistöt	*500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*500*	*0*	*0*	*0*
2	Kiinteä omaisuus yhteensä	*1300*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1300*	*0*	*0*	*0*
3.a	Ympäristö/Tilapalvelu/Uimahalli	*4000*	*7310*	*7560*	*0*	*0*	*300*	*300*	*0*	*4000*	*7010*	*7260*	*0*
3.a	Talonrakennus, uudisrakennus yhteensä	*4000*	*7310*	*7560*	*0*	*0*	*300*	*300*	*0*	*4000*	*7010*	*7260*	*0*
3.B	Ympäristö/Tilapalvelu/Keskustan yläkoulu (19,48 milj. €), toteutetaan leasingrahoituksella												
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Sauvosaaren koulun kuivatusjärjestelmä	*300*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*300*	*0*	*0*	*0*
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Kaupungintalon ikkunoiden korjaus	*300*	*600*	*300*	*300*	*0*	*0*	*0*	*0*	*300*	*600*	*300*	*300*
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Lukion ilmanvaihdon perusparannus	*500*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*500*	*0*	*0*	*0*
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Perusparannuskohteet	*900*	*900*	*900*	*900*	*0*	*0*	*0*	*0*	*900*	*900*	*900*	*900*
3.b	Talonrakennus, peruskorjaus yhteensä	*2000*	*1500*	*1200*	*1200*	*0*	*0*	*0*	*0*	*2000*	*1500*	*1200*	*1200*
4	Keskusvirasto/Tietohallinto/ palomuuri ym.	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0
4	Keskusvirasto/Kaupunkikuvalliset kohteet	200	200	200	200	0	0	0	0	200	200	200	200
4	Ympäristö/Tilapalvelu/Julkisten rakennusten piha- ja ulkoalueiden perusparannus	*100*	*100*	*100*	*100*	*0*	*0*	*0*	*0*	*100*	*100*	*100*	*100*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Rantabulevardi	*650*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*650*	*0*	*0*	*0*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Veteraanipuisto	*120*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*120*	*0*	*0*	*0*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Hulevesi	*950*	*950*	*950*	*950*	*0*	*0*	*0*	*0*	*950*	*950*	*950*	*950*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Katujen asfalttipintojen perusparannus	*800*	*800*	*800*	*800*	*0*	*0*	*0*	*0*	*800*	*800*	*800*	*800*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Karihaaran väylän silta	*170*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*170*	*0*	*0*	*0*
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Katuvalojen etäohjauspaketit	*164*	*164*	*100*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*164*	*164*	*100*	*0*
4	Ympäristö / Yleiset alueet/perusinvestointikohteet	*1800*	*1800*	*1800*	*1800*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1800*	*1800*	*1800*	*1800*
4	Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	*5054*	*4014*	*3950*	*3850*	*0*	*0*	*0*	*0*	*5054*	*4014*	*3950*	*3850*
5	Elinvoima/Elinkeinopalvelut/Kyltit,kartat	*60*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	60	0	0	0
5	Elinvoima/Elinkeinopalvelut/Selkäsaaren laituri ja veneväylän ruoppaus	*40*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	40	0	0	0
5	Hyvinvointi/Vapaa-aikapalvelut/Lukion iltanuorisotilan kalustaminen	*20*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*20*	*0*	*0*	*0*
5	Ympäristö/Yleiset alueet/Latukone	*240*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*240*	*0*	*0*	*0*
5	Ympäristö/Tilapalvelu/Varautuminen	*100*	*100*	*30*	*30*	*0*	*0*	*0*	*0*	*100*	*100*	*30*	*30*
5	Irtain omaisuus yhteensä	*460*	*100*	*30*	*30*	*0*	*0*	*0*	*0*	*460*	*100*	*30*	*30*
1-5	YHTEENSÄ	12814	12924	12740	5080	0	300	300	0	12814	12624	12440	5080

10. RISKIENHALLINTA

10. RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joilla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja määritellään toimenpiteitä riskien vähentämiseksi. Tavoitteena on, että kaupungin ja konsernin toiminta voi jatkua keskeytyksettä, tehokkaasti, laadukkaasti ja asetetut tavoitteet saavuttaen. Riskienhallinnan tehostamiseksi kaupunki on hankkinut kaupungin ja konserniyhtiöiden käyttöön riskienhallintajärjestelmän. Kaupungin toimien osalta järjestelmä sisältää myös asiakaspalautteen, työsuojelun ja ympäristöpoikkeamien ilmoitusjärjestelmät.

Järjestelmä mahdollistaa riskienhallinnan ja riskiympäristön päivittäisen seurannan. Kaupunkilaisille suunnattu asiakaspalautejärjestelmä mahdollistaa laajemman ja reaaliaikaisen reagoimisen kaupunkiympäristössä tapahtuviin poikkeamiin. Järjestelmän käyttö laajentaa riskienhallinnan ulottuvuutta, sillä kaupunkiympäristön riskien raportointiin voi osallistua kuka vaan. Tämä mahdollistaa uusien, muuten tunnistamattomaksi jäävien, riskien nopeaa hallintaa tarkoituksena lisätä kaupunkiympäristön turvallisuutta ja kaupunkilaisten tyytyväisyyttä.

Vahinkoriskit liittyvät mm. omaisuuteen, keskeytyksiin, vastuisiin ja onnettomuuksiin. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksilla. Vakuutusasioissa käytetään myös vakuutusmeklaripalveluita osana riskienhallintaa. Työtapaturmia ehkäistään työpaikkakohtaisilla työn vaarojen selvityksillä, arvioinneilla ja työterveyshuollon työpaikkaselvityksillä ja riskienhallintajärjestelmän mahdollistamilla toiminnoilla.

Hallinnon riskit liittyvät hyvään hallintotapaan ja vastuisiin. Hyvän hallintotavan varmistamisen edellytyksenä on, että viranhaltijat pitävät osaamisensa ajan tasalla, perehtyvät alati muuttuvaan oman alan lainsäädäntöön ja organisaation ohjeistukseen. Vähentyneen henkilöstömäärän myötä kaupungin organisaatiossa on varmistettava, että henkilöllä on riittävästi aikaa oman osaamisen kehittämiseen ja muuttuvaan lainsäädäntöön perehtymiseen. Erityisesti hankintoihin, kilpailuttamiseen ja palveluiden ostoihin liittyy osaamisriskejä. Henkilöstöresurssien tulee riittää kaupungin oikeuksien valvomiseen eli sopimusvalvontaan ja reklamointiin.

Tietohallintopalveluiden luotettavuus ja tietojärjestelmien suojaaminen ovat osa tietosuojaa ja tietoturvaa. Tulevaisuudessa kyberhyökkäysyritykset yleistyvät ja kaupunki panostaa ICT-turvallisuuteen. ICT-riskien pienentämiseksi ja palvelutuotannon varmistamiseksi tietohallintopalvelu on ulkoistettu Kuntien Tieralle. Organisaation tietosuojaosaaminen on tärkeä riskienhallinnan keino. Tietosuojaosaamista ylläpidetään kouluttamalla henkilökuntaa vuosittain.

Konserniyhtiöt vastaavat omasta riskienhallinnasta kaupungin ohjeistuksen mukaan. Konserniyhtiöiden vakaa taloudellinen aseman on kaupungin toimintakyvyn kannalta oleellista. Kaupungin konserniyhtiöiden osalta tehdään jatkossakin toimenpiteitä taloudellisen aseman ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Kuntatalouden merkittävän riskin aiheuttavat vero- ja valtionosuusjärjestelmän muutokset. Hyvinvointialueuudistuksen 2023 yhteydessä toteutettu valtionosuusjärjestelmäuudistus aiheuttaa merkittävän riskin Kemin kaupungin taloudelle. Kemin mahdollisuudet vaikuttaa tilanteeseen ovat heikot. Hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamaa kulujen nousua ei kyetä tulevaisuudessakaan rahoittamaan uudistuksen yhteydessä tehdyillä kuntien verotuloleikkauksilla (-12,64 %) ja valtionosuussiirroilla. Uudistusta joudutaan rahoittamaan tulevina vuosina siirtämällä yhä enemmän verotuloja ja valtionosuuksia hyvinvointialueille.

Rahoitusriskit voidaan jakaa likviditeetti-, luotto- ja markkinariskeihin. Lyhytaikaisen rahoituksen turvaamiseksi on solmittu kuntatodistusohjelmat neljän pankin kanssa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa käytetään investointien rahoittamiseen. Lisäksi riskejä pyritään minimoimaan mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, koron (vaihtuva ja kiinteäkorkoiset, suojaukset), rahoittajan ja nostoajankohdan mukaan. Rahoitusriskin pienentämiseksi tulisi tarkastella myös kaupungin riskinsietokykyä suhteessa lainamäärään. Leasingrahoitusta käytetään lähinnä autojen ja toimistokoneiden hankinnassa. Leasingrahoitusta voidaan käyttää myös investointien rahoituksessa. Pitkät rakennusten leasing-sopimukset on suojattava korkojen nousun varalle.

Kaupungin takausvastuut ovat merkittävä luottoriski. Tytäryhteisöille myönnettyjä takauksia on noin 39,9 miljoonaa euroa, osakkuusyhtiöille noin 5,8 miljoonaa euroa ja muille noin 0,8 miljoonaa euroa eli yhteensä takauksia on 46,5 miljoonaa euroa. Ulkopuolisille annettuja takausvastuita tulee välttää. Kuntien takauskeskuksen kautta tuleva takausvastuu 180,2 miljoonaa euroa on myös otettava huomioon. Tytäryhteisöille myönnetyt luotot ovat myös osa luottoriskiä, varsinkin jos luoton saajan toiminta on tappiollista. Tytäryhteisöille myönnettyjä lainasaamisia on 3,8 miljoonaa euroa.

Ympäristöriskit liittyvät laitosten teknisiin häiriöihin (esim. juomaveden laadun turvaaminen) ja pitkäaikaisen teolliseen toiminnan aiheuttamiin ympäristöriskeihin. Huomioon otettava riski on myös sään ääri-ilmiöiden ennustettu lisääntyminen. Uudessa riskienhallintajärjestelmässä on ympäristöpoikkeamien ilmoitusmahdollisuus, jonka myötä kaupunkilaiset voivat osallistua ympäristöriskien ilmoittamiseen. Kuntalaisilta tulevat ilmoitukset mahdollistavat kaupungin nopean reagoimisen ympäristöpoikkeamiin.

11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka tukee strategian toteutumista. Kaupunkistrategian kehittämistavoitteet ovat omistajapolitiikan lähtökohtana. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupungin kokonaisetu. Kemin kaupunki on aktiivinen omistaja ja edellyttää yhtiöiltään aktiivista kehittämistä, tuloksellisuutta, vastuullisuutta ja konsernin kokonaisedun huomioimista päätöksenteossa.

Omistajapolitiikka tukee palvelutuotannon lisäksi myös harjoitettavaa elinkeinopolitiikkaa. Aktiivinen ja tehokas omistajapolitiikka edellyttää sitä, että kaupunki on määritellyt, mitä tavoitteita kukin omistus palvelee sekä kuinka tehokkaasti ja taloudellisesti omistusta käytetään ja kuinka hyvin omaisuuden arvo kyetään säilyttämään sekä tuottamaan lisäarvoa kaupunkikonsernille. Yhtiöiden omistus ei ole itseisarvo ja ei strategisista yhtiöistä voidaan luopua.

Tytäryhtiöiden tulee toimia osana kunnan pitkän aikavälin strategiaa, ja niiden toiminnan tulee olla linjassa kunnan kehitystavoitteiden kanssa. Tytäryhtiöiden tulee toimia vastuullisesti ja edistää kestävää kehitystä. Jos tytäryhtiö toimii kilpailluilla markkinoilla, sen tulee toimia markkinaehtoisesti ja kilpailukykyisesti, kuitenkin kunnan asettamat strategiset tavoitteet huomioiden. Tytäryhtiön hallituksen jäseniltä vaaditaan osaamista, ja heidän tulee toimia kunnan ja kuntalaisten etujen mukaisesti.

Kemin kaupungin omistajapolitiikka sisältää periaatteet, joiden mukaan kaupunki ratkaisee:

- omistamansa kiinteän tai irtaimen omaisuuden määrän ja laadun,
- omistuksen hoidon ja valvonnan organisoinnin,
- omistukselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet,
- omaisuuden hankinta- ja rahoitustavat,
- omistajavallan käytön,
- omistuksen luovutuksen ja siinä noudatettavat periaatteet.
- omistuksen riskienhallinnan
- osallistutaanko tehtäviin / hankkeisiin omistajana vai sijoittajana

Peruskunnan omaisuuserien omistajapoliittiset linjaukset on määritelty maaomaisuudelle, rakennuksille, kiinteille rakenteille ja laitteille, koneille ja laitteille sekä yhtiömuotoiselle toiminnalle.

Kaupungin omistajapolitiikan perusteista päättää kaupunginvaltuusto. Omistajapolitiikan toteutuksen vastuu on kaupunginhallituksella, kaupunginjohtajalla ja toimialojen johtajilla sekä kaupunkia eri yhteisöissä edustavilla henkilöillä.

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluu kaupunginhallitukselle. Kaupunkikonsernin kokonaisetu ohjaa toimintaamme koko konsernissa ja omistajaohjaus on vahvaa ja aktiivista. Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Toimialat osallistuvat valmistelutyöhön. Valtuustolle annetaan vuosittain omistajapoliittinen selonteko.

Kaupungin omistuksia ohjataan myös konserniohjeen avulla. Konserniohjeilla annetaan toimintaohjeet ja periaatteet konsernin johdolle ja siihen kuuluville tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille. Näin varmistetaan hyväksytyn omistajapolitiikan ja strategisten tavoitteiden sekä konsernin kokonaisedun mukaisten toimintaperiaatteiden toteuttaminen konsernissa.

Kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Omistajaohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen asiat käsitellään kaupunginhallituksessa ja valmistellaan sen konserni- ja suunnittelujaostossa. Kaupunginhallituksen konserni- ja suunnittelujaosto valmistelee tytäryhteisöjä koskevat omistajapoliittiset linjaukset.

Kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille talousarviossa yleisiä omistajapoliittisia tavoitteita sekä tytäryhtiökohtaisia toiminnallisia tavoitteita. Tavoitteet ohjaavat kaupungin edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteidensa toteutumisesta, taloudellisesta tilanteestaan ja toiminnastaan kolme kertaa vuodessa; kaksi kertaa tilikaudella ja tilinpäätöksen yhteydessä.

12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ

12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ

Kemi verkostoituu kaupunkilaisten, yhdistysten, yritysten, oppilaitosten ja muiden yhteisöjen kanssa. Seutukuntayhteistyön merkitys on korostunut hyvinvointialueen syntymisen myötä ja yhteistyö suuntautuu entistä voimakkaammin koko maakunnan tasolle. Kemi-Tornio seutukunnan tulee uudessa tilanteessa tiivistää entisestään yhteistä edunvalvontaansa niin maakunnan kuin valtakunnan tasoillakin.

Kehittämis- ja koulutustoiminnassa tehdään aktiivista yhteistyötä mm. Ammattiopisto Lappian, Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston kanssa. Oppilaitosyhteistyötä tulee arvioida myös talousarviovuonna ja päävastuu on elinvoimatoimialalla.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut, TE-palvelut, musiikinopetus sekä vapaan sivistystyön palvelut tuotetaan tällä hetkellä seudullisena yhteistyönä joko kaikkien alueen kuntien tai tiettyjen kuntaryhmien toimesta. Yhteistyöllä muiden kuntien ja alueellisten toimijoiden kanssa tavoitellaan mittakaavaetuja, mikä auttaa vähentämään kustannuksia ja turvaamaan palvelutuotannon säilymisen.

Yhteistyötä Oulun yliopiston, Lapin yliopiston ja Luleå Tekniska Universitetin LTU:n kanssa toteutetaan Digipoliksessa sekä korkeakouluyhteistyön kehittämishankkeiden kautta. Lapin liiton kanssa yhteistyössä on tehty maakunnan kehittämistä, suunnittelua ja edunvalvontaa. Seutukaupunkiverkoston kautta valvomme pienten kaupunkien etua valtakunnan tasolla. FISU ja Hinku-kuntien verkoston kautta saamme ja jaamme osaamista ilmastomuutoksen torjunnassa.

Kemi-Tornio seutukunta on yksi Suomen aluekeskuksista. Seutuyhteistyö on Meri-Lapin kuntien päätöksiin perustuvaa yhteistyötä alueen kehittämiseksi. Seutuyhteistyötä organisoi Meri-Lapin kehittämiskeskus. Meri-Lapin kehittämiskeskus on Kemin, Tornion ja Haaparannan kaupunkien sekä Keminmaan, Simon, Tervolan ja Ylitornion kuntien vapaaehtoinen yhteistyöelin. Alueella asuu noin yksi prosentti Suomen väestöstä, mutta alue tuottaa suhdanteesta riippuen 7-9 prosenttia koko Suomen vientituloista. Alueella on merkittävä kansantaloudellinen rooli ja suuri merkitys koko Lappia palvelevana toimijana, erityisesti teknologian, logistiikan ja koulutuksen aloilla.

Seutuyhteistyön tärkeä tavoite on koko seudun elinvoiman ja kilpailukyvyn turvaaminen kiristyvässä kilpailussa kaupunkiseutujen kesken niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Alueellisen ja seudullisen yhteistyön tavoite tulee lähtökohtaisesti olla alueen kilpailuaseman ja vetovoiman vahvistaminen, edunvalvonnan ja omistajapolitiikan tehostaminen sekä alueellisen ja maakunnallisen palvelutuotannon laadun ja tehokkuuden parantaminen. Tulevina vuosina on erittäin

tärkeää pyrkiä turvaamaan alueen liikenneyhteyksiä, kuten tietoliikenne-, lentoliikenne-, tie-, raide- ja joukkoliikenneratkaisuja, jotka tukevat niin työmatkaliikennettä kuin alueen taloudellista kehitystä.

Lapin hyvinvointialueen toiminta käynnistyi 1.1.2023 osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Uudistuksen tavoitteena olisi turvata alueen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Toimiva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää pelastuspalveluissa, kuten palo- ja pelastustoimissa sekä siviilivalmiudessa. Kriisitilanteissa, kuten luonnonkatastrofeissa tai terveydenhuollon hätätilanteissa, tehokas yhteistyö takaa nopean ja koordinoidun toiminnan. Yhteistyö on kärsinyt Laphan organisaation hitaudesta vastata yhteistyön vaateisiin sekä hyvin erilaisista näkemyksistä palveluverkon sekä sopimusneuvottelujen osalta.

13. TYTÄROSAKEYHTIÖT

13. TYTÄROSAKEYHTIÖT

Yhteisön nimi	**Kemin Digipolis Oy**					
Yhteisön tytäryhtiöt	NewWoodOpening Oy					
Yhteisön toiminta-ajatus	Elinvoimakehittäminen Kemin kaupunkistrategian mukaisesti					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	❑ Päätavoite on yritystoiminnan lisääntyminen ja työpaikkojen syntyminen Kemiin. Samalla tuetaan Kemin brändiä ja kaupungin tavoitteita. ❑ **Toimintaympäristöt** ▪ Kemin Teknologiakylä, Ajos – Kemin sataman alue, Kemi East, Kemintulli, Veitsiluoto ❑ **BusinessKemi** ▪ Yritysneuvonta kaikille kemiläisille yrityksille ▪ Yritysten aktivointi ❑ **Invest In Kemi** ▪ Sijoittumispalveluissa uusia yrityksiä (erit. teollisuus) neuvotteluihin ja sijoittumaan Kemiin. ❑ **Teollinen Vihreä Siirtymä - Kiertotalouskeskus** ▪ Uuden Bioteollisuuden ekosysteemi rakentuminen -> pk-yritysten mahdollisuuksien edistäminen -> ekosysteeminen laajentuminen vaiheittain, uudet liiketoiminnot, vetovoiman kasvattaminen ▪ Teollinen Kiertotalous, pilotit, uusi liiketoiminta, Kemin brändi, vetovoiman kasvattaminen ; toimija Kiertotalouskeskus ▪ Uudet puutuotteet osana bioteollisuuden ekosysteemiä ❑ **Kokeilut ja uudet avaukset** ▪ Hiilidioksidin talteenotto pienyksiköissä ▪ Digiratkaisuja logistiikkaan ❑ **Koulutus-, tutkimus- ja kehittämisyhteistyö** ▪ Kaikilla pääpainopistealoilla uusia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeita ▪ Tuetaan yritystoiminnan käynnistämistä koulutusympäristöissä Tuetaan uusien koulutuksien käynnistämistä					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	1543	1251	**1350**			
Liiketoiminnan kulut	-1469	-1328	**-1330**			
-josta poistot	-2	-2	**-2**			
Liikevoitto/-tappio	74	-76	**20**			
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-2	-3	**-2**			
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	72	-79	**18**			
Tilikauden voitto/tappio	57	-79	**18**			
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	❑ Päätavoite on yritystoiminnan lisääntyminen ja työpaikkojen syntyminen Kemiin. Samalla tuetaan Kemin brändiä ja kaupungin tavoitteita.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	ei investointeja					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	35	35	**35**			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	297	218	**236**			
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)						
Kemin kaupungin omistusosuus	88,5	88,5	**88,5**			

Henkilöstömäärä keskimäärin	13	11	**11**			
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille	0	0				
Lainan korko kaupungille	0	0				
Takausprovisio kaupungille	0	0				
Osingonmaksu	0	0				

Yhteisön nimi	Kiinteistö Oy Itätuuli					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus						
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027						
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	4112	3760	**3876**	3849	3726	3703
Liiketoiminnan kulut	-4365	-3550	**-4166**	-3690	-3966	-4138
-josta poistot	-1079	-701	**-700**	-700	-700	-700
Liikevoitto/-tappio	-1332	-491				
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-123	-175	**-232**	-245	-233	-220
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-1455	-666	**-1222**	-744	-1173	-1355
Tilikauden voitto/tappio	-1339	-466	**-1222**	-744	-1173	-1355
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	Yhtiön tärkein rooli on tukea alueen elinvoimaisuutta hallinnoimalla edullisia vuokra-asuntoja kaikilla isoimmilla asuinalueilla Kemissä. Yhtiön tulevaisuuden tärkein tavoite on parantua yhtiön elinvoimaisuutta pienentämällä nykyistä asuntomassaa vastaamaan alueen asukaskehitystä. Asuntokannan pienentämisellä ja jäljelle jäävien asuntojen korjausinvestoinneilla yhtiö pysyy elinvoimaisena. Ei huomioitu palvelutalojen mahdollista alaskirjausta vuodelle 2026, neuvottelut kesken.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	Yhtiö on tasapainottanut taloutta voimakkaasti viime vuodesta lähtien ja hakenut säästöjä toimintojen supistamisella ja kilpailuttamisella, sekä lomautuksilla. Valitettavasti asuntokannan pienentäminen ja sitä kautta kustannusrakenteen leikkaaminen tapahtuu hitaasti ja vaikutukset näkyvät taloudessa myös hitaammin. Yhtiötä tulee loppuvuodesta rasittamaan Lapin Hyvinvointialueen purkautuvat vuokrasopimukset ja tyhjäksi jäävien kiinteistöjen alaskirjaukset. Kiinteistöjen käytön päättyminen laskee toki kiinteistöjen ylläpitokustannuksia, mutta samalla myös kassavirta kohteista tulee päättymään.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	6506	6506	**6506**	6506	6506	6506
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-3561					
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	8414					
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	**100**	100	100	100
Henkilöstömäärä keskimäärin	7	6	**5**	4	3	3
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Lainan korko kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Osingonmaksu	0	0	**0**	0	0	0

Yhteisön nimi	Kemin Teollisuuskylä Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus						
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	Kiinteistökannan optimointi ja korjausvelan kartoittaminen, käyttöasteen kasvattaminen					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	1918	2112	**1885**	1885	1900	1900
Liiketoiminnan kulut	-1545	-1571	**-1176**	-1300	-1300	-1100
-josta poistot	-501	-543	**-472**	-472	-472	472
Liikevoitto/-tappio	139	-2	**237**	113	128	328
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-312	-240	**-250**	-250	-250	-250
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-173	-242	**-14**	-137	-122	78
Tilikauden voitto/tappio	-173	-242	**-14**	-137	-122	78
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	Kiinteistökannan optimointi ja korjausvelan kartoittaminen, käyttöasteen kasvattaminen					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	Rakennusautomaation vaihto, Yhden kohteen jäähdytyslaitteiston uusiminen					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	7848	7848	**7848**	7848	7848	7848
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-3365	-3538	**-3780**	-3794	-3808	-3930
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	6600	6206	**6156**			
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	**100**			
Henkilöstömäärä keskimäärin	1	2	**2**	2	2	2
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille	50	50	90			
Lainan korko kaupungille	19					
Takausprovisio kaupungille	0	0				
Osingonmaksu	0	0				

Yhteisön nimi	**Tietotalo Oy, Kemi**					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	Vuokrata liiketaloudellisesti toimien tiloja kaupunkiin sijoittuville yrityksille ja yhteisöille					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	Vuokrausasteen säilyttäminen ja sen mahdollistamat/vaatimat kunnossapito- ja kunnostustyöt kiinteistössä					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	322	300	300	300	320	330
Liiketoiminnan kulut	242	-220	-220	-220	-240	-240
-josta poistot	-29	-29	-29	-29	-29	-29
Liikevoitto/-tappio	48	48	20	20	30	40
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-4	-7	-7	-7	-1	-1
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	44	30	10	10	20	20
Tilikauden voitto/tappio	35	20	5	5	10	15
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	Vuokrausasteen säilyttäminen ja sen mahdollistamat/vaatimat kunnossapito- ja kunnostustyöt kiinteistössä.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	Mahdollinen vesikaton korjaus 100 000 €, julkisivun parannus 20 000 €. Ilmanvaihdon ja lämmityksen saneerausta 20 000 €.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	67	67	67	67	67	67
Edellisten tilikausien voitto/tappio	394	400	410	420	430	450
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	77	35	0	0	0	0
Kemin kaupungin omistusosuus	60	60	60	60	60	50
Henkilöstömäärä keskimäärin	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	0	0	0	0
Lainan korko kaupungille	0	0	0	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	0	0	0	0	0	0
Osingonmaksu	0	0	0	0	0	0

Yhteisön nimi	**Kemin Satama Oy**					
Yhteisön tytäryhtiöt	Kemin Vapaavarasto Oy					
Yhteisön toiminta-ajatus	Kemin Satama Oy tuottaa elinkeinoelämälle toimintavarmat ja ajanmukaiset logistiikkapalvelut					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	* Metsän tehtaiden viennin hoitaminen päivitetyillä sopimuksilla * Maasähköhankkeen loppuun saattaminen ja tuottolisäyksen varmistaminen * Strategia2030:n tehostustoimet käytössä, arjen työturvallisuus keskiössä					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	6947	7300	**7980**	8050	8150	8350
Liiketoiminnan kulut	-7101	-6930	**-7300**	-7300	-7350	-7400
-josta poistot	-2751	-2810	**-2560**	-2600	-2550	-2500
Liikevoitto/-tappio	-154	370	**680**	750	800	950
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-1004	-1000	**-1040**	-1000	-950	-900
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-1158	-640	**-360**	-250	-150	50
Tilikauden voitto/tappio	-1158	-640	**-360**	-250	-150	50
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	* Tuloutus omistajalle 500 t€ (takausprovisio, vuokrat, kiinteistövero) * Syväväylän 13,5m ja uuden maa-alueen 23 ha markkinointi * Organisaation toiminnan tehostaminen * Turvallisuuden tehostaminen pääpainona arjen työturvallisuus					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	* Investointitauko vuoteen 2028 (poikkeuksina öljysataman palovesi ja pohjatyöt asiakkaan uudelle hallille)					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	3	3	**3**	3	3	3
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-1013	-1653	**-2013**	-2263	-2413	-2363
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	38800	36300	**33900**	31500	29100	26700
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	**100**	100	100	100
Henkilöstömäärä keskimäärin	23	22	**22**	22	22	22
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027	* Öljysataman palovesijärjestelmän uudistamisen käynnistys * Laiturien 3 ja 6 uudistamisen suunnittelu ja toteutus resurssien salliessa					
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Lainan korko kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	-340	-350	**-340**	-320	-300	-275
Osingonmaksu	0	0	**0**	0	0	0

Yhteisön nimi	**Kemin Liikuntapaikat Oy**					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	Kemin Liikuntapaikat Oy toimii osana Kemin kaupunkikonsernia ylläpitäen liikuntapaikkoja ja tuottaen liikuntapalveluita kuntalaisille. Tavoitteena on ihmisten fyysinen, henkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja niitä kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja yksittäisten käyttäjien kanssa. Liikuntapalveluiden hinnat pyritään pitämään kohtuullisina ja mahdolliset ylijäämät käytetään liikuntapaikkojen ja palveluiden kehittämiseen.					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	Toiminnallisena tavoitteena Areenan toiminnan vakiinnuttaminen / kehittäminen. Alkuvuoden aikana kilpailutettu Areenan asiakaspalvelu toiminta-ajalle 1.8.2026-31.7.2028. Tällä haettu sekä taloudellista kannattavuutta että toiminnan, erityisesti markkinoinnin, laadun parantamista. Toiminnan kannattavuutta pyritty, Areenan osalta, parantamaan hinnankorotuksilla, jotka astuvat voimaan 1.8.2026.					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	1417	1715	**1681**	1700	1715	1730
Liiketoiminnan kulut	-1490	-1700	**-1627**	-1650	-1675	-1700
-josta poistot	-25,5	-24	**-22**	-20	-18	-16
Liikevoitto/-tappio	-73	15	**55**	50	22	14
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-7,5	-10	**-10**	-7,5	-7,5	-5
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-80,5	5	**45**	42,5	14,5	9
Tilikauden voitto/tappio	-80,5	5	**45**	42,5	14,5	9
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	Toiminnallisena tavoitteena Areenan toiminnan vakiinnuttaminen / kehittäminen. Toimintasuunnitelman mukaan vuosien 2027-2028 valmistellaan Sauvosaaren urheilupuiston ylläpidon siirtymisestä Liikuntapaikat Oy:n ylläpitoon ja vuosien 2028-2029 aikana Uimahallin ylläpidon siirtymisestä Liikuntapaikat Oy;n ylläpidettäväksi.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	Jäähallirakennuksen perusparannus. Tällä hetkellä tehty kuntoarvion pohjalta peruskorjaussuunnitelma. Ajankohdasta ei vielä tietoa.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	11	-20	**25**	67,5	83	92
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-109	-104	**-59**	-16,5	-2	7
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	-292	-247	**-202**	-155	-110	-65
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	**100**	100	100	100
Henkilöstömäärä keskimäärin	4	4	**4**	4	4	4
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille						
Lainan korko kaupungille						
Takausprovisio kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Osingonmaksu	0	0	**0**	0	0	0

Yhteisön nimi	The Icebreaking Company Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt	The Icebreaking Company AS					
Yhteisön toiminta-ajatus	Kemin matkailutoimialan jatkuvuus, kehittyminen ja kasvu					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027	Yhtiön kannattavuuden ja markkina-aseman parantaminen jatkaen organisaation, palvelutuotannon ja toimintamallien kehittämistä. Omistajaohjauksen mukainen yhtiön kasvuedellytysten edistäminen.					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Liiketoiminnan tuotot	11866	12000	**13000**	14500	16000	17000
Liiketoiminnan kulut	-10926	-10000	**-11000**	-12000	-13000	-14000
-josta poistot	-513	-530	**-510**	-600	-600	-800
Liikevoitto/-tappio	939	1470	**1490**	1900	2400	2200
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-106	-500	**-500**	-500	-500	-700
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	833	970	**990**	1400	1900	1500
Tilikauden voitto/tappio	827	970	**990**	1400	1900	1500
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2027-2030	Kilpailukyvyn ja kannattavuuden parantaminen. Palveluiden uudistaminen huomioiden erityisesti ympärivuotinen tuotanto kansainvälisten kohdemarkkinoiden hajauttaminen ja monipuolistaminen.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2027- 2030	Lumilinna-alueen majoituskapasiteetin kehitys. JM Sampon korjaus- ja muutosinvestoinnit.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	**TP 2025 1000 €**	**TP 2026 Ennuste 1000 €**	**TA 2027 1000 €**	**TS 2028 1000 €**	**TS 2029 1000 €**	**TS 2030 1000 €**
Peruspääoma/osake-pääoma	50	50	**50**	50	50	50
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-1335	-365	**625**	2025	3925	5425
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	8242	7250	**5780**	4800	5500	7000
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	**100**	100	100	100
Henkilöstömäärä keskimäärin	48	45	**45**	45	50	55
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2027						
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	**0**	0	0	0
Lainan korko kaupungille	239	150	**100**	100	100	100
Takausprovisio kaupungille	14	0	**0**	0	0	0
Osingonmaksu	0	0	**0**	200	300	500

TALOUSPALVELUIDEN JULKAISUT VUONNA 2026

1/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 1/2026
2/202	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 2/2026
3/2026	Toimintakertomus ja tilinpäätös 2025
4/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 3/2026
5/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 4/2026
6/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 5/2026
7/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 6/2026
8/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 7/2026
9/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 8/2026
10/2026	Katsaus Kemin muuttoliikkeeseen
11/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 9/2026
12/2026	Katsaus Kemin ja Kemi-Tornio-seudun kehitykseen 10/2026
13/2026	Talousarvio 2027 Taloussuunnitelma 2027-2030